VAASA.
VASA.

Suomen maisema-arkkitehtiliitto
Finlands landskapsarkitektförbund

Vasa salutorget

inbjudningstävling

BEDÖMNINGSPROTOKOLL

10.10.2022

Sisällysluettelo

1. ALLMÄNT ... 3
   1.1. Tävlingens arrangör, karaktär, språk och syfte ... 3
   1.2. Tävlingstidtabell ... 3
   1.3. Arbetsgrupper som valts till tävlingen ... 3
   1.4. Juryn ... 4
   1.5. Bedömningsgrunder ... 5
2. TÄVLINGENS ALLMÄNNA BEDÖMNING ... 7
3. BEDÖMNING AV DE ENSKILDA TÄVLINGSBIDRAGEN ... 8
   3.1. Bygdens torg. Seudun tori. ... 8
   3.2. Hemmahamn ... 10
   3.3. Palimpsest ... 12
   3.4. Vaasan helmi ... 14
4. TÄVLINGENS RESULTAT ... 16
   4.1. Beslut om utdelningen av prisen ... 16
   4.2. Juryns rekommendationer till åtgärder efter tävlingen ... 16
5. SAKKUNNIGUTLÅTANDEN ... 18
6. UNDERSKRIFTER ... 19

BILAGOR ... 19

Tävlingsarbetsplanscherna i pdf-format

Kaavoitus ja Kuntatekniikka • Planläggningen och Kommunteknik
PL | PB 3, 65101 Vaasa | Vasa
Vaasanpuistikko 10
Puh • Tfn +358 (0)6 325 1111
etunimi.sukunimi@vaasa.fi

1. ALLMÄNT

1.1. Tävlingens arrangör, karaktär, språk och syfte

Vasa stads planläggning och kommunteknik har ordnat planeringstävlingen för Vasa salutorgs område i samarbete med Finlands Landskapsarkitektförbund (MARK). Tävlingen har ordnats som en tävling för inbjudna, mellan dem som anmält sig till tävlingen och vidare valts bland dessa. Tävlingsförslagen har upprättats på finska och svenska. Tävlingsprogrammet publicerades på finska och svenska, bilagorna i huvudsak på finska. Bedömningsprotokollet publiceras på finska och svenska. Vid möjliga konfliktsituationer efterföljs den finskspråkiga publikationen.

Syftet med planeringstävlingen var att uppnå en funkionellt och stadsbildsmässigt högklassig och genomförbar lösning för Vasa salutorg och dess omgivning som kan användas som underlag för den fortsatta planeringen av projektet. Lösningen skulle på ett hållbart sätt stöda centrums livskraft, kulturhistoriska värden, trivsamhet och öka stadsmiljöns mångformighet. Det var också viktigt att beakta att området är tillgängligt och barnvänligt.

1.2. Tävlingstidtabell

Tävlingsinbjudan publicerades 11.3.2022
Anmälningstiden till tävlingen gick ut 29.3.2022.
De tävlande valdes och tävlingstiden inleddes 6.4.2022.
Frågor som gäller tävlingen fick lämnas in senast 17.3.2022 och de besvarades senast 22.3.2022.
Tävlingen presenterades för dem som valts till tävlingen vid ett seminarium 11.4.2022.
Tävlingstiden gick ut och arbetena lämnades in senast 8.7.2022.

Planerna kunde kommenteras av allmänheten på tävlingens webbsidor och på stadens huvudbibliotek under juli–augusti 2022.
Tävlingens resultat offentliggörs 26.10.2022.

1.3. Arbetsgrupper som valts till tävlingen

Inom den utsatta tiden valde juryn bland de tävlingsgrupper som anmält sig och uppfyllde behörighetsvillkoren fyra arbetsgrupper. Vid valet av deltagare bedömdes utbildningen, arbetserfarenheten och referenserna för arbetsgruppernas medlemmar. De tävlande valdes på två sätt: tre arbetsgrupper bland de arbetsgrupper som uppfyller minimikraven och har visat särskilda meriter i sin utbildning och sina referenser och en arbetsgrupp genom lottning bland alla de andra arbetsgrupper som uppfyller minimikraven. Till särskilda meriter i referenserna räknades placering i värdefulla miljöer, såsom RKY-

områden, genomförda motsvarande objekt, unika, funktionella miljöer som sporrar till att leka samt tidigare tävlingsframgång med anknytning till offentliga uterum i Finland och Norden.

Till tävlingen valdes följande arbetsgrupper:

- Funkia
- Loci maisema-arkkitehdit - Ramboll – Valoa
- MASU Planning
- VSU maisema-arkkitehdit Oy

Alla de valda arbetsgrupperna deltog i tävlingen och lämnade in ett tävlingsförslag inom den utsatta tiden.

1.4. Juryn

Till juryn hör:

Markku Järvelä, sektordirektör, Vasa stad
Päivi Korkealaakso, planläggningsdirektör, arkitekt SAFA, Vasa stad
Jukka Talvi, kommunteknikdirektör, Vasa stad
Max Jansson, verkställande direktör, Visit Vasa
Outi Orhanen, byggnadsforskare, Österbottens museum
Kai Luoma, stadsmiljönämndens ordförande
Maija Ovaska, ledamot i stadsmiljönämnden
Helena Iltanen, landskapsarkitekt MARK, Vasa stad

Utsedd av Finlands landskapsarkitektförbund:
Gretel Hemgård, landskapsarkitekt MARK, Finlands landskapsarkitektförbund rf

Utsedd av Finlands Arkitektförbund:
Sami Heikkinen, arkitekt SAFA, Finlands Arkitektförbund rf

Juryns sekreterare är grönområdesplanerare Hanna Vallinmäki, Vasa stad.

Juryn hörde under bedömningen följande sakkunniga:

Annika Harjula-Eriksson, forskare, Vasa stad
Eeva Simons, medlem i rådet för personer med funktionsnedsättning i Vasa
Elina Bonelius, museidirektör, Vasa stad
Emma Widd, planläggningsarkitekt, Vasa stad
Henry Söderlund, ansvarig idrottsinstruktör, Vasa stad
Jenni Parpala, Vasa Företagare rf:s ordförande
Jori Löfbacka, trafikregleringschef, Vasa stad

Jyri Mursula, planeringschef, Vasa stad
Leila Roininen, grönområdeshortonom, Vasa stad
Magnus Söderström, marknadsföringschef, Shopping Vasa
Mika Lehtonen, chef för idrottsverksamheten, Vasa stad
Paula Frank, byggnadsinspektör, Vasa stad
Silvia Rinne, amanuens, Vasa stad
Siri Gröndahl, enhetschef, kommuntekniken, Vasa stad
Siv Aro, idrottsplanerare, Vasa stad
Tapio Ollikainen, lokalitetsdirektör, Vasa stad
Vasa yrkeshögskolas 4:e års studerande inom utbildningsprogrammet miljöteknologi under ledning av lektor Toni Lustila

Planerna jämfördes i separata temagrupper enligt bedömningsgrunderna, i vilka det i princip deltog åtminstone en medlem i juryn och ovan nämnd(a) sakkunnig(a) för temat i fråga.

De sakkunniga och juryns sekreterare deltog inte i bedömningen.

Juryn sammanträde 5 gånger: 4.4.2022, 6.4.2022, 25.8.2022, 19.9.2022 och 21.9.2022.

1.5. Bedömningsgrunder

De viktigaste egenskaperna som granskades vid bedömningen av tävlingsförslagen:

- Den stadsbildsmässiga helhetsvisionen av ett attraktivt och mångsidigt stadsrum
- Allas torg; beaktande av olika ålders- och användargrupper, speciellt barn och unga
- En fungerande mobilitet och trafik och ett promenerbart område
- Beaktande av värdena i den byggda kulturmiljön och de lokala särdragen
- En landskapsarkitektonisk och arkitektonisk helhet
- Stadsgrönska som en naturlig del av helheten.
- Torgområdets funktionsduglighet, strukturering och smidighet för torghandeln
- Livlighet och funktionalitet vid olika tider på dygnet och under olika årstider
- Tillgänglighet
- Framhävande av förbindelsen med havet
- Ett fungerande affärscentrum, fungerande affärer, affärscentrums fortgång söder om Vasaesplanaden
- Genomförbarhet; tekniskt och ekonomiskt ändamålsenliga lösningar.

Dessutom beaktades vid bedömningen:

- Konstens lämplighet i miljön
- Lösningar i enlighet med en hållbar utveckling
- Kommentarer från allmänheten som kommit in medan arbetena varit framlagda

Kaavoitus ja Kuntatekniikka • Planläggningen och Kommunteknik
PL | PB 3, 65101 Vaasa | Vasa
Vaasanpuistikko 10
Puh • Tfn +358 (0)6 325 1111
etunimi.sukunimi@vaasa.fi

2. TÄVLINGENS ALLMÄNNA BEDÖMNING

Planeringsuppgiften var krävande. De tävlande skulle beakta många delvis också motstridiga mål. Torgets historiska karaktär, föränderliga användningsbehov samt en återhållsam budget styrde starkt planeringen. De här utmanande ramvillkoren har gett upphov till variation när det gäller förslagens nivå. Synsätten i förslagen sträckte sig från djärv vision till försiktiga, mindre ändringar.

Ökande av livskraften i Vasa centrum var i fokus för planeringsuppgiften. Förslagen erbjuder ramar för aktörer för utvecklande av livskraften, även om djärvare öppningar kunde ha gjorts. Helt nya funktioner har just inte alls föreslagits på planeringsområdet. De olika användningsbehoven för torget hade omfattats och alla användargrupper hade i regel beaktats på ett bra sätt. De lösningar som föreslagits för en trivsam, attraktiv och fungerande miljö skulle medföra en anmärkningsvärd förbättring.

I tävlingsarbetena fanns möjligheter att utveckla en mångformig stadskultur, ändå hade inte något alldeles unikt skapats i den nationellt värdefulla kulturhistoriska ramen under arbetet. Återanvändning av existerande material och en förnuftig användning av resurser hade beaktats väl i förslagen. Det fanns många idéer som inhämtades från närheten till havet i förslagen och de ansågs vara eftertraktade teman, i enlighet med tävlingsprogrammet. Platser som passar för olika åldersgrupper hade planerats i stor omfattning. Visserligen hade ett naturligt samordnande av torgets värdighet och lek- och motionsverksamhet lett till svårigheter i några förslag.

Det fanns många idéer som styrde mot en hållbar mobilitet, men trafikproblemen på Vasaesplanaden kunde förståeligt nog inte lösas inom ramen för den här tävlingen. Tillgängligheten på torget och omgivningen hade beaktats i tillräcklig omfattning och lösningarna i förslagen går med en noggrannare fortsatt planering att utveckla till en bra nivå. De tekniska målen och genomförbarheten för torget var i förslagen, med beaktande av uppgiftens omfattning, på en tillräcklig nivå.

I alla tävlingsarbeten hade områdets stadsgrönska förnyats och gjorts mångsidigare. Stadsgrönskans funktion och helhet i förhållande till den övriga omgivningen var mer lyckad i vissa arbeten än i andra. Det landskapsarkitektoniska greppet för växtligheten var i vissa arbeten försiktigt eller lösryckt och i andra anslående eller djärvt.

Målet med ordnandet av tävlingen uppnåddes och resultatet blev en bedömning av olika infallsvinklar för Vasa salutorgs framtid. Genom vidarebearbetning av det vinnande arbetet får vi riktlinjerna för ett kontinuum för Vasa torgs följande skede.

3. BEDÖMNING AV DE ENSKILDA TÄVLINGSBIDRAGEN

3.1. Bygdens torg. Seudun tori.

Utgångspunkten för förslaget är tre starka teman: Vasas klassiska rutplan, landskapet Österbottens identitet (havsnära natur, landskap och kulturarv) samt hållbar utveckling.

De här temana har fått sin uttrycksform i behandlingen av torgrummet, konstruktionernas material, i vegetationen samt placeringen av funktionerna. Målet är att skapa trivsel och platser som lockar till sig alla åldersgrupper. Greppet är människonära och sympatiskt. Tillämpandet av landskapets näringslivsarv som byggda teman i stadsrummet är som idé positivt och på lekplatserna är anspråkslöshet välkommen, men att till exempel ta in den för slätterna berömda ladan som en pergola på torgets kant skulle förutsätta en mer konstnärligt behandling av stadsrummet.

Då det gäller idén med ett stadsgalleri med möbler och rikliga planteringar på Hovrättsesplanande skulle en gallring vara önskvärd. Idèn går ut på att utöver de nuvarande konstverken ta in mer konstverk i esplanaden, men esplanadernas nuvarande och nya konstverk fanns inte presenterade på planbilden och beaktandet av det rum som verken förutsätter leder till betänksamhet. Ramkonceptet för salutorget stöder den klassiska stadsstrukturen och betonar de viktiga interna vylinjerna på torget. Rumsbehandlingen stärks speciellt av Torghubbsbyggnaden i södra ändan av torget, vilken avgränsar nya torgvyer med tanke på fotgängarna som går i promenadcentrum. Den viktiga vyn från Handelsesplanaden till torget och Frihetsstatyn begränsas

emellertid betydligt på grund av Torghubben. Mittersta delen av torget reserveras för torgfunktioner, varierande stadsevenemang och fri mobilitet året runt. De mångsidiga vistelsemöjligheterna, deras placering och till exempel de många variatonerna av bänktypen i trä skapar en skiftande rytm i kanten av Nedre torgets vegetationstema.

Torghubben är till sin arkitektur på ett positivt sätt enligt tidens anda. De långa taksprången som skapas av den intressanta byggnaden erbjuder väderskydd. Om den skulle genomföras kunde den ge ett intressant och livfullt nytt element på torget. En så stor byggnad kräver lämpliga aktörer i lokalerna för att berättiga sin plats på torget.

Den starka ramidén för torget försvagas däremot i den föreslagna asymmetriska formen. På det inverkar också scenens nya placering lite skilt från träd- och möbelraderna samt den här radens gleshet jämfört med den enhetliga vegetationsraden på Nedre torget. En flyttning av scenen är inte motiverad. Vattentemats placering är stadsbildsmässigt motiverad, men placeringen förutsätter att den nuvarande avfallspressen flyttas, om vilket inget omnämnande finns. Användningen av vattenlekområdet har gjorts mångsidigare genom ett förslag om att det kan användas som skridskobana på vintern. Det andra horisontala temat som placerats symmetriskt på Frihetsstatyns östra sida är en mångsidigt användbar vistelseplats byggd av träbalkar i nivåer. Dess säkerhet vid lekar anses kräva en närmare undersökning, men temat är intressant och avspeglar förslagets huvudtema.

Tillgänglig mobilitet på torget har beaktats från många riktningar och lösningen kan tillämpas enligt de verkliga stråken. De tillgängliga bryggförbindelserna från torgskvären till affärerna på Nedre torget är i torgskalan ändå anspråkslösa. Hur trafiken fungerar vid Torghubben med tanke på hållplatsens användare och de som rör sig längs Vasaesplanaden inger betänklighet och hur den underjordiska cykelparkeringen ska fungera blir något oklar. Placeringen av Kvarken-vattentemat mitt i det korsningsområde som nu används som passage och område för mindre evenemang är något utmanande.

Utnyttjandet av dagvattnet hör till förslagets styrkor. Exempel på det här är ledande av det sluttande torgets ytvatten till en regnträdgård som finns utanför parkeringsdäcket. Vegetationstemana är mångfasetterade och mycket rikliga. Underlagen som föreslagits för planteringarna ovanpå däcket har undersökts och lagertjockleken är ställvis minimal, men till övriga delar professionellt uttänkt. De maritima referenserna i planen syns i huvudsak i den vegetation som valts och vattentemana.

Förslaget innehåller många utvecklingsbara teman som tar ställning till utmaningarna med stadsgrönskan i framtiden. Det allmänna intrycket är sympatiskt livfullt och greppet människonära, men helheten blir emellertid med tanke på placeringen av torgrummets konstruktioner och möbler diffus. Planens kostnadskalkyler blev delvis något bristfälliga.

Kaavoitus ja Kuntatekniikka • Planläggningen och Kommunteknik
PL | PB 3, 65101 Vaasa | Vasa
Vaasanpuistikko 10
Puh • Tfn +358 (0)6 325 1111
etunimi.sukunimi@vaasa.fi

3.2. Hemmahamn

HAVAINNEKUVA LEIKKIALUEELTA TORILLE

I tävlingsförlaget betonas strävan efter att öka den aktiva användningen av stadsrummen, även på vintern i form av en skridskobana. Vid skapandet av de ramar som anvisats för funktionerna har samtidigt torgrummets och Hovrättsesplanadens klassiska drag respekterats. Genom flyttning av torgets trädrader mera mot mitten har man lyckats förbättra användbarheten både för rummen framför byggnaderna och mellan trädraderna. Förslaget skapar en vision av mångsidiga aktiviteter i de av trädraderna avgränsade rummen, vilka är så smala att de emellertid tvingar till möbellösningar som är anspråkslösa till storleken. Lek- och aktivitetsplatserna utgör en relativt lång serie rum, men de tre temalekparkerna mot Övre torget begränsar fri rörlighet i alléns riktning. På grund av det smala rummet blir dragningskraften för den utrustning som symboliserar sjöfart och kustnäringar svag. Avvikande synpunkter med tanke på funktionerna och funktionaliteten väckte aktivitetsfunktionerna på torget, Hovrättsesplanadens skejtfunktions förhållande till den övriga passagen och de ojämlika användningsmöjligheterna för fallunderlaget i sand som ger ett maritimt inslag.

De föreslagna belysningslösningarna förbättrar situationen under skymningen genom att effektfullheten ökar. Ljuskonstverken i korsningen av Hovrättsesplanaden och Handelsesplanaden är en av förslagets goda idéer och avviker från de övriga förslagen. Korsningsområdet används i nuläget emellertid för olika evenemang och för genomfart, vilket inte i och med konstverket skulle vara möjligt.

Kaavoitus ja Kuntatekniikka • Planläggningen och Kommunteknik
PL | PB 3, 65101 Vaasa | Vasa
Vaasanpuistikko 10
Puh • Tfn +358 (0)6 325 1111
etunimi.sukunimi@vaasa.fi

Torgkioskerna bedömdes till arkitekturen vara mycket anspråkslösa och separat placerade i torgrummet i förhållande till allén. Flyttbara torgstånd kunde skapa ett enhetligt intryck, men de motsvarar inte i praktiken torghandlarnas behov. Däremot fungerar struktureringen av torget ur torghandelsföretagarnas synvinkel bäst i det här arbetet. De föreslagna diagonala gångarna skulle emellertid förutsätta en bättre anpassning till grupperingen av torgstånden. Gångarna fungerar emellertid bra med tanke på tillgängligheten och förbindelsen över Vasaesplanaden har förbättrats med ett bredare övergångsställe, av vilket det ena också är upphöjt.

Med tanke på en hållbar utveckling är Hemmahamns lösningar motiverade både då det gäller behandlingen av stenmaterialet och vegetationen. Torgets träd finns i upphöjda stålkantade planteringsbehållare. Genom att deras växtunderlag fortsätter under torgstenläggningen säkerställs växtrum för rötterna, men lösningen är inte övertygande med de föreslagna lagertjocklekarna. De dynamiska växtlighetselement som önskats i tävlingsprogrammet har föreslagits i planteringsbehållarna under träden. Deras relativt ringa storlek försvagar växtlighetstemanas visuella effektfullhet. Då de gäller Hovrättsesplanaden är växtlighetstemana motiverade.

Aktivering av Hovrättsesplanadens lindallé som skejtled är inte en dålig idé, men avskiljande av utövarna från de potentiella och mest synliga platserna att vistas på kan i praktiken visa sig vara ett dåligt val. Samtidigt stänger det ute övriga promenerare från lindalléns inre. Det hårda ytmaterialet skulle förutsätta en medveten kontroll över dagvattnet för att säkerställa lindarnas växtförhållanden. Vasaesplanadens dagvattentema är till storleken anspråkslös och som lösning sålunda snarare symbolisk än nyttig.

Hemmahamn motsvarar väl tävlingsprogrammets krav, men de föreslagna konstruktionerna och den visuella kontrollen av helheten blir försiktig. Då det gäller kostnaderna och genomförandet verkar planen realistisk.

Kaavoitus ja Kuntatekniikka • Planläggningen och Kommunteknik
PL | PB 3, 65101 Vaasa | Vasa
Vaasanpuistikko 10
Puh • Tfn +358 (0)6 325 1111
etunimi.sukunimi@vaasa.fi

3.3. Palimpsest

Förslaget avviker från det klassiska trädradstemat på rutplanestadstorgen genom att hänvisa till torgets trädlösa historia, fasadernas betydelse samt torghandelns minskade betydelse. Det är ett djärvt grepp och starkt i sina motiveringar. Avspändheten i förslaget blir på ett intressant sätt mäktig. Syftet med tävlingsförslaget är att förbättra användningen för en trivsam vistelse och rekreation genom en parkliknande atmosfär i torgets sydvästra del.

Konceptet är ett lån från den gamla esplanadstrukturen i Vasas stadskärna och skapar i torgets sydvästra hörn ett nytt landskapsmässigt skikt för att öka trivseln och stadsnaturens grönska. Enligt signaturen Palimpsests grekiska ursprung avlägsnar förslaget det gamla från torget och skapar i stället ett nytt skikt.

Den kuperade organiska och den tätare skalans organiska formspråk bildar en helhet som skyddar från vindar och trafikbuller, vilket sannolikt kan öka torgskvärens attraktivitet. Samtidigt erbjuder det en lummig fond för torghandeln och aktiviteterna. Emellertid kan den rikliga växtligheten också stänga av vyerna och förbindelsen till exempel i riktning mot företagen på Övre torget. Den maritima förbindelsen skapas med hjälp av växtlighet, men förbindelsen framhävs i liten omfattning. Årstiderna har beaktats i huvudsak i växtlighetens livscykel, men också med tanken att snö ska utnyttjas i lekar och vid ledernas vinterunderhåll.

Att den sida som vetter mot Nedre torget lämnas helt utan träd är med tanke på kontrasten i rumskompositionen förståeligt, men en sida helt utan träd skulle i sitt mikroklimat under den heta tiden (här och där) behöva den skugga som träd erbjuder. Annars avgränsas rummet på den här sidan bara av byggnadernas i sig behärskade rad, kanske kompletterad med solskydd på uteserveringen. Eftersom torgets yta sluttar ända fram till byggnaderna på Nedre torget, kan olika funktioner och servicetrafik på Nedre torget också vara en visuell störning för det lugna torget.

De nya paviljongernas arkitektoniska stil är elegant och respekterar de nuvarande paviljongernas formspråk på ett klokt sätt. Samspelet med de befintliga paviljongerna höjer torgets framtoning. De nya paviljongernas placering framhäver också scenen på ett naturligt sätt.

Någon egentlig möblerad lekplats föreslås inte. Däremot placeras på torget miljökonstnärligt högklassiga verk, vilka kan vara mer attraktiva än traditionella lekredskap, medan de samtidigt lockar även andra åldersgrupper att vistas där. Vid dimensioneringen av dem har säkerheten beaktats, men mer mångsidiga aktivitets- och lekbehov beaktas i mindre mån.

I fråga om torgets beläggning har den gamla stenläggningen bevarats, även om det är i mindre mån än i de övriga förslagen. Mönstret på de tillgängliga lederna forsätter det organiska formspråket i gångarna i parkavsnittet. Parkering för personer med nedsatt rörlighet finns emellertid inte med i planen. De trafikmässiga ändringarna på Vasaesplanaden ger upphov till tryck på de andra gatorna, men erbjuder en intressant lösning för fotgängare som ska korsa esplanaden. De trafikmässiga ändringarna skulle förutsätta en mer detaljerad undersökning. Koncentrering av torgförsäljningen runt Frihetsstatyn är stadsbildsmässigt klar, men skulle förutsätta att torgstånden har en enhetlig framtoning. Ett mindre torgområde kan då torgförsäljningen minskar vara en bra sak, men är med tanke på ordnande av evenemang utmanande.

Att låna in stadsesplanader som representerar landskapsstilen till en ny esplanad på torget avviker från rutplanens torgmässiga tradition. Vasaborna kan också snabbt ta till sig den som platsens nya identitet, men bara om genomförandet och skötselnivån garanterar kvaliteten. De viktigaste landmärkena och elementen på torget har beaktats på ett övertygande sätt och vid uppbyggandet av planen kring dem. Torgets nya ramar stöder den redan existerande kulturmiljön, men ändrar dess traditionella framtoning.

Hovrättsesplanadens rumsserie förnyas utan konstigheter med buskteman som avgränsar rummet och ett fåtal planteringar. Det rum som konstverken på Hovrättsesplanaden behöver och platsen har emellertid inte presenterats i plankartan. Huvudobjekt för den dynamiska planteringen blir salutorgets nya parks kullar, av vilka det med ändamålsenlig skötsel kan utvecklas ett värdefullt tillägg i Vasas gamla parkkultur. Kostnaderna för att detta ska kunna genomföras kan stiga högre än det som föreslagits.

3.4. Vaasan helmi

Tävlingsbidraget stärker i princip andelen uterum som en del av traditionen med trädrader och esplanader som är typiska för rutplanestaden. För salutorget strävar det därtill efter att skapa en ny och modernare framtoning genom en komplettering av 90-talets förenklade trädradstema. Med den målsättningen växer förslaget mot ett mångsidigt och kontrollerat behandlat utrymme samt mot ett aktivare och trivsammare vardagsrum för stadsborna.

Salutorgets mittersta del bevaras för torghandel och varierande evenemang, medan de fasta verksamhetsställena finns placerade på sidorna under trädradernas kronor. De gröna kanterna är inte bara en ram utan en rytmisk serie aktivitetsplatser där man kan delta i stadslivet både som åskådare och aktör. Formgivningen är på samma gång stark och vek. Den ljusa körsbärsträdsallén som finns vid sidan om den nya lindraden är en utmärkt idé för att skapa dragningskraft och en ny mjukare identitet vid sidan om den stelt växande linden. Torgets skala minskar på ett lyckat sätt och samtidigt får det rum som reserverats för vistelse fungerande dimensioner. Med upphöjningar som stiger från torgnivån bildas under trädkronorna rum för såväl permanenta möbler som varierande utrustning för användargrupper i olika åldrar. Utöver vistelsemöjligheterna har nivåskillnaden säkerställt tillräcklig med rum för trädens växtunderlag, med beaktande av de tekniska ramvillkoren för däckbyggande. Torgets längdvy har beaktats bra, men vid torgets upphöjda trädrader behövs en noggrann planering så att längdvyerna blir beaktade i tillräcklig omfattning och att upphöjningen inte avskiljer nedre och övre torget för mycket från torget.

Lind-körsbärsträdsraderna vid randen av torget är ett nytt tema, men de berikar det centrala stadsrummet och stöder den nordiska rutplanestadens väsen. Scenen integreras i raden av träd liksom de nya paviljongerna. De nya paviljongernas arkitektur har inspirerats av de nuvarande paviljongernas takform, men deras dynamiskt uppåtböjda skärmar blir mycket långt från sin diskreta förebild. Referensen till en segelbåt

associerar mera till en båt som lyfts på vinterdocka än till segling på havet. På det föreslagna sättet verkar paviljongerna vara onödigt höga för torget, men genom en fortsatt utveckling av skalan kunde saken rättas till. De väderskydd som överbyggnaderna erbjuder förutsätter också tilläggsbearbetning. I paviljongernas form finns många likheter med de byggnader som nyligen genomförts på salutorget i Åbo. Vid placeringen av paviljongerna måste man också tänka på vyerna längs Vasaesplanaden och trafiken till torget och förbi det.

På torget har de viktigaste tvärförbindelserna för tillgänglig mobilitet anvisats, men behovet av diagonala gångar skulle kräva kompletterande ytmönster. Fyllande av mellanrummen mellan nubbstenarna räcker inte till för att förbättra torgets tillgänglighet. I planen har dessutom parkeringsplatserna för personer med nedsatt rörlighet försvunnit. Förbindelsen till saluhallen har förbättratts med ett brett övergångsställe, vilket emellertid leder till utmaningar för gruppering i biltrafiken.

I torgets södra kant finns ingen konstruktion som begränsar rummet förutom de anspråkslösa busskurerna som bevaras. Till den delen finns det brister i tävlingsförslaget. Den föreslagna bänkraden kan med sina fina formgivning förbättra situationen, men deras användarkrets torde begränsas till dem som väntar på bussen. I planen blir i nuläget även gång- och cykeltrafiken längs Vasaesplanaden obeaktad samt olika användargruppers olika behov på området.

I lek- och aktivitetsrummens möbler har man beaktat de maritima traditionerna och närheten till havet. Platserna för stadsgungor och spelmöjligheter har på kanterna av torget valts så att de fungerar med tanke på olika åldersgrupper. Placeringen av den maritima lekparken på en central plats i salutorgets hörn mot Hovrättsesplanaden betonar den ställning som leken fått, men för att lyckas även stadsbildsmässigt, krävs att konstruktionerna och möblerna har en framtoing som avviker från det sedvanliga och tilltalar konstnärligt – unikhet. Framtoningen enligt illustrationen är i det avseendet inte tillräckligt ambitiös.

De olika årstiderna har beaktats på många olika sätt. Belysningen har föreslagits på ett mångsidigt sätt och kan regleras, vid valet av växter har effektfullhet under alla årstider beaktats och också några funktioner vintertid har framlagts.

Hovrättsesplanaden har förädladts med verken Saaristoakseli och Muuttuva Merenkurkku. Esplanadens rumsliknande utrymmen har behandlats på ett lyckat sätt. Muuttuva Merenkurkku är fascinerande som verk och imponerande i illustrationen, men dess i sig attraktiva placering äter upp viktigt utrymme för korsningsstället som i nuläget är livligt. I plankartan framläggs inte platser för de nuvarande konstverken och det utrymme som de behöver.

Vaasan Helmi är som helhet övertygande och motsvarar av tävlingsförslagen bäst de både allmänt och i tävlingsprogrammet uppställda målen för landskapsarkitekttävlingen. Planens budget verkar realistisk och genomförbar.

Kaavoitus ja Kuntatekniikka • Planläggningen och Kommunteknik
PL | PB 3, 65101 Vaasa | Vasa
Vaasanpuistikko 10
Puh • Tfn +358 (0)6 325 1111
etunimi.sukunimi@vaasa.fi

4. TÄVLINGENS RESULTAT

4.1. Beslut om utdelningen av prisen

Enligt juryn uppfyllde bidraget ”Vaasan Helmi” bäst målen i tävlingsprogrammet. Juryn beslutade enhälligt att sätta det på första plats. Dessutom beslutades att ett hedersomnämnande ges åt förslaget ”Palimpsest” för en konstnärlig lösning som djärvt avviker från det nuvarande. De övriga bidragen rangordnades inte.

Prisutdelningen ordnas för inbjudna gäster 26.10.2022, under vilken också lagen bakom de olika förslagen avslöjas.

4.2. Juryns rekommendationer till åtgärder efter tävlingen

Vid den fortsatta planeringen av det vinnande bidraget ska de förslag som förekommit i den tidigare bedömningen beaktas för utvecklande av bidraget samt föjande anvisningar för den fortsatta planeringen:

- Växtlighet: Ansågs att träd och växtlighet i allmänhet har en mycket stor betydelse vid anpassningen till klimatförändringen, skapandet av ett mikroklimat och trivsel. I planen finns det två trädslag på torget, av vilka två bildar en allé. Situationen skulle bli intetsägande, om den ena av körsbärsträdsraderna skulle lämnas bort. I framtiden ska emellertid övervägas om genomskinlighet, vyer och samordnade med tanke på de bredvidliggande byggnaderna och deras affärsverksamhet kan förbättras utan att planens verkningsfullhet och mest centrala idéer går förlorade. Området ska vara anslående som helhet såväl då det gäller funktionerna som växtligheten. Livscykelperspektivet för däckskonstruktionen ska granskas så att det blir så hållbart och fungerande som möjligt.
- Konst och funktioner på Hovrättsesplanaden: Gågatans och Handelsesplanadens korsningsområde och placeringen av verket Muuttuva Merenkurkku på korsningsområdet borde övervägas på nytt. Korsningsområdet fungerar i nuläget som ett viktigt genomgångsområde och ett s.k. småtorg, på vilket det har ordnats mindre evenemang och dit verksamhet har kunnat breda ut sig. Kan planen fungera utan verket Muuttuva Merenkurkku eller kan det uppföras på ett annat ställe, t.ex. på torgområdet? Kontinuiteten hos Saaristoakseli var omtyckt och man önskade att det maritima och konstnärliga temat fortsätter längs hela Hovrättsesplanaden. Även vad gäller funktionerna kunde esplanaden ha ett kontinuum. I esplanaden kunde man tillåta t.ex. terrasser för restaurangerna.
- Lösningar i fråga om trafiken: Planens sneda övergångsställe som korsar Vasaesplanaden begränsar biltrafikens sväng- och grupperingsutrymme. Idén är bra, men kräver ännu bearbetning. Förbindelsen från torget till saluhallen är viktig och dess funktionsduglighet ska förbättras från det nuvarande. Samtidigt kunde man emellertid granska också möjliggörande av saluhallsfunktioner på torgets sida. Busshållplatsområdet i

planen begränsar passagen för den lätta trafiken längs Vasaesplanaden och skapar anspråkslösa ramar för själva busshållplatsområdet med tanke på trivsel, tillgänglighet och funktionalitet. Området ska i den fortsatta planeringen utvecklas så att det fungerar bättre.

- Däckets hållbarhet och bärighet: Med tanke på fortsättningen är det viktigt att planen genomförs i samarbete med förnyandet av torgdäckets konstruktioner. Teknisk samordning, såsom torgdäckets bärighet ska säkerställas så snabbt som möjligt.
- Tillgänglighet: Det skulle vara bra att undersöka möjligheterna till diagonalförbindelser över torget i planen. Även tillgänglig parkering och parkering för torghandlarna borde läggas till i planen.
- Lekplatsens utseende: Önskades en unikare framtoning, som är värdig Vasa torg, och lekredskap till lekplatsen. Säkerhetsaspekten vid personifiering av lekredskapen och lekplatsen ska beaktas i tillräcklig mån, t.ex. i samarbete mellan planeraren och lekredskapstillverkaren. Även biltrafiken bredvid torget ska beaktas till exempel i form av staket.
- Paviljonger: Paviljongernas arkitektur ska ännu finslipas. Det kunde även övervägas att paviljongerna planeras av Palimpsest-tävlingsarbetets arkitekt så att de liknar de paviljonger som de planerat.
- Skötsel av scenen: Hur har lastning och skötseln av scenen beaktats i planen? I nuläget är scenens fond öppen, för att dessa funktioner ska vara möjliga. I det fortsatta arbetet ska scenens användbarhet säkerställas.

5. SAKKUNNIGUTLÅTANDEN

De sakkunniga hördes för varje tävlingsarbetes del med tanke på bedömningsgrunderna i mindre grupper. De sakkunnigas bedömning presenterades vid ett jurymöte och godkändes som den allmänna synpunkten och som grund för bedömningen. Med hjälp av de sakkunniga strävade man efter att komplettera juryns egen yrkesövergripande syn bl.a. med tanke på tillgänglighet, företagarnas synvinkel, trafikens funktionsduglighet, torgfunktionerna, genomförbarhet, konsten och en hållbar utveckling.

Även synpunkter på planerna som kommit under den tid tävlingsarbetena var framlagda 12.7–26.8.2022 gicks igenom vid juryns möte. Under framläggningstiden var det möjligt att via tävlingens webbsidor rösta på den egna favoriten, berätta om dess goda sidor och de som kunde utvecklas och ge allmänna kommentarer om tävlingen och tävlingsarbetena. Genom webbenkäten kom sammanlagt 306 svar. Invånarna gav 41 % av rösterna till Vaasan Helmi, 32 % till Palimpsest, 16 % till Hemmahamn och 11 % till Bygdens torg. Under framläggningstiden kom också några kommentarer per e-post om tävlingsarbetena. Responsen var i huvudsak positiv och gynnsamt inställd till förändringar. De utvecklingsförslag som gavs i enkäten utnyttjas vid den fortsatta planeringen.

6. UNDERSKRIFTER

Underskrifterna har gjorts elektroniskt med VismaSign.

BILAGOR

Tävlingsarbetsplanscherna i pdf-format

1. Bygdens torg. Seudun tori.
2. Hemmahamn
3. Palimpsest
4. Vaasan Helmi

Kaavoitus ja Kuntatekniikka • Planläggningen och Kommunteknik
PL | PB 3, 65101 Vaasa | Vasa
Vaasanpuistikko 10
Puh • Tfn +358 (0)6 325 1111
etunimi.sukunimi@vaasa.fi

BYGDENS TORG. SEUDUN TORI.

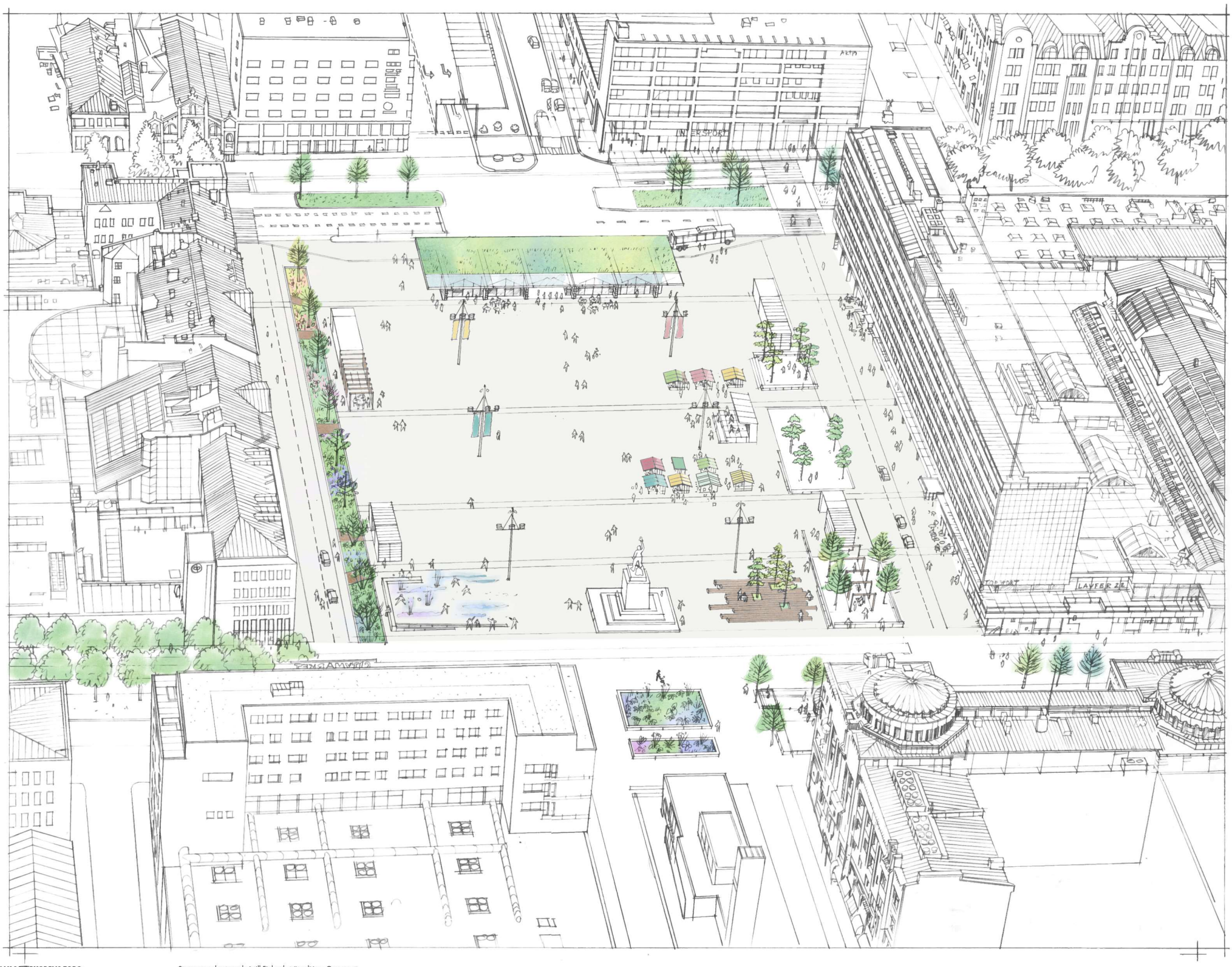

SALUTORGET I VASA – BYGDENS TORG
Inspiration till gestaltningen är hämtad från det maritima Vasa som bl a innehåller Kvarkens unika kustmiljöer med landhöjningen som ger ett ständigt föränderligt landskap med stensträngar och en speciell flora och fauna. Här finns också den vackra Österbottniska ekan och byarnas tätt samlade fiskebodar. Inspiration kommer också från den innovativa staden, Nordens energistad, där det är pulsen och mötet mellan människor och organisationer som skapar förutsättningarna. Men Salutorget är inte bara kusten och staden Vasas torg, det är hela också regionens Torg och här finns skogarna och skogsbruket med sin trä- och timmertradition. Här finns jordbruksbygden med sina ängslador.

Genom att ladda en plats med lekfulla och vackra associationer till regionens historia och geologi, till dagens innovationsanda, på den hållbara miljöns villkor kan det nya Torget bilda spelplan för ett framtidens torg som hela regionen kan kalla för sitt.

EN AKTIV OCH LEKFULL TORGMILJÖ FÖR ALLA
I en ram runt torget skapas ytor för olika typer av vistelse och funktioner. Aktivitetsramen vänder sig både inåt och utåt och stärker därmed kopplingarna mellan fasadernas och esplanadernas aktiviteter och den flexibla öppna torgytan i mitten. I och med att man vill vistas, vila och upptäcka dessa ytor stärks även indirekt affärernas bärkraft över tid eftersom fler människor kommer att vistas och stanna till i nära anslutning. Samma princip gäller också för Hovrättsesplanadens Stadsgalleri.

Genom att skapa miljöer som barn trivs i, har man ofta skapat miljöer som även andra åldrar gillar. Ambitionen har varit att skapa lekfulla och trygga miljöer och objekt generellt, snarare än att skapa en lekplats för vilken det finns bättre lokaliseringar på andra platser i staden. Genom att endast tillåta angörande trafik från torgets västra sida skapas ett säkrare stadsrum för både stora och små; det blir helt enkelt en mer begränsad och överblickbar zon som nyttotrafiken har anledning att köra i. Den nya byggnaden "Torghubben" avskärmar också torget från buller och visuella intryck från den starkt trafikerade Vasaesplanaden vilket både ger en tryggare vistelseyta liksom bättre vistelsekvaliteter.

Torgets ramverk av vistelseytor liksom Hovrättsesplanadens Stadsgalleri innehåller lekfulla element, (bl a hammockarna i pergolan, den häng- och klättringsbara stapelbädden, solsoffan och konst) och lekbara platser (bl a vattenspelet, torgets regngård och Stadsgalleriets helhetsmiljö) liksom trygga platser att vistas och vila på. I Stadsgalleriet finns också lekmiljön Leka-eka specifikt riktad till yngre barn och inspirerad av kustmiljön bla i form av Österbottenekan som sand, gung och lekhus och balanslek i form av Kvarkens stensträngar. I Torgets nedsänkta regngård kan man utforska planteringarna genom träspänger och bryggor där spännande föremål tillför upptäckarglädje längs med vägen. Pedagogiska värden främjas genom informationsskyltar som lär om växterna och planteringarnas funktion.

Torget erbjuder olika mötesplatser, både för vila och aktivitet. Här finns både formella sittplatser i form av olika typer av möbler liksom informella i form av kanter och trappor placerade i skugga liksom i sol. Sittmöbler med en djupare bredd möjliggör utrymme för att krypa upp och hänga avslappnat på. Dessa varvas med möbler anpassade för äldre. Som ett komplement till torgets cafémöblering tillhörande ett specifikt café eller matställe vilka därmed endast får utnyttjas av betalande gäster kompletteras både Hovrättsesplanaden liksom Torget med ytor för långbord vilka möjliggör för intagande av medhavd matsäck eller fika liksom för intagande av take away på ett bekvämt sätt.

Vattenspelet
På torgets nordöstra hörn har marken höjts upp för att åstadkomma en plan yta. Här föreslås ett vattenspel i bästa solläge och på en lugn del av torget. Här kan man springa och hoppa genom mellan de sprutande munstyckena eller om man föredrar, sitta i en av liggsofforna och bara titta på. Även under årstider då vattenspelet är avstängt kommer regnvatten samlas i de svagt skålade ytorna och bilda vattenblänk som minner om kvarkens ovärld. Vintertid kan den plana ytan nyttjas till en skridskobana för de yngre.

Stockbädden
En megamöbel i form av timmer staplade på varandra vilar väster om torget. Stockarna är staplade så att man kan sitta och ligga åt olika håll beroende på hur solen står. Träet är varmt och ytan fungerar som allt från picknickyta, spontanhäng, klätterutmaning för de yngsta och spontan scen. Pga torgets lutning och hur stockarna är staplade möjliggörs jordvolymer under som kan husera karaktärsstarka tallar.

Terrasserna
För att möjliggöra för goda förutsättningar för träd på bjälklaget höjs marken upp på tre platser längs västra fasaden (det övre torget), och bildar de s k vistelsehyllorna. De ligger en bit ut från fasad för att åtminstone delar av dagen få sol. Vistelsehyllorna är horisontella upphöjda zoner fredade för trafik längs den mer "trafikerade" västra sidan. Den översta, tallterrassen, innehåller en pergolastruktur med hammockar vända åt båda håll för att ta tillvara solens vandring på himlavalvet. Här kan man sakta gunga och titta ut över torget eller esplanaden. Den mittersta fungerar utmärkt som en uteserveringsyta, antingen för en fristående årstidsbaserad cafébyggnad som får plats på ytan bakom scenen eller som en förlängning för en verksamhet inne i Rewell Center. Den nedersta hyllan kan användas för uteservering.

Torghubben
En ny torgpaviljong tar form på torgets södra del och bildar ram mot Vasaesplanaden. Inspirationen är hämtad från kustmiljöns fiskebodar som ligger uppradade sida vid sida längs vattenlinjen där byggnadens glaspartier bildar silueterna av bodarnas gavlar. Som stomme används ett och samma massiva träelement som vrids åt olika håll för att bilda väggar och överhäng och stommar för taken. Glaspartierna fästs mellan de dubbla elementen. Stommen liksom taket görs av massivt trä för klimatets skull då den minimerar byggavfall, binder koldioxid, lagrar värme och går att återanvända.

Stommen anknyter också till Finlands trätradition. Genom att göra huset till ett 0-energi-, eller kanske tom till ett plusenergihus med vattenreducerande utformningar och andra smarta digitala lösningar, kan byggnaden i sig bli en symbol och showroom för Vasa som Nordens energihuvudstad. På taket anläggs ett biotoptak med torrängsörter viket isolerar byggnaden väl från värme och kyla. Taket tillför också torget grönska och stärker den biologiska mångfalden. Vindgeneratorer på torgets tak bidrar till byggnadens energiproduktion då det blåser.

Mot bussgatan bildar det överhängande taket också en väderskyddad väntzon. Byggnadens utbredning styr övrig gångtrafik till torgets hörn och fredar därmed zonen längs byggnaden för väntande bussresenärer. Byggnadens mittersta "gavel" är öppen och utgör en passage mellan busshållplatsen och resten av torget. Sikten igenom byggnaden är också viktig för att knyta samman Handelsesplanaden visuellt också i ett historiskt perspektiv.

Inomhusytan utgörs av ca 280 kvm och kan innehålla både mer offentliga liksom privata verksamheter. Förslagsvis förläggs Visit Vasa permanent i denna byggnad där man också kan få information om den smarta byggnaden. En generös cykelhiss ner till cykelgarage och cykelverkstad i källaren förläggs till den västra delen tillsammans med cykelpump och enkel servicestation för cykel på gaveln till byggnaden. Offentlig toalett och vid behov en vänthall förläggs mot Vasaesplanaden. Plats finns också för ett par caféer eller barer – kanske med temat Velo-café. Mot torget bildas fina skyddade platser för uteservering.

Den sociala regngården
Den sociala regngården blir ett vackert och funktionellt element fyllt med sociala platser som på så sätt binder samman torgets västra fasad med resten av torget. Generösa gångbryggor i trä leder över regnbädden med jämna mellanrum och fungerar samtidigt som sittplatser i direkt anslutning till den livgivande grönskan. För den modige kan man också ta sig över regngården via ett par smala spänger. Mot nedre torget finns sittplatser utformade som bryggor. På ett par platser finns möjlighet att utöka en eventuell uteservering på bryggdäck ovan regngården. Mot öster, in mot den flexibla torgytan ligger solsoffan centralt placerad i bästa spanläge. Söder om solsoffan ligger pergolan med sina långbord i vandrande skugga.

Stadgalleriet
Hovrättsesplanadens axel stärks genom att tätare binda samman den östra och västra delen med vegetation. Trädraderna förlängs så långt som möjligt för att hålla ihop miljön även i de mittersta delarna vid esplanadens restaurangbyggnader. Ett Stadsgalleri skapas i esplanadens mitt med ett stråk av stenmjöl mellan träden. På samma sätt som när esplanaden anlades blidas ett starkt rekreativt stråk där man kan flanera mellan trädraderna och njuta av de vackra miljöerna.

I den västra delen, där träden behöver bytas ut, föreslås björkar planteras för att fullfölja de befintliga björkraderna som fortsätter i väst. Björkarna ger också, till skillnad från dagens lindar, mindre kompakt skugga viket ger bättre förutsättningar för bra vistelsemiljöer runt om. Trädraderna flyttas ut något i förhållande till dagens trädlägen för att ge mer utrymme för vistelse. I galleriet bildas en sekvens av rum där de hårdgjorda "torglika" ytorna varvas med grön rum. De hårdgjorda ytorna innehåller långbord och har plats för en foodtruck. De gröna rummen; blomsterrummen, består av blommande perennplanteringar för människors och insekters njutning. I och i anslutning till planteringarna är stora sittmöbler och -flak placerade. Konstverk placeras förslagsvis längs hela Stadsgalleriets längd. Närmast torgytan finns i galleriet ett grönt rum med en lekmiljö för de yngsta det sk leka-eka.

Den östra delen av Hovrättsesplanaden innehåller stora vackra lindar som ger esplanaden en lummig och skuggig karaktär. Genom att höja kronan på lindarna kan ett mer överskådligt vackert trädrum skapas. Cyklarna som idag blockerar möjligheten att röra sig mellan trädraderna tas bort och en mittgång med stenmjöl anläggs. För att skapa goda förutsättningar för lindarna i framtiden föreslås att växtbäddarna renoveras genom vakuumsug och anläggandet av kolmakadam. Istället för dagens gatstensbeläggning ersätts ytorna under träden av grusytor vilket ger träden goda förutsättningar för utbyte av syre och vatten. Gatstensbeläggningen återsätts i läge för viktiga passager. I ytan närmast cafébyggnaden placeras robusta sitt- och hängmöbler i skön skugga under de mäktiga lindarna. Längre österut placeras cykelparkering i grusytorna längs med trädraderna för att hålla mittgången öppen.

HÅLLBARHET OCH EKOSYSTEMTJÄNSTER
Den enskilt viktigaste hållbarhetsfaktorn för Salutorget är den sociala och målet är ett levande centrum för både vardag och fest för Vasaborna och Österbottningarna. Ett torg att ta till sitt hjärta och därmed bli Bygdens torg. Genom gestaltning och aktivering skapar vi ett torg och en gågata för alla, oberoende kön, ålder eller etnicitet. För att uppnå de globala målen i agenda 2030 krävs dock att fler frågor adresseras med allvar. All befintlig naturstensbeläggning återbrukas i det nya förslaget liksom granitmurar och granitsittmöbler. Dagvattnet hanteras på plats och föreslagna planteringar ökar biodiversiteten och bidrar därmed till den ekologiska och ekonomiska hållbarheten och resiliensen. Byggda konstruktioner såsom sittmöbler, Torghubben, pergolor och belysningsmaster tillverkas i trä för att minska CO_2-utsläppen. Ett mer levande torg bidrar också till ökad trygghet och en bättre hälsa.

ETT TORG FÖR HELA ÖSTERBOTTEN

SKÄRGÅRDEN

Landhöjning
Biologisk mångfald
Bryggor och båtar
Vidder

LANDSBYGDEN

Skog och äng
Hölador
Timmer
Hembygd

ENERGI

Energikluster
Rörelse
Evenemang
Liv
Sociala interaktioner

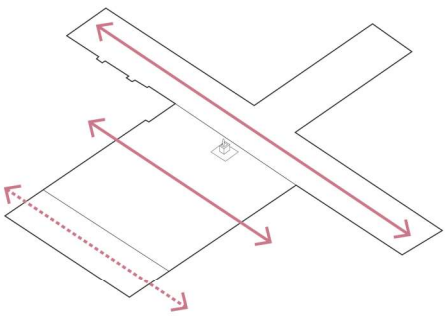

STRATEGI - STADSRUM
Förstärka de rumsliga strukturerna i ögonhöjd genom att Salutorget tydligare får öst- och västfasaderna som sina väggar och Hovrättsesplanaden förtydligas i sin längsriktning.

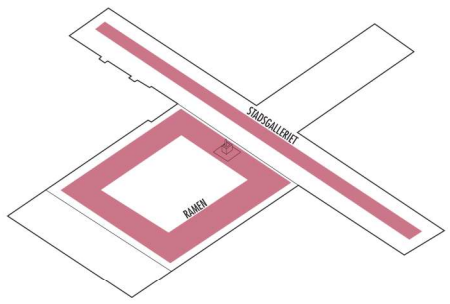

STRATEGI - AKTIVERING
Både torget och esplanaden ges ett ramverk av aktiviteter som understöder stadsrummens riktning och avgränsning.

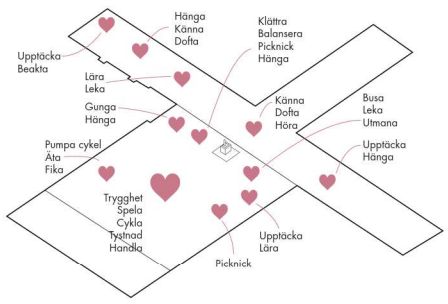

STRATEGI - KÄRNA
Stadsrummen får flera nya kärnpunkter där starka vistelse- och lekvänliga värden accentueras och tillsammans bildar stadens stora hjärta.

BYGDENS TORG. SEUDUN TORI.

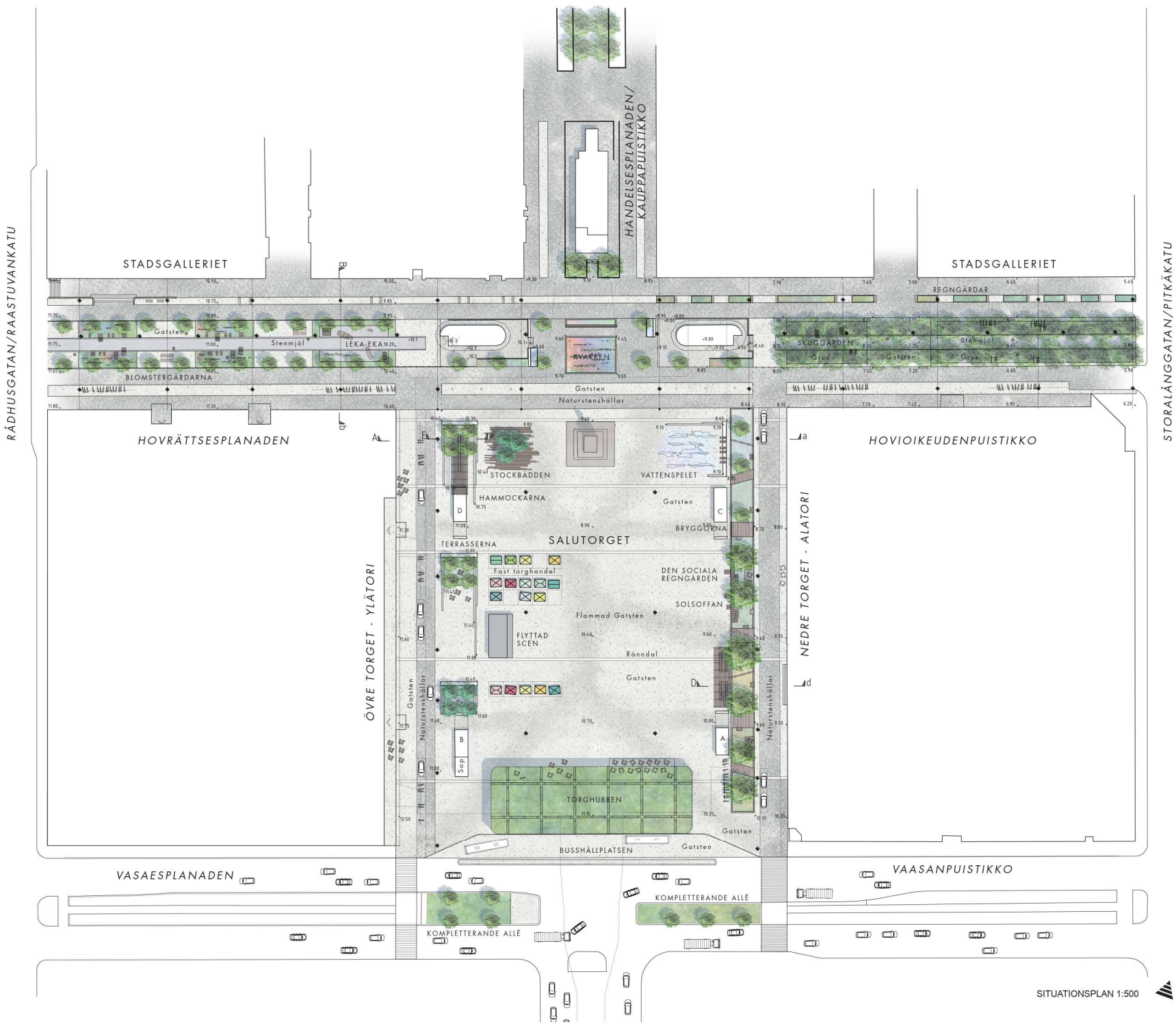

Ekosystemtjänster brukar delas in i fyra olika typer och kan här fungerar som ett mätt på områdets resiliens:
Producerande: Genom att infiltrera dagvatten i regnbäddar, renas vattnet och vatten återförs också till grundvattnet.
Understödjande: En varierad växtkomposition som kan öka den biologiska mångfalden. Det kan åstadkommas genom bevara några av de befintliga träden och genom att plantera nya arter som till exempel lockar till sig pollinerare. Ett lokalt växtmaterial gynnar lokala arter och stärker de ekologiska sambanden.
Kulturella och Sociala: En estetiskt tilltalande miljö med en omhändertagen och spännande variation av växter gör att människor trivs. En miljö som refererar till lokala växtmaterial samt minnen och associationer till bygdens historia och omgivning kan stärka känslan av tillhörighet och bidra till en stark platsidentitet. Möjlighet att i planteringarna genom bl a skyltning berätta om biologisk mångfald och LOD för barn och vuxna på ett pedagogiskt sätt.
Försörjande och Reglerande: Genom att arbeta med höjdsättning, vegetation, regnbäddar och skelettjordar kan vatten renas, dagvatten fördröjas samt riskerna vid skyfall minskas. Skapa attraktiva lägen i både sol och skugga, genom en genomtänkt planering av träd och buskar. Grönska renar luften och sänker temperaturen vilket ger ett bättre lokalklimat. Jobba med en växtkomposition som inte lockar till sig skadedjur, vars växter förespås vara resilienta för framtida klimatförändringar. Möjlighet att binda in koldioxid genom användandet av kolmakadamjordar och solidträ som byggnadsmaterial. Genom ljuddämpande placering och utformning av Torghubben samt en omdisponering av funktioner på torget, skapas fler vistelseytor med bättre ljudkvalité.

MOBILITET-TRAFIK
För att realisera visionen om ett levande torg med en sammanhängande tvärprofil, med mer grönska och fler aktiviteter, krävs mer plats till vistelse och mindre plats till fordon. Nya torget trafikstruktur ger goda möjligheter att i första hand prioritera stadsliv och gående och i andra hand cykel- och fordonstrafik. Fordonstrafik längs gågatan och gångfartsområdena utmed torgets långsidor begränsas till ett minimum för att klara nödvändiga transporter och angöring till fastigheter. Utrymme för räddningstjänsten anordnas på gatans båda sidor i hela dess längd och över torget.
För att förbättra kopplingen mellan övre och nedre torget för gående skapas fler informella men tydliga övergångar över regnträdgården hela sträcka. Fullt tillgänglighetsanpassade övergångar skapas vid varje korsning. Cykeltrafik får förbättrade förutsättningar genom att motortrafik begränsas. I övrigt bibehålls nuvarande cykelstråk. Däremot förbättras och utökas cykelparkeringen till ca 300 platser ovan mark och ca 100 platser i parkeringsgaraget Toriparkki. I torgets södra del anordnas en mobilitetshub i paviljongen Torghubben, i form av Velopark, en cykelverkstad i gatuplan och cykelparkering i garaget förbundet med en cykelhiss. Här kan man laga cykeln, fylla på med luft, ladda elcykeln och ha en övervakad parkering där cykeln står väderskyddat.
Busstrafiken är en viktig ingrediens för torgets aktivering och därför bör busstrafiken i framtiden fortsätta ha sin hållplats här, men genom Torghubben skapas bättre förutsättningar för resenärer genom tempererat väderskydd och offentlig toalett.
Trafik till torget och gågatan som aktiverar torget är fortsatt prioriterat, men kan begränsas tidsmässigt för att inte utgöra en trafikfara. Platser för torghandlare, OB-buss till scenen, taxi och rörelsehindrade finns direkt utmed torget och i gågatan förbättras möjligheter för bl.a. uppställningsplatser för sk. foodtrucks.
Vasaesplanadens och Handelsesplanadens befintliga trafiksituation hindrar utvecklingen av gatorna till att bli en attraktiv del av promenadcentrum, och därför har vi valt att inte påverka utformningen.

TILLGÄNGLIGHET
Det framtida Salutorget och Hovrättsesplanaden har en mycket god tillgänglighet och följer stadens vision kring promenadstaden. Torgets historiska storgatstensbeläggning för stråk av flammad storgatsten som kopplar ihop torgets hörn med esplanaderna i norr och söder samt med parkeringsuppgångarna. Utmed torgets långsidor bibehålls delar av de befintliga naturstenshällarna. De flammade ytorna skapar en tydlig kontrast mot den befintliga storgatstenen och utgör därmed ett ledstråk för synsvaga. Ledstråk anläggs utmed torgets långsidor och i esplanadens gågatudel, även i mitten av esplanaden från Södra Långgatan till Rådhusgatan anläggs ett tillgängligt stråk.

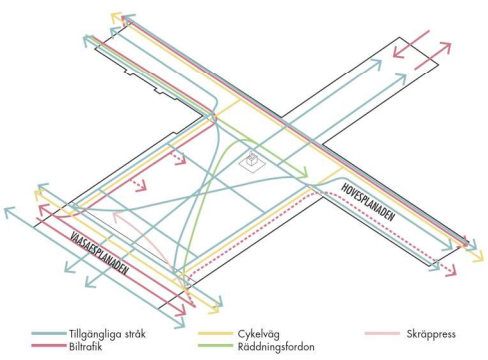

MOBILITET

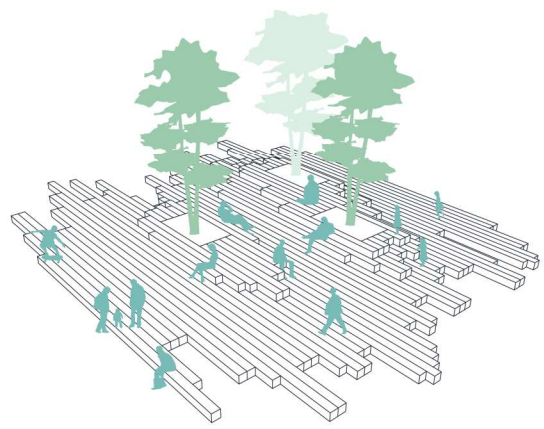

STOCKBÄDDEN

En generös trämöbel möblerar torgets ena hörn. Staplade träbalkar i flera nivåer möjliggör flera olika typer av användning. Här kan Vaasaborna umgås eller sitta och ta en kaffe i skydd av trädkronorna med utblick över torget. Trästapeln blir även en inbjudande lekmöbel.

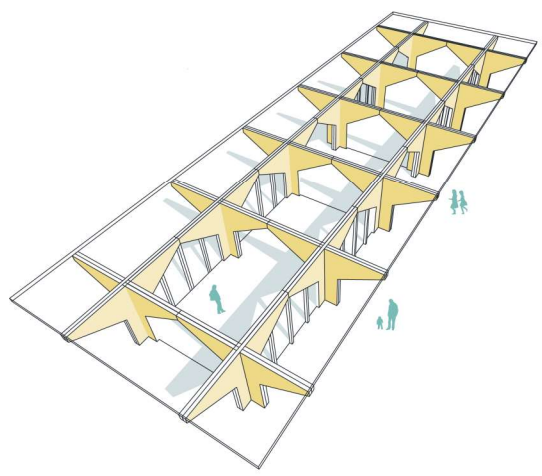

TORGHUBBEN

Som stomme används ett och samma massiva träelement som vrids åt olika håll för att bilda väggar och överhäng och stommar för taken. Glaspartierna fästs mellan de dubbla elementen. Stommen liksom taket görs av massivt trä för klimatets skull då den minimerar byggavfall, binder koldioxid, lagrar värme och går att återanvända. Stommen anknyter också till Finlands trätradition.

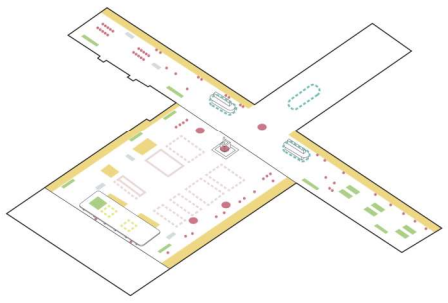

TORGFUNKTIONER

TORGHUBBEN

En ny paviljong bildar fond mot Vasaesplanaden. Inspirationen är hämtad från kustmiljöns fiskebodar som ligger uppradade sida vid sida längs vattenlinjen där byggnadernas glaspartier bildar siluetter av bodarnas gavlar. Byggnaden görs klimatsmart och kan visa på högtknologiska smarta lenergiösningar. Paviljongen bildar hub för verksamheter som cykelhiss och verkstad, information om staden, vänthall för buss och toa. Byggnaden kan också inrymma ett par mindre permanenta caféer/barer.

SALUTORGET - SEKTION A-a 1:200

HOVRÄTTSESPLANADEN - SEKTION B-b 1:200

BYGDENS TORG. SEUDUN TORI.

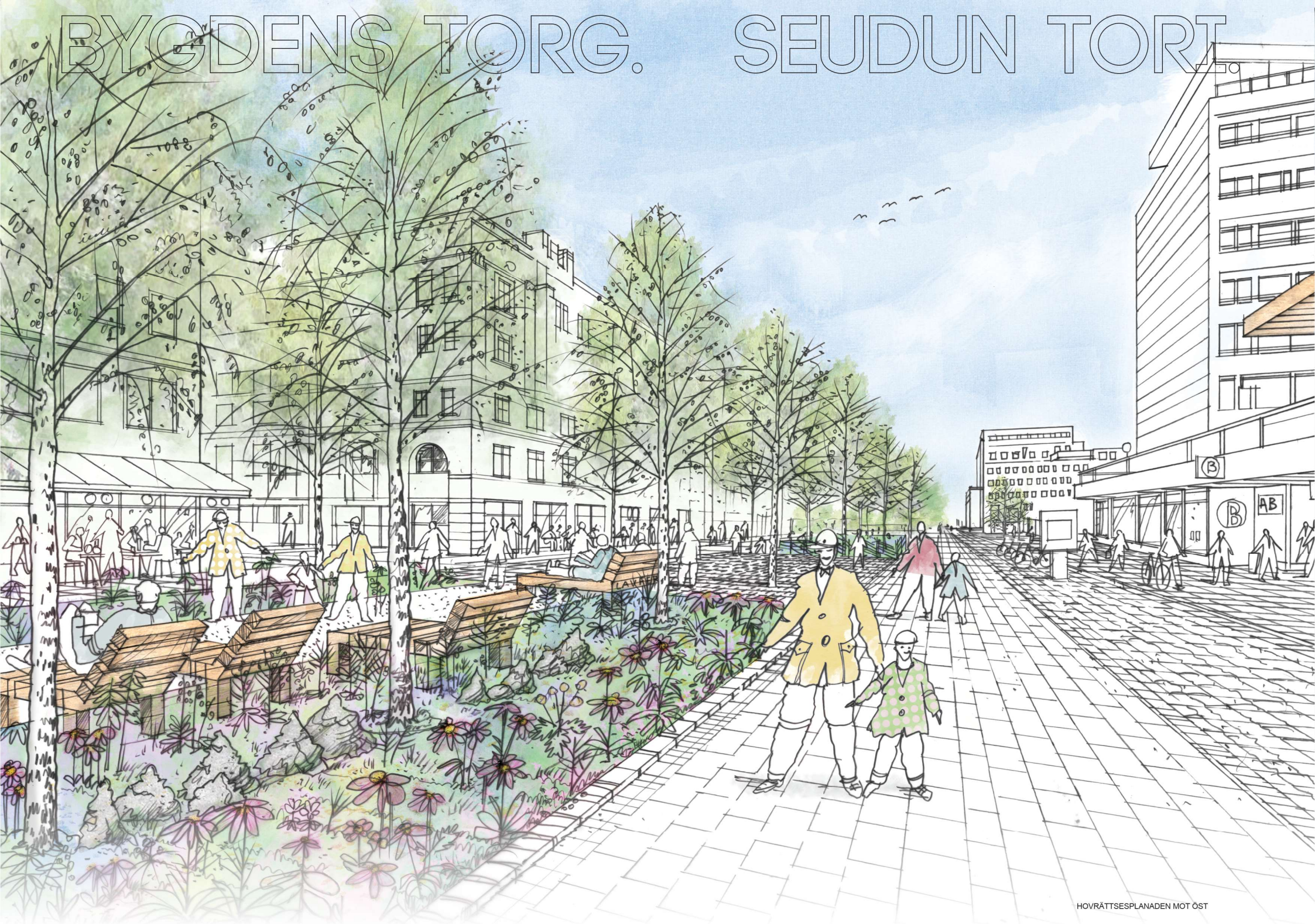

HOVRÄTTSESPLANADEN MOT ÖST

MÖBLER
Platsernas nya sittmöbler är uppbyggda av solida fyrkantsstockar 100x100 eller 150x150 mm hämtade från Österbottens skogar. Möblerna har en tydlig varm materialitet som anknyter till timmertraditionen, är hållbara och lagrar CO2. Sammanfogningen av möblerna görs med finess för att skapa den detaljering som behövs för att de ska platsa på stadens kanske viktigaste plats. Möblerna finns i olika varianter för att passa olika sätt att sitta och halvligga, för en eller för flera personer. Pergolorna är inspirerade av de traditionella Österbottniska ängsladornas form. De utförs i soliträ med överliggare av nätta rundstockar. Pergolorna skapar tydliga mindre rumsligheter och ger en viss skuggverkan varma dagar.

KONST I GATAN
Hela Hovrättesplanaden utgör ett galleri som speglar staden dvs ett stadsgalleri. Konsten har redan idag en viktig plats längs esplanaden och föreslås få en stärkt roll med kompletterande konstverk mellan träden. Genom återkommande konstaktiviteter fylls stadsrummet och nya attraktioner skapas vilket gör esplanaden relevant och upplevelserik. Därmed kan den också bli en viktig bärare av social integration, där det aktiva liksom passiva deltagandet i gatans galleri lockar till sig både Vasabor och besökare.

FLEXIBILITET OCH ETAPPVIS UTVECKLING
Projektets gestaltning är en vision för hur Salutorget och Hovrättesplanaden ska utvecklas. Förslaget är robust och gestaltningen har en flexibilitet där projektet kan utvecklas och justeras i efterföljande dialog och projektering, utan att själva konceptet eller helheten mister sin kraft. Aktivitetsramen och Stadsgalleriet kan anpassas och justeras i förhållande till funktionella och praktiska aspekter som vi kanske inte har fått med i denna fas. Dialog med kommun och fastighetsägare ska i vara med i det fortsatta arbetet för att justera gatans disponering och placering av aktiviteter, uteserveringar mm. Paviljongen den s k Torghubben och andra mindre byggnader kan tillföras succesivt och måste inte nödvändigtvis innefattas i projektet från början. Huvudgreppet menar vi således är att starkt och prioriterar de gående och skapar ett mer sammanhängande torg och gågata med mer grönska och fler funktioner. Gestaltningen, funktionen och uttrycket kommer därmed att kunna genomföras även om det kommer ändringar av ekonomisk, trafikmässig och/eller funktionell karaktär.

BELYSNING
Belysningen syftar till att ge en funktionell och trygg upplevelse av torget samtidigt som den ska framhäva den nya gestaltningen, platsens historia och skapa dramatik och stämning.
Torgets kommunikativa stråk ljussätts repetitivt för att skapa en tydlig struktur, både i hur ljuset jämnt fördelas på marken och hur upplysta armaturhus ger en orienterande vägledning sett på håll.

Salutorget
Torgets stora öppna ytor ljussätts med höga master på 14m som bär kronor. Varje krona består av 4st armaturer med arm på höjd 9m som kopplas med diagonala vajrar mot toppen. Masterna med kronorna står placerade i två raka linjer och ger torget en dignitet som samspelar med torgets stora yta och förstärker torgets symmetri. Kronorna ger torget en tydlig identitet med en maritim prägel som också ger ett tidlöst och elegant uttryck i sin formgivning i förhållande till torgets blandade arkitekturstilar. Ljusets karaktär är varmvitt, avbländat och ger hög färgåtergivning.

Vajrarna kan med fördel användas för julbelysning under vintersäsongen. Armarna kan fungera som flagghållare för stadens flaggspel eller vid evenemang. Om masterna dimensioneras för linspänn så kan även julbelysning spännas mellan masterna ovanför kronorna.
Toppen på masterna bestyckas med spotlights för att ge torget ett dramatiseratljus på utvalda platser eller objekt. Spotlightbelysningen ger också torget en variabel ljussättning som kan justeras över tid och efter behov.

Masterna tillverkas i finsk furu, likt övrigt material på torget. Trämasterna förstärker upplevelsen av det maritima arvet men är också fördelaktigt sett ur ett miljöperspektiv. Skoningen i mastens botten, armar och armaturer utförs i lackat stål och blir en fin materialkomposition till furut.

Torgets mindre platsbildningar så som pergolor, planteringar, sittbänk, vattenspel och statyn är viktiga målpunkter och uppehållsmiljöer för torgets besökare under mörkrets timmar. Platsbildningarna och de mindre miljöerna ljussätts för att skapa en trygg och stämningsfull upplevelse där variationen i skala framhävs som en kontrast till det stora torget. Ljussättningen integreras i största möjliga mån i konstruktionerna för att skapa avbländade lösningar och minimera antalet objekt på torget. Ljuset kan med fördel vara varmare i den mindre skalan för att bli mer stämningsfull.

Övretorget och Nedretorget
De parallella kommunikativa stråken längs med fasaderna ljussätts med en arm och armaturhus monterade på en 7m stolpe. Armen monteras mot fasaderna för att armaturhuset ska ge en ljusfördelning över gaturummet. Armaturhus och arm monteras på 5m höjd. I toppen monteras spotlights som riktas både mot fasader och mot torgets olika funktioner och vegetation. Ljussättningen av fasaderna ger ett estetiskt högt upplevelsevärde men bidrar också till att tydliggöra den vertikala formen av torget.
Stolpar, armar och armaturer längs de kommunikativa stråken har samma utformning som masterna på torget, med skillnaden att stolpen är lägre och armen är kortare och enkelmontage. I övrigt ingår materialet i samma familj och förstärker därmed torgets unika uttryck.

Hovrättesplanaden
Belysningen över gaturummet utförs med linspända armaturer mellan fasaderna för att minimera antalet objekt, alltså samma förfarande som den befintliga gatubelysningen. Däremot används samma armaturhus som på torget men för linspänt montage.
Ljussättningen av gång- och cykelstråket inne i alléerna utgörs av ett armaturhus på arm monterad på en 6m stolpe på 4m höjd. Armaturhusen ger en jämn funktionell ljusfördelning över gc-vägen som klargör stråkets funktion. I toppen monteras även här spotlights som kan riktas "bakåt" mot esplanadens olika funktions- och upplevelseplatser. Ljussättningen av spotlights blir mer dramatiserad och kontrastrik. Ljussättningen av esplanaden blir lika Övretorget och Nedretorget men mindre i skala.

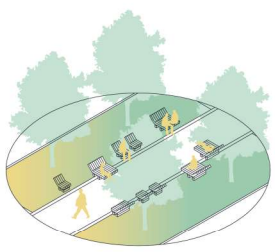

BLOMSTERGÅRDARNA
Längs Hovrättesplanadnadens stadsgalleri finns blomstergårdar för människor och insekter. Sköna sittplatser, konstverk och pedagogiska skyltar uppmuntrar till upptäckarglädje och vistelse.

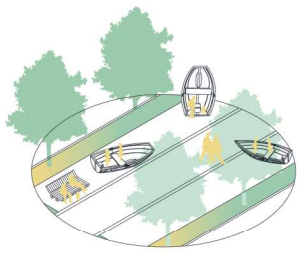

LEKA-EKA
En lekyta för de minsta upprättas längs Hovrättesplanadens stadsgalleri. Inspirationen kommer från den Österbottniska ekan.

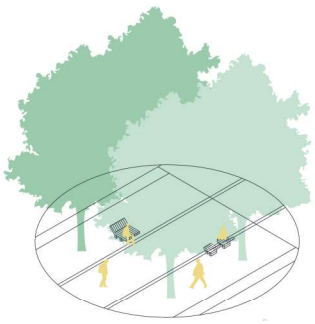

SKUGGÅRDEN
Under Hovrättesplanadens befintliga lindar skapas nya sittplatser och bättre förhållande för träden.

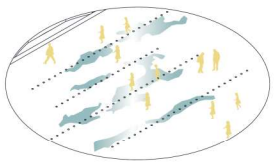

VATTENSPELET
Vem kan motstå att springa genom sprutande vattenkaskader? Hela ytan är plan vilket också möjliggör för skridskoåkning under vintern.

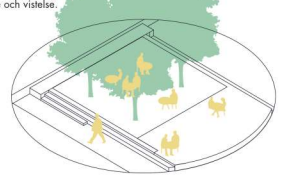

TERRASSEN
Nya platser för uteserveringar fredade för trafik upprättas på torget.

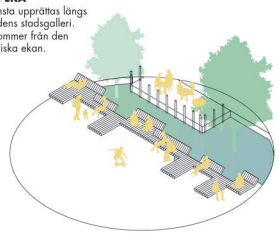

SOLSOFFAN
I bästa solläge, centralt placerat längs torgets kant, finns solsoffan som bjuder in till en rad olika användningsområden. Mot det nedre torget, i grönskan, finns brygggor som kan användas av exempelvis en uteservering.

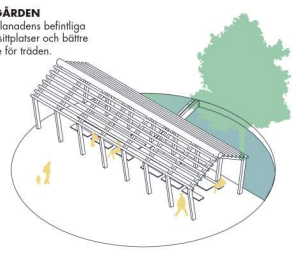

PERGOLAN
Längs pergolans långbord kan du spela spel eller äta din matsäck i den ljusa skuggan av konstruktionens stockverk och samtidigt njuta av den grönskande regngården.

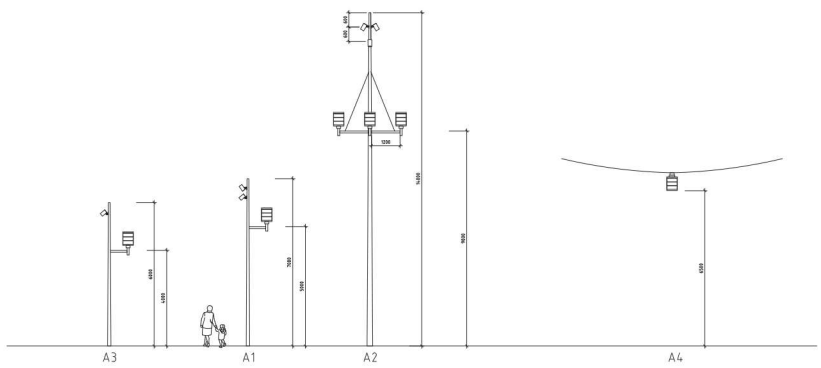

BELYSNINGSFAMILJ
En armaturfamilj ger torget och dess olika rumsligheter en stark identitet med inspiration från Vasas maritima koppling med havet.
Armaturfamiljen varieras i storlek, höjd och montagesätt beroende på vilken funktion och vilken skala den anpassas till.

SALUTORGET BELYSNINGSSEKTION- SEKTION A-a

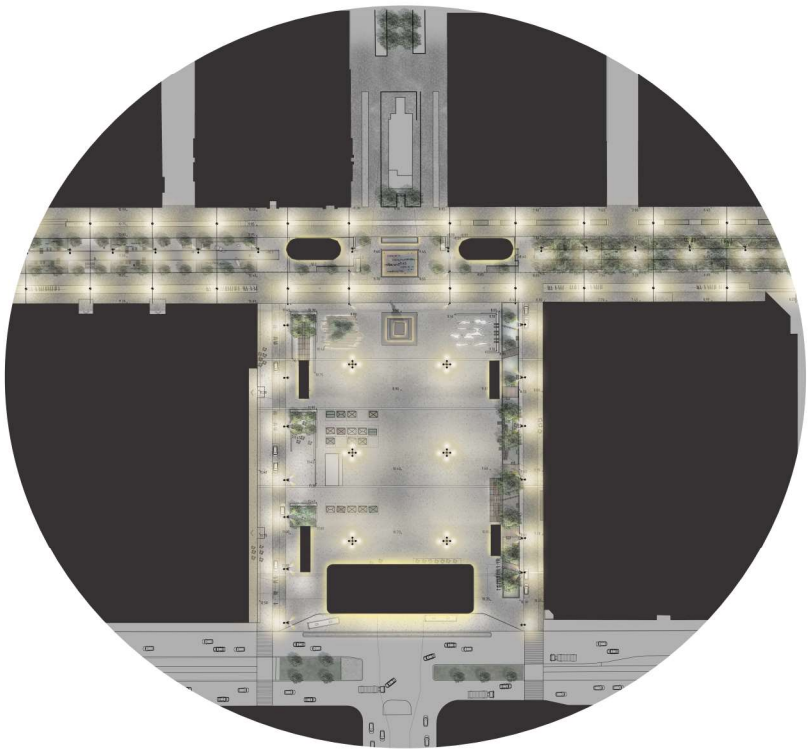

BELYSNINGSPLAN

BYGDENS TORG. SEUDUN TORI.

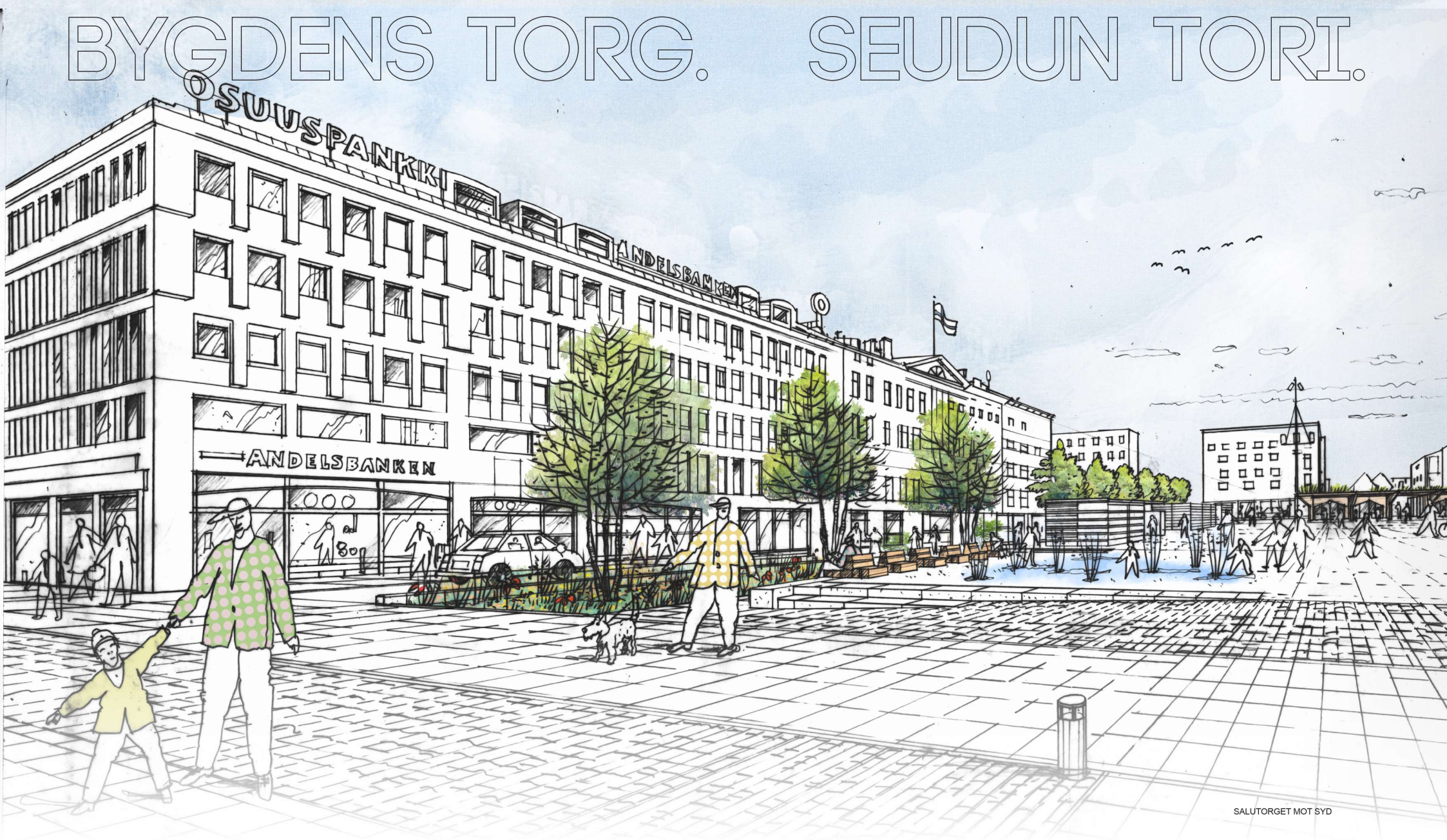

SALUTORGET MOT SYD

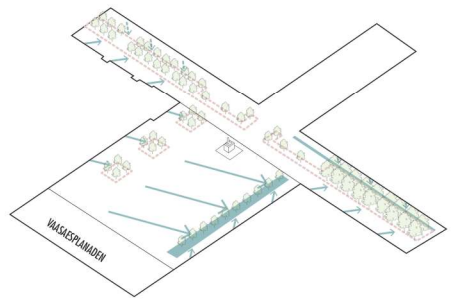

Skelettjordar
Regngärdar
Ytavledning av dagvatten
Avledning under mark

DAGVATTEN

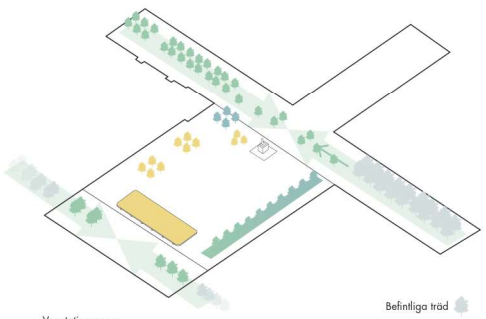

Befintliga träd

Vegetationszoner
Torrt — Friskt — Blött

VEGETATION

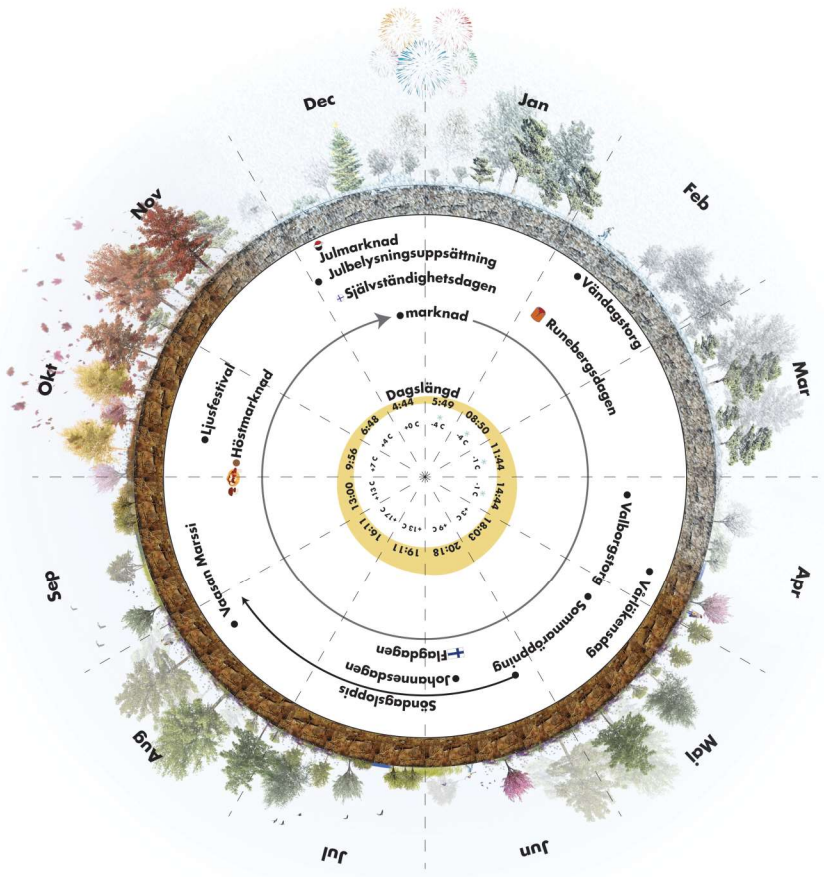

ÄRSTIDSHJULET

Årstidshjulet visar på viktiga händelser, på hur växterna förändras, årets ljustimmar, regn- och snömängder.

DAGVATTEN

Dagvattnet föreslås användas som en resurs på platsen istället för att ses som ett problem att dölja. Vid upprustning av Salutorget och Hovrättesplanaden föreslås att fördröja, rena och infiltrera platsens dagvatten för att därmed minska flödet till recipienten och belastningen på dagvattennätet. Regnvattnet kanaliseras över torget genom ränndalar och ger variation och lekfullhet när det regnar, det ger karaktär åt planteringarna och är en viktig resurs för upprätthållandet av långsiktigt hållbara planteringar i stadsmiljö. De föreslagna regnbäddarna kan också utformas för att fördröja vatten vid skyfall.

För platsen föreslås två principer för lokal hantering av dagvatten; täckt regnbädd dvs kolmakadamjord under träd i hårdgjorda ytor och öppen regngård dvs nedsänkta planteringar med perenner, buskar och ibland träd. Införsel av vatten till dagvattenytorna sker på olika sätt och är anpassat till hur marken lutar idag.

Hovrättsesplanaden väster: Nya trädrader förses med kolmakadamjordar i vilka esplanadens dagvatten tas in i via luftningsbrunnar (södra delen) och via rör under mark från den befintliga acodrainen (norra delen).
Hovrättesplanaden öster: Befintliga Lindalléer växtbäddsrenoveras och förses i samband med detta med kolmakadamjordar. Södra delen av gatan avvattnas via luftningsbrunnar in i kolmakadamjorden. Möbleringszonen i den norra delen omvandlas till en öppen regnbädd med perenner. Vid entréerna finns övergångar med befintliga sittmöbler. Regnbädden tillför också grönska och blomning till denna del av esplanaden.
Salutorget: Vattnet närmast fasaden på västra delen av torget (övre torget) rinner via luftningsbrunnar till kolmakadamjordarna i de upphöjda vistelsehyllorna. Den större öppna delen av torget liksom ytorna längs västra fasaden (nedre torget) avvattnas via ytliga rännor till den generösa nedsänkta regngården i öster.

KVARKENPLANTERINGEN

En plantering inspirerad av vegetationen längs Kvarkens strandängar förstärks med trädgårdsperenner och lökar och bildar en prakrabatt i brytpunkten mellan Hovrättesplanaden och Handelsesplanaden. Här kan man under alla årstider njuta av en yta i ständig förändring; från långsoffan i söderläge eller från de informella sittplatserna kring Frihetsstatyn.

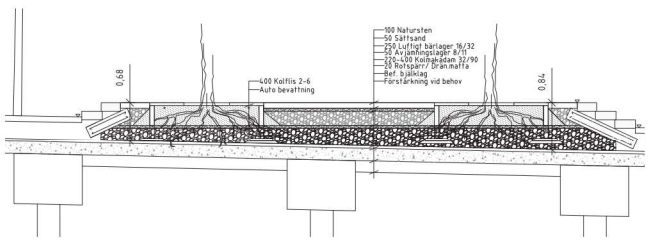

SEKTION E-e 1:50

Tekniska sektionen visar uppbyggnaden för trädens kolmakadamjordar på terrasserna i det höjdmässigt sämsta läget.

STADSGRÖNSKA

Inspiration till planteringarna hämtas från det omgivande landskapets naturtyper, framför allt landhöjningens olika vegetationszoner. Men som kontrast till den omgivande naturen förekommer biotoperna här i stiliserad form; lite mer ordnad, mer färgstark och mer tydlig. De olika växtzonerna symboliserar landhöjningens zoner och följer grovt torgets höjdsättning.
Genom att använda arter från dessa biotoper stärker vi igenkänningen och kopplingarna (för både människa och djur) till omgivningen. Träd av olika arter ger en robust grönstruktur som klarar av framtida klimatförändringar. Buskar och perenner förstärker intrycket av väl omhändertagna gröna stadsrum. Som komplement till inhemska arterna adderas förädlade arter för blomning och årstidsvariation. Lökväxter tillför rummen färg tidigt under säsongen. En variation och artrikedom skapas som både gynnar platsen, bidrar till den biologiska mångfalden och ger ett vackert blad- och blomsterflor. Urnor med sommarblommor föreslås användas på den öppna torgytan framför solsoffan.

Planteringar är placerade så för att möjliggöra växtsubstrat med tillräcklig bredd och djup som säkerställer en långsiktigt god utveckling av växmaterialet. Växtsubstrat föreslås bestå av kolmakadamjordar för att säkerställa en långiktigt god tillväxt, infiltration av dagvatten samt utgöra en kolsänka.

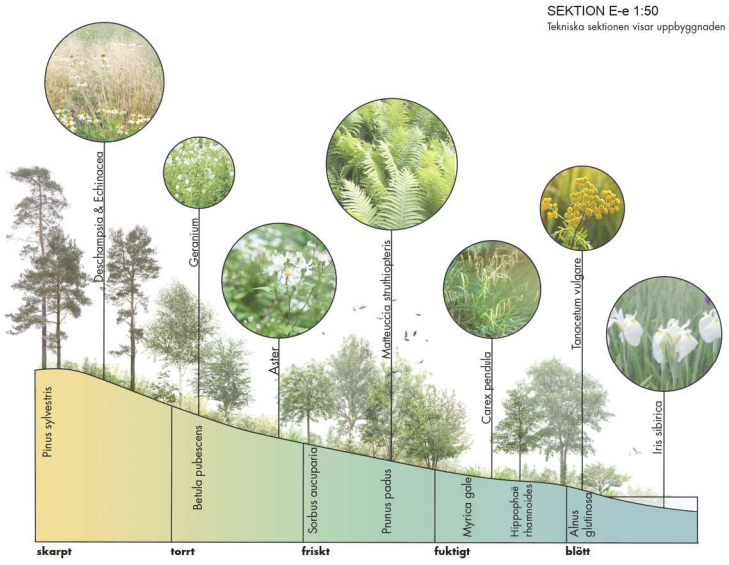

VÄXTKONCEPT

Diagrammet visar landhöjningens olika vegetationszoner. Torgets och esplanadens planteringar utgår från dessa arter. Som komplement till inhemska arterna adderas förädlade arter för blomning och årstidsvariation.

SEKTION D-d 1:50

Sektionen visar den aktiva regngården med dagvattenhantering, grönska och sociala ytor. Pergolans form är inspirerad av den Österbottniska höladans formsrik och innehåller långbord som kan användas för schackspel eller inmundigande av medhavd matsäck. Till höger syns det nedre torgets samspelsytan (shared space) där fotgängare samsas med cyklister och enstaka angörande fordon.

HEMMAHAMN - VAASAN KAUPPATORI

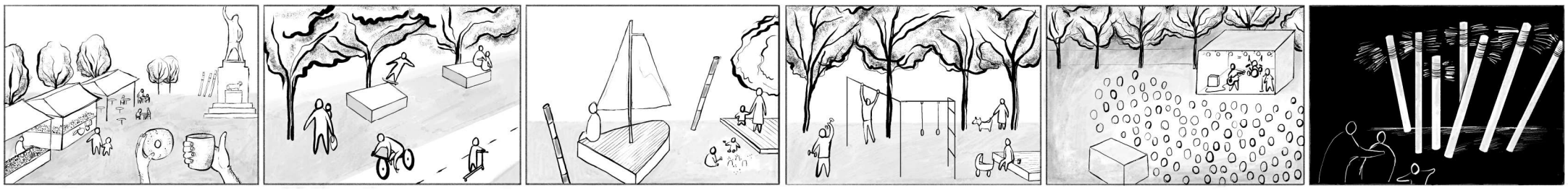

VAASAN KAUPPATORIN VISIO

HAVAINNEKUVA LEIKKIALUEELTA TORILLE

VISIO

Suunnitelmassa toiminnallisuuden lisäämisellä edistetään Vaasan keskustan elinvoimaisuutta. Kun ihmiset saapuvat viettämään aikaa torille, he myös käytävät torin ja kävelykadun ympäristössä sijaitsevia palveluita. Viihtyisä ja toiminnallinen ympäristö lisää kaupunkitilassa vietettyä aikaa. Toimintojen monipuolisuus ja esteettömyyden lisääminen mahdollistavat monipuolisemmin torialueesta nauttimisen kaikenikäisille ja eritavoin kaupunkitilassa liikkuville. Ympärivuorokautisuudella ja ympärivuotisuudella pyritään tuomaan alueelle toimintoja sekä ihmisiä myös perinteisten tori- ja ulkotapahtuma-aikojen ulkopuolella.

Suunnitelmassa torille on luotu uudet oleskelu- ja toiminta-alueet siirtämällä torin sisempiä puurivejä hieman keskemmälle, jolloin aiemmin pysäköintialueena toimineet puiden alustat on saatu parempaan käyttöön. Puiden lomaan on luotu pieniä toiminnallisia aukioita, jotka mahdollistavat leikin, kuntoilun ja oleskelun. Pienellä muutoksella saadaan suuri vaikutus puurivien alustojen käytettävyyteen, mutta samalla säilytetään torin avoimuus ja historiallisten puurivien visuaalinen vaikutus ympäristöönsä.

Suuren ja avaran torin laidoilla sijaitsevat pienemmät toiminnalliset tilat luovat alueelle rytmiä ja vaihtelevuutta. Toiminnalliset alueet rajautuvat sivuilta korotettuihin istutusalueisiin sekä oleskelutasoihin ja niiden kattona toimii puiden lehvästö. Torin laidan pienemmät tilat on jaoteltu yksittäisiksi leikki- ja kuntoilualueiksi, joita erottavat kulkureitit sekä toriparkin porrashuoneet. Toiminalliset alueet luovat tilasarjoja ja liikkuminen alueelta toiselle on luontevaa.

HISTORIA

Vaasan kauppatorilla ja sitä ympäröivillä puistikoilla on pitkät perinteet: alun perin ne ovat rakentuneet alueelle jo 1800-luvun puolivälissä. Torilla on aina ollut merkittävä rooli kaupan ja kohtaamisen paikkana. Autoistumisen myötä merkittävä osa toria oli linja-autopysäkkeinä sekä pysäköintialueena, mutta toriparkin valmistumisen jälkeen tori on palautunut alkuperäiseen käyttötarkoitukseensa. Myös keskusta-alueen leveät puistikot ovat tunnistettava osa Vaasaa.

Uudessa suunnitelmassa on säilytetty aiemman suunnitelman elementtejä sekä alueen historiallisia arvoja. Suunnitelman avulla on luotu kaikenikäisille kaupunkilaisille lisää mahdollisuuksia viettää aikaa torilla ja sen ympäristössä. Kestävän kehityksen periaatteen mukaisesti mahdollisimman paljon alueen olevista kalusteista ja materiaaleista on pyritty säästämään ja käyttämään osana nykyistä suunnitelmaa.

Torin nupukivipinnoitteesta osa on korvattu Hovioikeudenpuistikolla toistuvalla punaisella graniittilaatalla, joka muodostaa torille uuden esteettömien reittien verkoston. Laadukkaiden olevien materiaalien uudelleenkäytön ansiosta myös suunnitelman kustannukset säilyvät kohtuullisina. Suunnitelman uudet kalusteet ja rakenteet ovat materiaalien sekä muotokielen osalta suunniteltu sopimaan nykyisen torialueen värimaailmaan ja visuaaliseen ilmeeseen.

TORIN POIKKILEIKKAUS 1:200

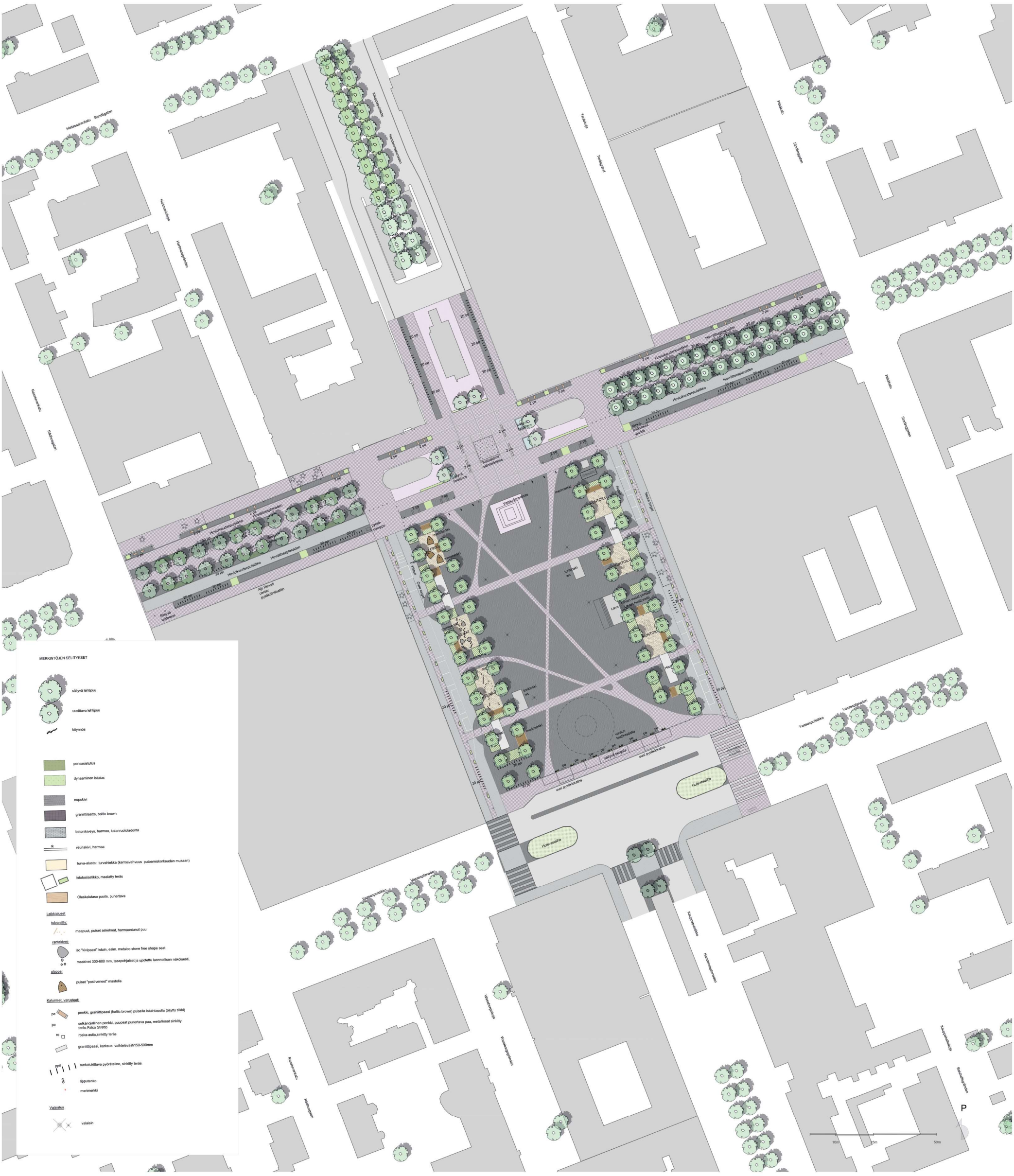
MERKINTÖJEN SELITYKSET
säilyvä lehtipuu
uusittava lehtipuu
köynnös
pensasistutus
dynaaminen istutus
nupukivi
graniittilaatta, baltic brown
betonikiveys, harmaa, kalanruotoladonta
rk
reunakivi, harmaa
turva-alusta: turvahiekka (kerrosvahvuus pudoamiskorkeuden mukaan)
istutuslaatikko, maalatty teräs
Oleskelutaso puuta, punertava
Leikkialueet
tulvaniitty:
maapuut, puiset askelmat, harmaanfunuf puu
rantakivet:
iso "kivipaasi" istuin, esim. metalco stone free shape seat
maakivet 300-600 mm, tasapohjaiset ja upotettu luonnollisen näköisesti,
ulappa:
puiset "postiveneet" mastolla
Kalusteet, varusteet:
pe
penkki, graniittipaasi (baltic brown) puisella istuintasolla (öljytty tikki)
pe
selkänojallinen penkki, puuosat punertava puu, metalliosat sinkitty teräs Falco Stretto
ro
roska-astia,sinkitty teräs
graniittipaasi, korkeus vaihtelevasti150-500mm
rpö
runkolukittava pyöräteline, sinkitty teräs
lippu
lipputanko
merimerkki
Valaistus
valaisin
Hietasaarenkatu
Sandgatan
Hemmankatu
Hemmansgatan
Kauppatorikatu
Kauppatorgatan
Tullikatu
Tullsgränd
Pitkäkatu
Storängsgatan
Rautatienkatu
Järnvägsgatan
Rathuskatu
Rådhusgatan
Hovioikeudenpuistikko
Hovrättsparken
Hovioikeudenpuistikko
Hovrättsparken
Hovioikeudenpuistikko
Hovrättsparken
Hovioikeudenpuistikko
Hovrättsparken
Säilyvä taidetilaa
Säilyvä taidetilaa
Kuusiaitamaa valoistaidetilaa
Vasaruderaatas
Vasanpuistikko
Vasaspuistikko
Vasaspuistikko
Vasasp

KAAVIOT 1:2000

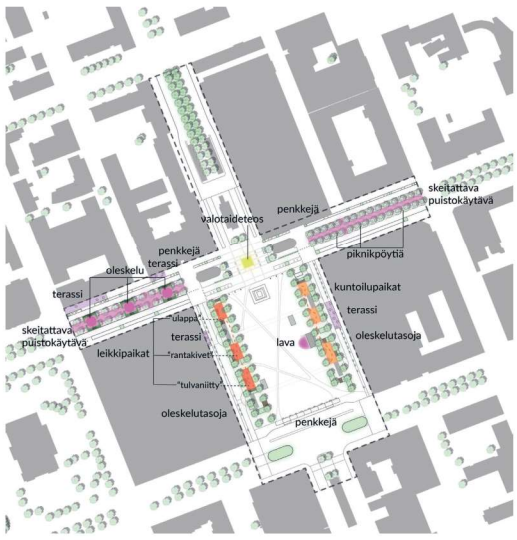

KAAVIO 1 -TOIMINNOT

Uusia toimintoja tuodaan koko suunnittelualueelle. Torin laidoille puurivien alle sijoitetaan uudet leikki- ja kuntoilualueet, Hovioikeudenpuistikolle lisätään skeittausmahdollisuuksia, sekä uusi kokemuksellinen valotaideteos. Lisäksi oleskelumahdollisuuksia lisätään koko alueelle. Nykyisistä toiminnoista lava, torimyynti sekä terassit säilytetään ennallaan.

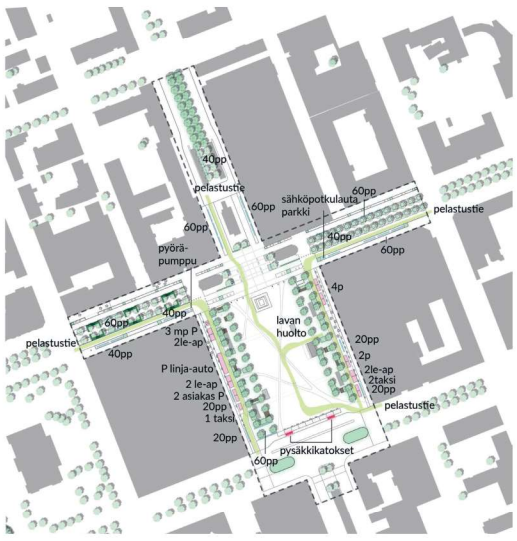

KAAVIO 2 -LIIKKUMINEN

Suunnitelmassa pyöräpysäköintimahdollisuuksia lisätään runsaasti. Hovioikeudenpuistikolla pyöräpaikat siirrentään puistikon kesketä reunustamaan sitä. Autopysäköintiä selkeytetään ja olevat pysäköintipaikat keskitetään Ylä- ja Alatorin varrelle. Pelastustiet säilyvät ennallaan. Vaasanpuistikolla uudet pysäkkikatokset integroidaan osaksi pergolaa.

KAAVIO 3 -VALAISTUS

Alueelle toteutetaan laadukas ja turvallisuutta lisäävä yleisvalaistus sekä uusia valaisimia lisäämällä, että olevien valaisinten valonlähteitä uusimalla. Leikkialueille tuodaan erikoisvalaisimia, jotka mahdollistavat elämyksellisen leikin väri- ja kuviovalojen lomassa. Valaistuksen väri on lämmin valkoinen (3000K). Uusi valotaideteos toimii alueen pimeänajan katseenvangitsijana.

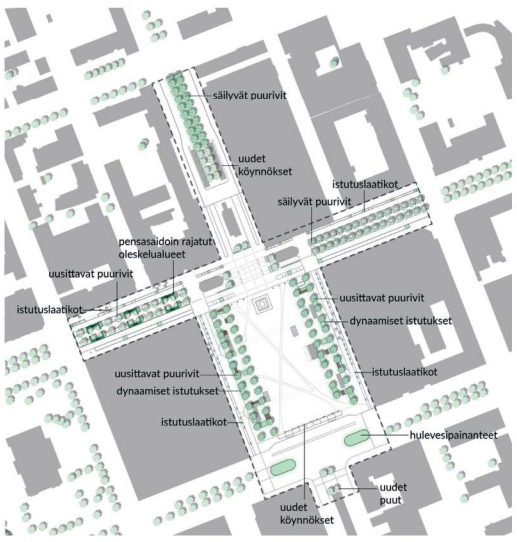

KAAVIO 4 -KASVILLISUUS

Torille on lisätty kasvillisuutta istuttamalla uusittavat lehmukset korotetuille istutusalustoille. Istutusalueilla on puiden lisäksi dynaamisia perennaistutuksia. Lisäksi Hovioikeudenpuistikon sekä Ylä- ja Alatorin varrelle lisätään istutuslaatikoita, joissa on dynaamisia istutuksia sekä heinäistutuksia. Olevaa pergolaa elävöitetään uusilla köynnösistutuksilla ja Vaasanpuistikon painanteeseen tehdään kukkiva hulevesipainanne.

HOVIOIKEUDENPUISTIKKO

Hovioikeudenpuistikon puukujanteen keskiosa avataan jälleen kulkureitiksi siirtämällä itäpään puiden alle sijoitetut pyöräte-lineet puistikon laidoille. Näin Hovioikeudenpuistikon puukujanne kytkeytyy paremmin osaksi Hovioikeudenpuistikon suunnittelualueen ulkopuolisia osia, joissa puukujanteen keskellä on nykyisellään kävelymahdollisuus. Hovioikeudenpuistikon keskiosaan tuodaan eri korkuisia graniittipaaseja, jotka toimivat skeittauskalusteina. Puistikon keskiosan laajentaminen mahdollistaa skeittauksen ja leveät kulkuväylät puistikon molemmin puolin mahdollistavat sen, ettei skeittaaminen häiritse pyöräilyä ja kävelyä.

Hovioikeudenpuistikolla reitit on jaettu reunoilla kulkeviin hyvin valaistuihin ja leveisiin pääreitteihin sekä puistikon keskellä kulkevaan hitaamman kulkemisen ja oleskelun mahdollistavaan reittiin, jossa on myös iltaisin tunnelmallisempi valaistus.

Hovioikeudenpuistikolle on tuotu lisää vehreyttä dynaamisilla istutuksilla, joita on aseteltu istutuslaatikoissa koko puistikon matkalle. Puistikon nykyiset pensasaidoin rajatut oleskelualueet säilytetään, mutta pensasalueet muotoillaan ja istutetaan uudelleen uuden pintamateriaalin asenuksen myötä.

HAVAINNEKUVA HOVIOIKEUDENPUISTON PUUKUJANTEESTA

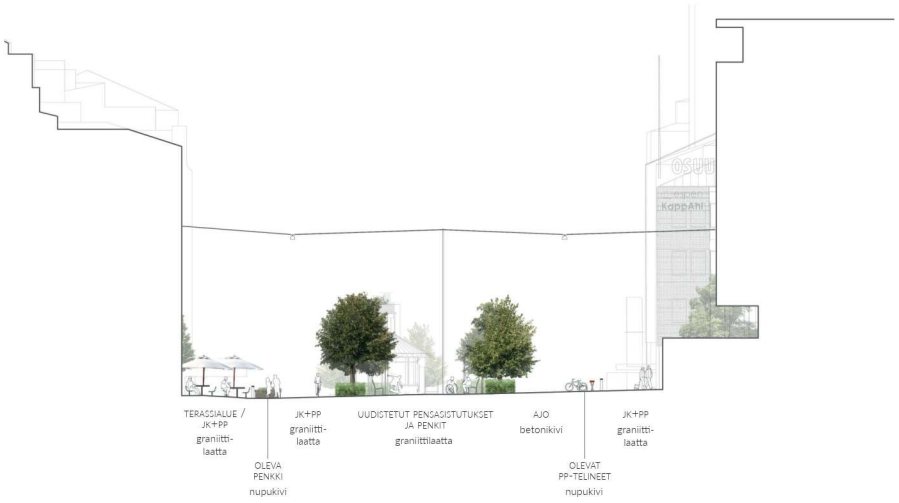

KÄVELYKADUN LEIKKAUS 1:200

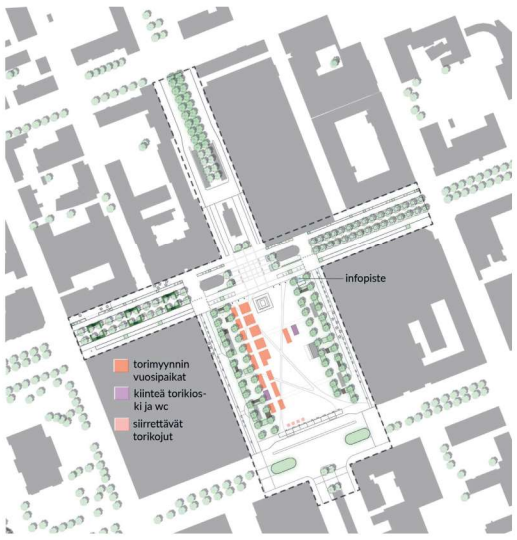

KAAVIO 5 -TORI, ARKI

Torimyynnin vuosipaikat on aseteltu Ylätorin puolelle, minne myös aamuaurinko paistaa. Myyntipaikat muodostavat houkuttelevan kujanteen, jossa voi helposti tutustua koko valikoimaan. Torille sijoitetaan myös kaksi kiinteää torikojua, joiden yhteydessä on yleisö-wc. Torikojut on sijoitettu torin vastakkaisille puolille leikki- ja kuntoilupaikkojen yhteyteen. Visit Vaasan infopiste on sijoitettu Hovioikeudenpuistikon laidalle.

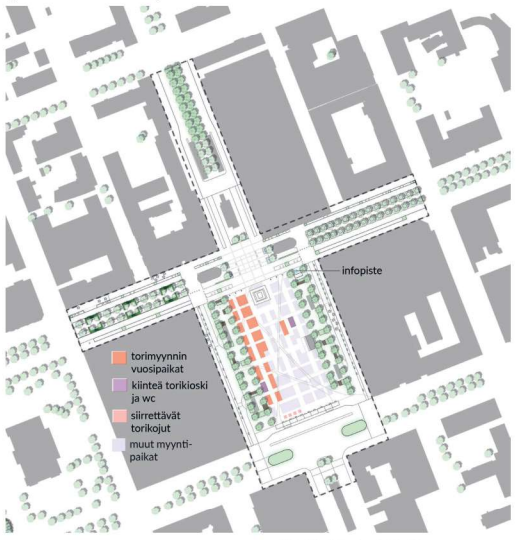

KAAVIO 6 - TORI, TAPAHTUMA

Suurempien toritapahtumien aikana myyntipaikat täyttävät koko torin. Myyntipaikat on sijoiteltu ryppäisiin, joiden väliin jää leveämpiä käytäviä. Tarvittaessa torimyynti voi laajentua myös Hovioikeudenpuistikon keskiosaan valotaideteoksen ympärille.

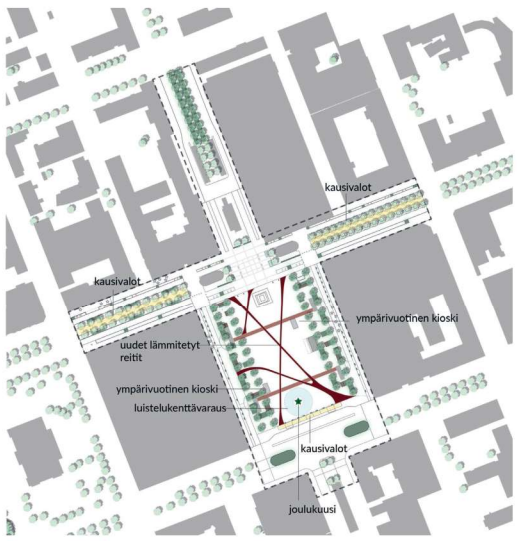

KAAVIO 7 -TALVIKAUSI

Talvella torin kävijöitä palvelee uudet torikojut. Lisätyt lämmitetyt reitit mahdollistavat ympärivuotisen esteettömän kulun torilla. Torille on myös suunniteltu mahdollinen sijoituspaikka pyöreälle luistinradalle, jonka keskelle voi sijoittaa vaikka joulukuusen. Kausivalot Hovioikeudenpuistikolla sekä Vaasanpuistikon laidalla olevassa pergolassa valaisevat koko pitkän pimeän kauden.

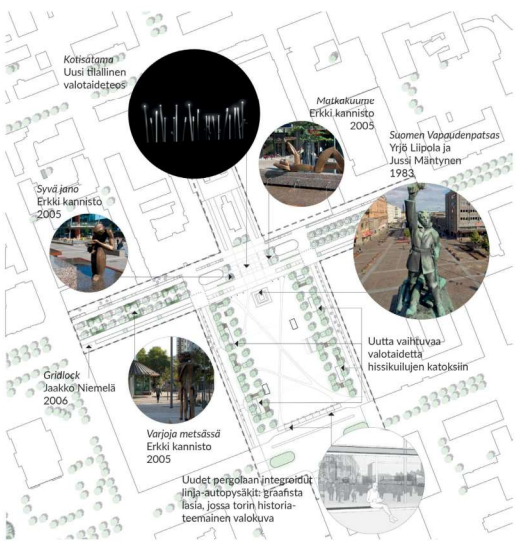

KAAVIO 7 -TAIDE

Suunnittelualueen nykyisten taideteosten lisäksi alueelle on suunniteltu sijoitettavaksi myös uutta taidetta. Hovioikeudenpuistikon keskiosan aukiolle on suunniteltu tilallinen valotaideteos. Moderni merihenkinen "Kotisatama" -teos myös valaisee aluetta pimeän aikaan. Lisäksi taidetta on mahdollista sijoittaa toriparkin hissikuilujen tyhjiin harmaisiin seiniin esimerkiksi videoteosten muodossa, sekä uusiin lasisiin linja-autopysäkkikatoksiin.

UUDET TORIKOJUT

Torille on suunniteltu kaksi uutta torikioskia. Kioskien piirteet muistuttavat laivan komentokansia. Merellisyyttä henkivät myös pyöreät ikkunat sekä punertavan ruskeaksi käsitelty puu materiaalina. Suorakaiteen muoto, vaalean harmaat ikkunan puitteet ja ovien karmit sekä puuverhoilu sointuvat yhteen torin korotettujen kasvatusalustojen reunojen sekä oleskelutasojen kanssa. Kioskit mahdollistavat esimerkiksi kahvilatoiminnan ja niiden keskitetty sijainti luo ihmisläheisempää tunnelmaa suuren torin keskelle. Kioskien liukulasiovien ansiosta sisätilaa on helppo laajentaa ulos terassille.

Lasten ja nuorten aktiviteettien läheisyydessä toimivat kioskit antavat vanhemmille mahdollisuuden kahvitaukoon lasten leikkien lomassa. Kioskien päätyihin sijoitetut wc:t palvelevat kaikkia torin käyttäjiä. Kioskeja voidaan hyödyntää myös kesäkauden ulkopuolella esimerkiksi luistimien vaihtotiloina tai glögimyyntipisteinä.

Suurempien kahvilakioskien lisäksi torille sijoitetaan pienempiä siirrettäviä kojuja. Pyöreä ikkuna ja tiikkipuu yhdistävät pienet kojut visuaalisesti kioskeihin. Avattava suuri etuikkuna mahdollistaa kojun käytön niin torimyynnissä kuin myös suuremmissakin tapahtumissa. Pienen koon ja kevyeen rakenteen ansiosta kojujen sijoittelu ja siirto on helppoa.

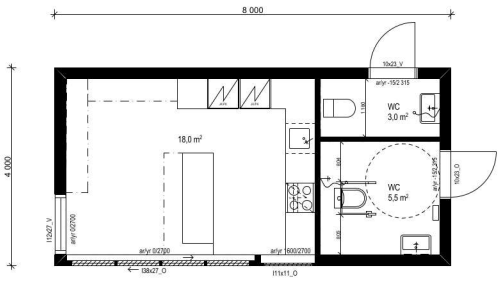

TORIKIOSKI POHJAPIIRUSTUS

TALVITUNNELMAA TORILLA

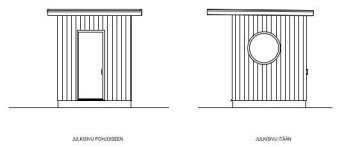

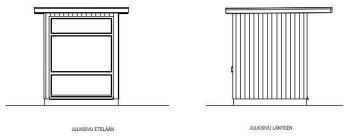

TORIKOJU JULKISIVUKUVAT

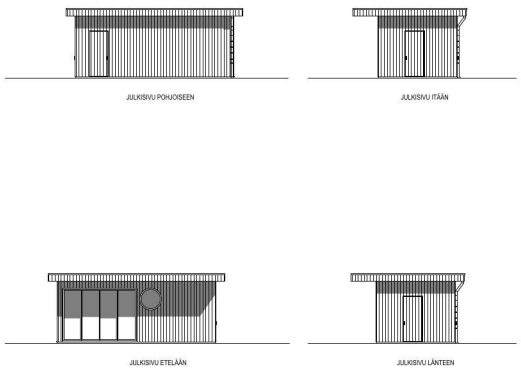

TORIKIOSKI JULKISIVUKUVAT

UUSI KIINTEÄ TORIKIOSKI

TOIMINNALLISUUS

Torin laidalla sijaitsee kuntoilupaikkojen sarja, joka on saanut vaikutteita merisotilaskuntoradasta. Kuntoilupaikat toimivat myös esteratana, jolla voi kisailla kaksi vierekkäin. Lisäksi torille on sijoitettu oikeita merimerkkejä. Merimerkit mahdollistavat pelillisen kulkemisen torilla, jossa voidaan samalla opetella merimerkkien tarkoitusta.

Inspiraatio torin leikkialueille on saatu Vaasan merellisyydestä. Leikkialueet ovat teemoiltaan tulvaniitty, rantakivet ja ulappa. Ensimmäisenä sarjassa on tulvaniitty, jossa voi tasapainoilla puisissa välineissä. Rantakivet taas yhdistävät mahdollisuuden oleskeluun sekä tasapainoiluun. Pienten rantakivien muodostamia reittejä pitkin pääsee hyppimään isommille kivipaasille, jossa voi pysähtyä ja oleskella. Viimeisimpänä leikkialueiden sarjassa on ulappa. Alue koostuu leikin mahdollistavista "postiveneistä" ja aluetta ympäröivistä oleskelulaitureista.

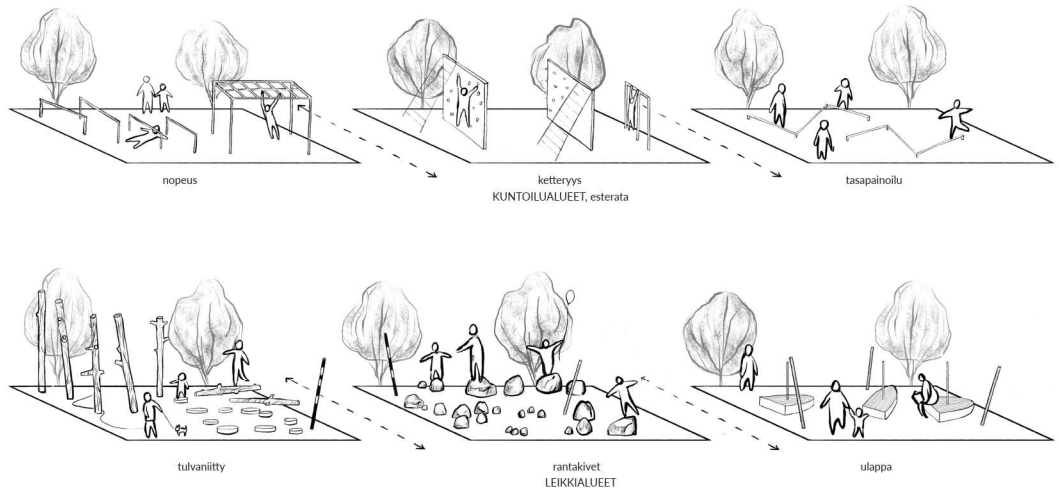

VALAISTUS

Vaasan kauppatorin uuden suunnitelman myötä muuttuu myös torin pimeänajan ilme. Uudet valaisimet ovat muotoilultaan pelkistettyjä, jolloin ne muodostavat selkeän uuden kerrostuman historialliselle torille. Yksinkertaiset valaisimet ovat päivänäkymässä melko huomaamattomia ja sulautuvat muuhun torin kalustukseen.

Valaistuksen mittakaava seuraa alueen toimintoja. Keskellä toria sijaitsevat korkeat valaisinpylväät, kun taas torin laidoilla puiden lomassa on käytössä matalat valaisinpylväät sekä oleskelutasoihin integroidut led-profiilit. Puiden lomasta valo siivilöityy myös torin reuna-alueille. Torin valaistus lisää alueen viihtyisyyttä ja turvallisuutta. Vaihteleva valon mittakaava tukee kokemuksellisuutta.

Hovioikeudenpuistikossa vanhat vaijerivalaisimet kunnostetaan ja vanhat valonlähteet korvataan kiinteillä led-elementeillä. Valaisimen valonjako pyritään säilyttämään ennallaan ja kiusahäikäisy minimoidaan. Myös Hovioikeudenpuistikon vanhoihin valaisinpylväisiin uusitaan uudet valaisimet ja Kauppapuistikon vanhat vaijerivalaisimet uusitaan. Ylätorin ja Alatorin varrella olevat pylväsvalaisimet uusitaan.

Uusittava valaistus on kokonaisuudessaan älykäs, jossa on varauduttu tulevaisuuden vaatimuksiin. Valaistus muuttuu vuodenaikojen, valoisuuden sekä kellonaikojen mukaan. Valaisimiin ohjelmoidaan esiasetetut himmennysprofiilit, jotka noudattavat vuodenajankiertoa.

KASVILLISUUS

Torialueen istutukset toteutetaan merihenkisinä dynaamisina perennaistutuksina, joiden ilme elää vuodenaikojen mukaan ja muuntuu vuosien aikana kasvuolosuhteiden mukaan. Istutuksen lajisto koostuu pääasiassa kotimaisista jalostamattomista perennoista sekä heinistä, jota eivät vaadi vuosittaista hoitoa. Dynaamisen istutustavan periaatteena on, että valitut lajit muodostavat harkitun kasviyhdyskunnan, jossa kasvupaikat ovat jatkuvassa muutoksessa kasvupaikan olosuhteiden muutosten myötä.

Istutusten rakenne muodostaa kolme eri kerrosta, joista jokaisella on oma roolinsa kokonaisuudessa. Lisäksi lajeilla on erilaisia maanalaisia sekä maanpäällisiä kasvutapoja, jotka limittyessään muodostavat tiiviin kasvuston. Kun jokin kasvi kuolee, sen paikalle leviää luontaisesti jokin toinen yhdyskunnan kasveista, eikä istutuksiin muodostu ajan myötä aukkoja. Rikkakasvien leviämismahdollisuudet ovat pienemmät tiiviin kasvuston seassa verrattuna tavanomaisiin istutuksiin. Hoidontarve on muutoinkin tavanomaista pienempi, sillä dynaamisia istutuksia ei lannoiteta, eikä niitä tarvitse käsitellä torjunta-aineilla. Lisäkastelulle ei myöskään ole tarvetta, sillä lajisto on kasvualustaan sopeutunutta ja niiden kilpailustrategiat keskenään erilaiset, jolloin kasvupaikan resurssit jakautuvat tehokkaammin.

Vaasan Torin dynaamisten istutusten rakennekerrosta muodostavat muun muassa puuvartinen tyrni, korkeat heinäkasvit sekä korkeat perennat. Sesonkiteemakerroksessa on useita keskikorkeita luonnonkukkia, kuten ruusuruoho, joilla on suuri merkitys alueen pölyttäjille. Maanpeittokerros muodostaa noin puolet istutusalasta ja on rikkaruohojen torjunnan kannalta tärkeässä roolissa. Esimerkiksi kangasajuruoho muodostaa tiiviin ja kauniisti kukkivan kasvuston.

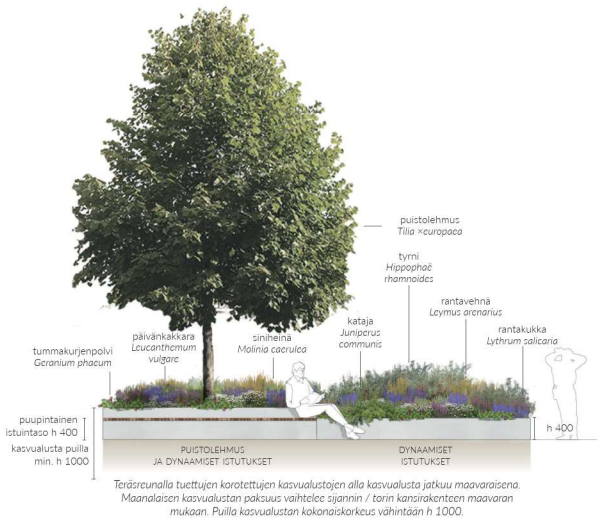

KASVILLISUUSLEIKKAUS 1:50

DYNAAMISTEN ISTUTUSTEN KASVIPALETTI

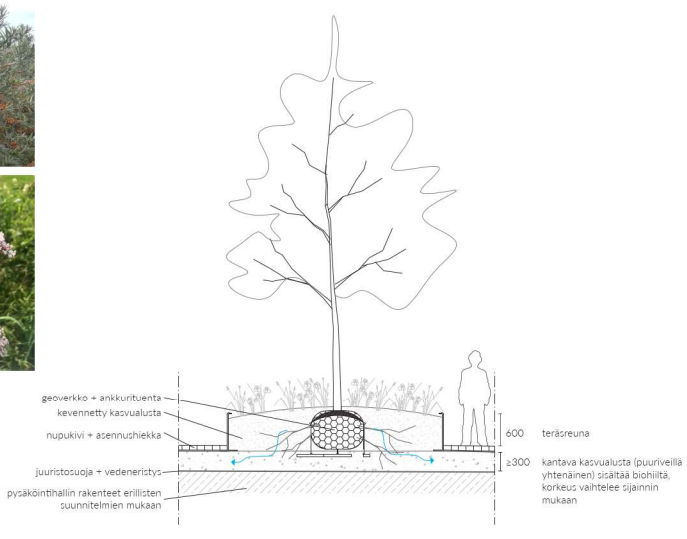

PUUN ISTUTUS KANNELLE 1:50

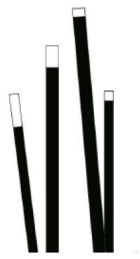

Valotaideteoksessa on 36 merimerkkivalaisinta. Merimerkit ovat mustia 2 m, 2,5 m ja 3 m korkeita teräspylväitä. Valaisinosa opaalista polykarbonaattia, RGBW-valonlähteellä. Valon väri on lämmin valkoinen (3000K). Merimerkit asennetaan vaihtelevasti joko pystyyn tai 5° tai 7° kulmaan.

"KOTISATAMA" -VALOTAIDETEOS

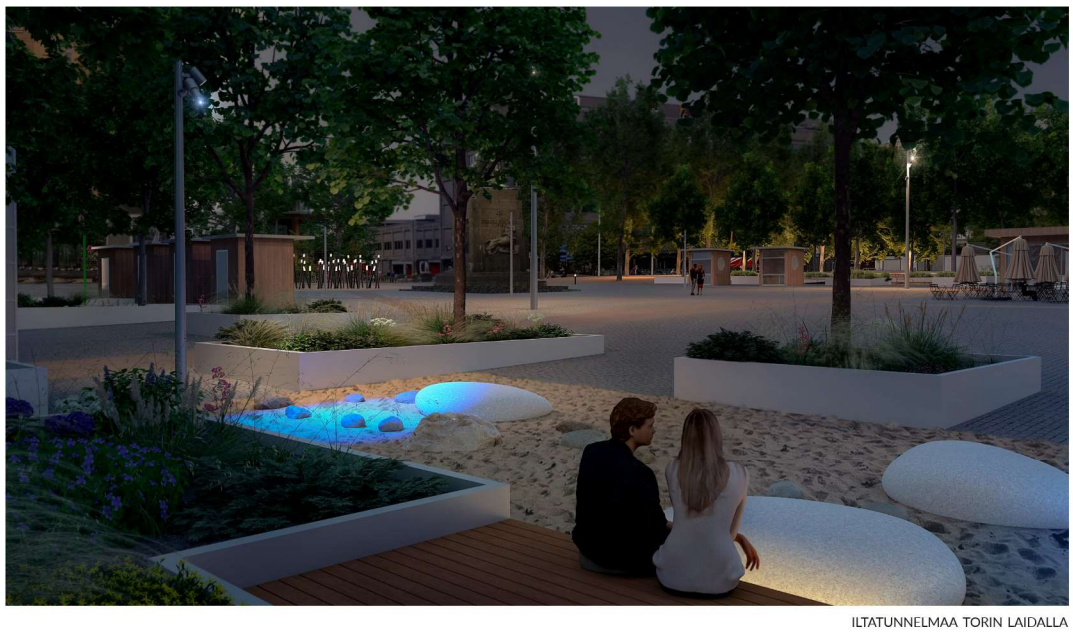

ILTATUNNELMAA TORIN LAIDALLA

“PALIMPSEST”

Vaasan kauppatori - kaupunkielämän kerroksellinen sydän

Kauppatori osana kaupungin aksiaalista viherrakennetta

Lähtökohdat

Torin historiallisia kuvia tutkiessa näkee, että kauppatori aina on ilmennyt avoimena ja joustavana tilana, jonka rajat ovat määritelleet ympäröivien rakennusten julkisivut sekä puistikoiden puujanat. Avoin ja ryhdikäs kokonaisuus on mahdollistanut torikayton ja juhlallisuuksien vaihtelevat tilatarpeet, kuten myös sallinut vaihtelevia paviljonkeja tai rakenteita torin reunoilla. Tori on kaupungin rakentumisesta asti muodostanut kaupallisen toiminnan keskipisteen vilkkaan torikaupan ja toria ympäröivien kivijalkakauppojen kautta.
Nykypäivänä torin käyttö on muuttunut. Jokapäiväinen torikauppa on vähentynyt, ja toriaukion toiminnallinen rooli kaupungissa on uudelleenarvion tarpeessa. Kaupallisten toritoimintojen vähentyessä nousevat virkistys- ja tapahtumatoiminnot tärkeimmäksi osaksi torin identiteettiä. Kauppatorin alueelle lisätään uusi kerrostuma kohtaamaan nykypäivän tarpeet, edeltävät aikakerrostumat kunnioittaen.

Suurtila

Suurikokoista ja avointa aukiotilaa on viimeisimmän rakentamisen yhteydessä pyritty pienentämään uusilla, Ala- ja Ylätorin suuntaisilla puukujanteilla sekä eteläpäätyä rajaavalla pergolarakenteella. Kujanteiden muodostamat reuna-alueet koetaan kuitenkin tukkoisina, ja ne ovat tilallisesti ja toiminnallisesti irrottaneet toripinnan ympäröivistä julkisivuista. Lisäksi pysäköintipaikat, torialueelle sijoitetut väliaikaiset kahvila- ja myyntipaviljongit sekä muut rakenteet alleviivaavat reuna-alueiden ahtautta.
Suunnitelmassa reuna-alueet puhdistetaan avoimeksi ja palautetaan torin alkuperäinen ilme julkisivusta julkisivuun yltäväksi suurtilaksi. Ympäröivien rakennusten kivijalkatoiminnot liittyvät suoraan torialueeseen.

Tori osana puistoakselia

Jotta kauppatorin selkeämpi virkistyskäyttö mahdollistuisi, on luonteva nähdä tori historiallisessa kontekstissaan osana kaupunkia itä-länsisuunnassa risteävää puistoakselia. Hovioikeudenpuisto, Kirkkopuisto, Kaupungintalon puisto, Kauppatori ja Asemapuisto muodostavat kuin helmet nauhalla kaupungin keskustan läpi sarjan vihertiloja. Näitä luonnehtivat vapaasti sijoitetut, monilajinen puusto korkeilla rungoilla, sekä laajat nurmisaarekkeet ja kivituhkapolut.
Osana puistoakselia torille on luontevaa sijoittaa nykyisen riveissä seisovien puuistutusten sijaan vapaamuotoisia, puistomaisia saarekkeita, joiden puusto ja istutuspinnat muodostavat tuulelta ja melulta suojaavan kasvillisuusvyöhykkeen torin lounaisosaan. Puiden kasvu ohjataan korkearunkoiseen suuntaan sekä Hovioikeudenpuistikon että kauppatorin alueella, niin että ajan mittaan lehvästö muodostaa korkealle sijoittuvan katoksen, kehystäen vapaat maantasonäkymät toriaukiolle.
Kaupunkivihreän lisääminen kauppatorin alueella sekä puiden muodossa että yhtenäisinä viherpintoina, luo miellyttävää ihmisen mittakaavan tiloja eri käyttötarpeisiin. Matalasti kumpuilevat vihersaarekkeet muodostavat torin suurpinnalle puoliläpäisevän aiheen, joka ei toimi uutena esteenä, vaan on läpikuljettava ja -katseltava. Aukion varjoisemmalle länsipuolelle kasvillisuus muodostaa tarvitun, mikroilmastoa parantavan viihtyvyystekijän. Kasvillisuussaarekkeet suojaavana selustana on miellyttävää tarkkailla ohikulkevia ihmisiä ja aukion tapahtumia.

Tilallinen järjestelyperiaate

Kauppatorin alueelle muodostuu avoimen suurtilan lisäksi luontevasti eri osa-alueita, joihin painottuvat eri toiminnot. Vapaudenpatsaan ympärille keskittyvä aukion osaan painottuu jokapäiväisempi kauppatoritoiminta, liittyen suoraan Hovioikeudenpuistikkoon ja vilkkaimpaan jalankulkualueeseen. Torin reunaan siirretyn pysyvän näyttämön ympärille muodostuu tapahtumille ja joustaville toiminnoille suunnattu alue. Uusi toripuistikkoalue muodostaa pienimittakaavaisen, oleskelun ja vapaamuotoisen leikin ja toiminnan mahdollistavan alueen. Myös paallekkaisyytta sallivan aluejaon kautta huomioidaan torin eri käyttäjäryhmät ja toiminnalliset tarpeet.
Toriaukion tilallinen joustavuus mahdollistaa sekä suurmarkkina- että tapahtumatilanteet, samalla kuin kauppatorin alue muodostaa miellyttävän ja ihmisen mittakaavan tilan jokapäiväisille toiminnoille ja käytölle.

Esteetön liikkuminen ja kiveysperiaatteet

Kauppatorin ja Hovioikeudenpuistikon alueella ihmisten kulkutarve on soljuvaliikkeinen ja vapaasti risteävä, ei vaan julkisivun suuntaisesti, vaan myös sivulta toiselle: harva kulkee suorakulmaisten viivojen mukaan. Tästä syystä olevaan nupukiveykseen täydennettävät esteettömät kiveysalueet määräytyvät ihmisten luontevien kulkuvirtojen mukaan. Toriaukion kiveyskuviossa nousee esille säilytettävät harjanteet ja kiveyslinjat, samalla kuin kuviointiin muodostaa uuden, esteettömän kiveyksen aikakerrostuman.
Toripinnan oleva kiveys uusiokäytetään suurelta osin, ja täydennetään saman sävyisillä ja -kokoisilla, sahatuilla nupukivillä, jotta saavutetaan toripinnan esteettömyys. Hovioikeudenpuistikon sekä Ylä- ja Alatorin melko uudet kiveyspinnat säilytetään tai uusiokäytetään. Betonikiveysalueet vaihdetaan Hovioikeudenpuistikon kiveyslaatalla, tai uusiokäytettyillä nupukiveyksillä.
Kauppatorin esteettömät pääreitit lämmitetään talvikautena. Lisäkerrostuman liikkumiseen tuo sekundääriset oikopolut sekä kivituhkapintaiset alueet, jotka ovat esteettömät mutta ei lämmitetyt. Torin keskialueelle on mahdollista sijoittaa lumikasoja talvikauden virkistyskäyttöön.
Olevat Hovioikeudenpuistikon keskialueet muodostavat nykyhahmossaan esteen kadun vapaalle pohjois-eteläsuuntaiselle liikkumiselle. Puistikon itäosassa pyöräpysäköinti siirretään puustoalueelta pois kadun välivyöhykkeille, kuten myös nupukiveys korvataan vanhalle puustolle armollisempaan ja läpäisevämpään kivituhkapintaan. Hovioikeudenpuistikko ilmenee uudessa hahmossaan selkeytettynä ja yhtenäisenä, puiden runkojen rajaamana pilarisalina, jonka kivituhkapintaiselle lattialle on sijoitettu vapaasti seisovia oleskelukalusteita ja pensasaitojen muodostamia suojaavia sermejä.
Kauppapuistikon liittymäalueet torin etelä- ja pohjoispuolella ryhdistetään osaksi torialueen jalankulkupainotteista aluetta kiveyspintojen ja liikennejärjestelyjen kautta.

Kasvillisuuden ratkaisut

Torin uudelle kasvillisuudelle taataan hyvät oltavat riittävällä kasvualustasyvyydellä ja yhtenäisillä viherpinnoilla. Matalat kumpumuodot ja kasvillisuusalueita paikoitellen rajaavat betoniset oleskelureunat mahdollistavat riittävän istutussyvyyden puustolle ja muulle kasvillisuudelle kansialueella. Kannen tasosta 1,2m korkeampia muotoja vältetään, jotta kevyttäytteen käyttö ei ole tarpeen.
Hovioikeudenpuistikon ousittavalle puustolle lisätään yhtenäinen kantava kasvualusta puiden hyvinvoinnin takaamiseksi. Istutettavat koivut seuraavat Hovioikeudenpuiston puulajikkeiden yleisperiaatetta. Osittain vettä läpäisevä kivituhkapinnoite puustoalueella lisää puiden hyvinvointia, ja viestii samalla, että puustoalue on pelkästään jalankululle tarkoitettu. Reunoille istutettavat, kahteen suuntaan avautuvat pensassermit muodostavat suojaavan taustan keskialueen oleskelulle, kuitenkaan muodostamatta jalankulun estettä tai näköestettä.
Torialueella käytetty puulajit kuten vaahtera, saarni, jalava ja lehtikuusi, mutta myös nurmi- ja perennapintaiset kumpumuodot, lisäävät kauppatorin ilmeikkyyttä vuodenaikojen mukaan vaihtelevalla ilmeellään. Saaristomaiset kasvivalinnat korostavat kaupungin merellisyyttä.

Hulevesien ohjaus ja viivytys

Kiveyspintojen vähentäminen ja vettä läpäisevien pintojen lisääminen kasvillisuuden hyödyksi on ehdotuksen tärkeimpiä lähtökohtia. Runsaampi kasvillisuus ja hyvinvoiva puusto lisää kaupunkitilojen virkistysarvoja huomattavasti.
Alkuperäiset harjanteet ja pinnantasauksen periaatteet säilytetään kiveysalueilla. Lounaiskulman kasvillisuusvyöhyke kumpumuotoillaan helpottaa ohjaamaan ja viivyttämään Vaasanpuistikon suunnalta tulevat, tulvatilanteen hulevedet. Lisäksi torin puistikkosaarekkeet muotoillaan niin, että sadevesipainanteiden kautta ohjautuu riittävästi vettä kansialueen puustolle ja kasvillisuudelle. Koillislkulmassa matala, kadun suuntainen oleskelumuuri ohjaa tulvatilanteen vedet pois alttiilta Alatorin julkisivulta ja Hovioikeudenpuistikon suuntaan.

Toiminnot ja kalusteet

Kauppatori muodostaa kaupungin kaikille kuuluvan, yhteisen olohuoneen. Ehdotuksen tavoitteena on tästä syystä sijoittaa toriaukiolle leikittävia veistoksia, jotka ilmenevät tarpeeksi arvokkaina yhteiseen paraatitilaan, mutta jotka herättävät kaikissa ikäryhmissä mielenkiintoa ja liikkumisen houkutusta. Veistokset toimivat sekä aukion kiintopisteinä että muodostavat eri vuodenaikoina toimivan ja mielikuvitusta puhuttelevan kokonaisuuden.
Suuri ympyrämuotoinen ja monikerroksinen, betonista tehty vesi- ja oleskeluelementti muodostaa kaltevilla pinnoilaan äärettömästi jatkuvan polun, jonka liikkuva vesi ja istuttavat reunat houkuttelevat leikkiin ja oleskeluun. Ympyräelementin yhteyteen sijoittuu lisäksi istuttavia, kiivettäviä ja kosketeltavia, tunnelmallisia sienimetsään ja puusorviin viittavia muotoja, jotka koostuvat ladottavista kivi- tai betonimoduuleista.
Hovioikeudenpuistikon olevien ja uusien puujanojen rajaamat alueet vapautuvat uudella järjestelyllä joustavaksi oleskelu-, tapahtuma-, kesäkahvila- ja näyttelytilaksi. Tapahtumasähkö- ja vesipisteiden lisääminen alueille helpottavat eri käyttömahdollisuuksia. Kokonaisuuden kannalta tärkeä lähtökohta on, että toiminnot eivät saa rajata osa-alueita puistikoissa, vaan että tilaa jää vapaasti kuljettavaksi. Olevat taideteokset sisällytetään uuteen kokonaisuuteen.
Riittävällä määrällä laadukkaita ja tarkoituksenmukaisesti sijoitetuilla oleskelukalusteilla varmistetaan Kauppatorin ja Hovioikeudenpuistikon rooli kaupungin keskeisenä kaupunkitilana ja tapaamiskohtana. Tori- ja puistikkoalueella säästetään korkealuokkaiset, Vaasaan suunnitellut erikoiskalusteet. Kokonaisuuteen kuulumattomat kalusteet korvataan, sekä lisätään tarpeellinen määrä paikkaan sopivilla, kuten Vaasan puistopenkki tai istutusalueiden reunoihin integroidut oleskelupinnat.

Valaistus

Olevaa melko uutta ja hyväkuntoista valaistusta hyödynnetään ja täydennetään tarpeelliisilta osin. Aukion keskellä olevat neljä korkeaa valaisinmastoa täydennetään suunnattavilla, gobo- ja spottivalaisimilla, joita voidaan hyödyntää sesonkien mukaan vaihtelevaan erikoisvalaistukseen. Toriin puistosaarekkeiden väleihin sijoitetaan suunnattavia, matalien mastoihin kiinnitettyjä spottivaloja, jotka eivät korostu yleisilmeessä, mutta luovat tarvittavaa yleisvaloa, mutta samalla mielenkiintoisia varjoja luovan, lehvästöä ja talviaikana oksastoa korostavan valaistuksen.

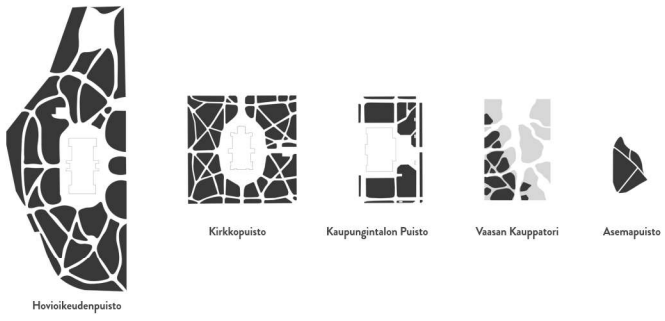

Kauppatori osana olevaa puistoakselia

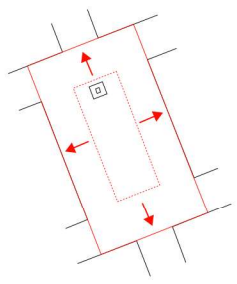

Suurtila: paluu historialliseen kontekstiin

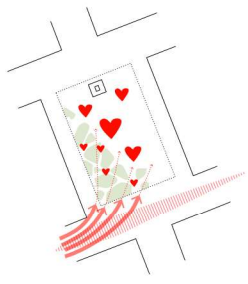

Kasvilliduuden suojaava ja mittakaavaa varioiva vaikutus

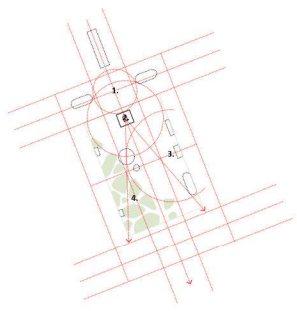

Tilallinen järjestely ja näkymäakselit

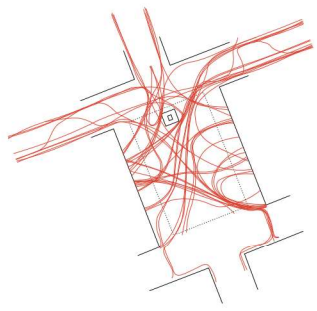

Liikkumisen virta esteettömän liikkumisen lähtökohtana

Leikkaus A-A' 1:200

“PALIMPSEST”

Vaasan kauppatori - kaupunkielämän kerroksellinen sydän

Suunnitelma 1:500

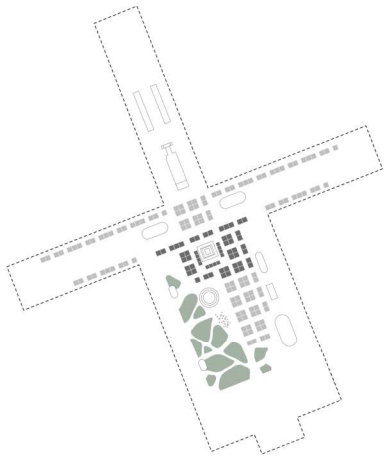

Toritoiminta: minimi-maksimi

Lähtökohta on mahdollisimman suuri käyttöjousto. Jokapäiväinen toritoiminta sijoitetaan esteettömän kiveyksen alueelle, lähemmäs suurimpia ihmisvirtoja, ja sallitaan Hovioikeudenpuistikon sisällyttäminen toritoimintaan suurimmassa markkinatilanteessa.

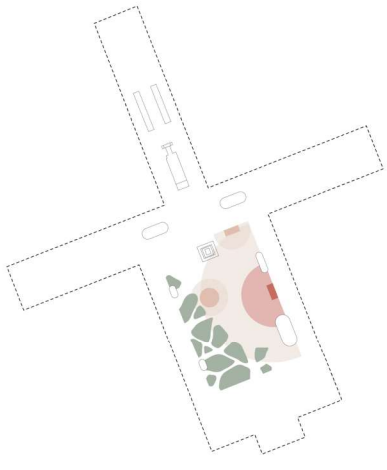

Tapahtumat: minimi-maksimi

Tapahtumat sijoittuvat joustavasti joko koko torialueelle, tai pysyvän tai siirrettävien näyttämöiden läheisyyteen.

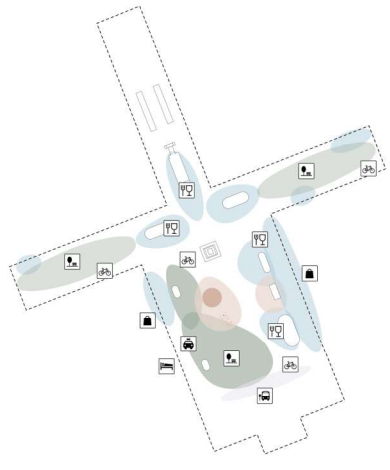

Arkikäyttö - toiminnot

Torialue ilmenee mielenkiintoisena ja monipuolisena, sisältäen sekä kaupallisia että virkistyskäytön toimintoja.

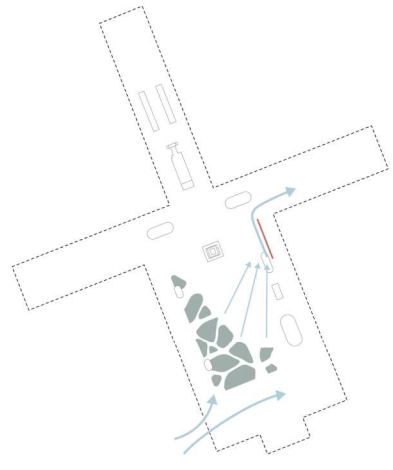

Hulevesien hallinta

Lounaiskulman kasvillisuusvyöhyke kumpumuotoillaan helpottaa ohjaamaan ja viivyttämään Vaasanpuistikon suunnalta tulevat, tulvatilanteen hulevedet. Lisäksi torin puistikkosaarekkeet muotoillaan niin, että sadevesipainanteiden kautta ohjautuu riittävästi vettä kansialueen puustolle ja kasvillisuudelle. Koilliskulmassa matala, kadun suuntainen oleskelumuuri ohjaa tulvatilanteen vedet pois alttiilta Alatorin julkisivulta ja Hovioikeudenpuistikon suuntaan.

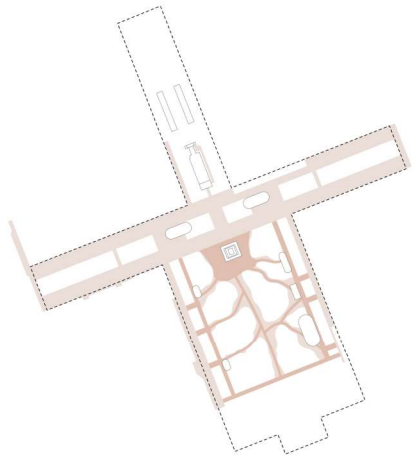

Esteettömyys - kiveyslämmitys

Uusi esteetön kiveyskerrostuma seuraa luontevia risteäviä kulkusuuntia. Pääpolut ja Vapaudenpatsaan ympäristö pidetään kiveyslämmityksellä avoimena myös talvisaikaan.

“PALIMPSEST”

Vaasan kauppatori - kaupunkielämän kerroksellinen sydän

Aksonometrinen näkymä 1:250

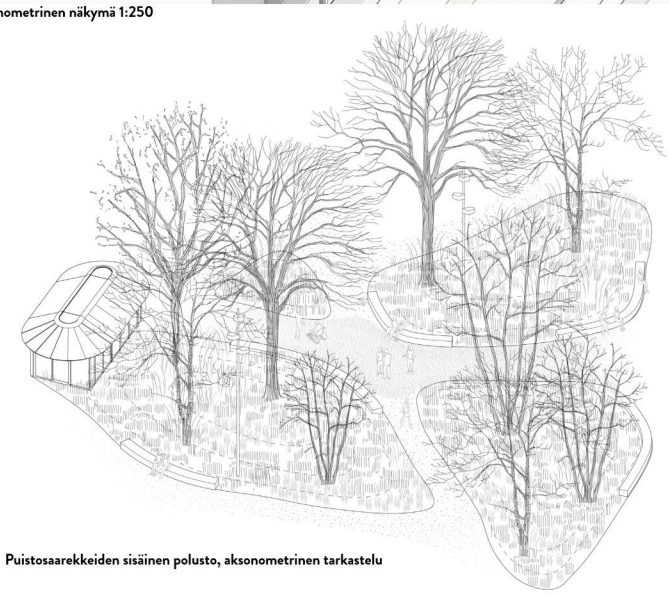

Puistosaarekkeiden sisäinen polusto, aksonometrinen tarkastelu

Leikkiveistokset, aksonometrinen tarkastelu

Esteetön kiveysalue, aksonometrinen tarkastelu

Leikkaus B-B' 1:200 ja suunnitelmaote, Hovioikeuspuistikko länsiosa

Leikkaus C-C' 1:200 ja suunnitelmaote, Hovioikeuspuistikko itäosa

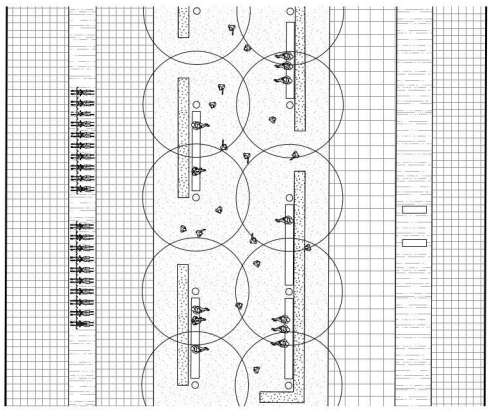

Hovioikeudenpuistikko ilmenee uudessa hahmossaan selkeytettynä ja yhtenäisenä, puiden runkojen rajaamana pilarisalina, jonka kivituhkapintaiselle lattialle on sijoitettu vapaasti seisovia oleskelukalusteita ja pensasaitojen muodostamia suojaavia sermejä.

Istutettavat koivut seuraavat Hovioikeudenpuiston puulajikkeiden yleisperiaatetta. Osittain vettä läpäisevä kivituhkapinnoite puustoalueella lisää puiden hyvinvointia, ja viestii samalla, että puustoalue on pelkästään jalankululle tarkoitettu. Reunoille istutettavat, kahteen suuntaan avautuvat pensassermit muodostavat suojaavan taustan keskialueen oleskelulle, kuitenkaan muodostamatta jalankulun estettä tai näköestettä.

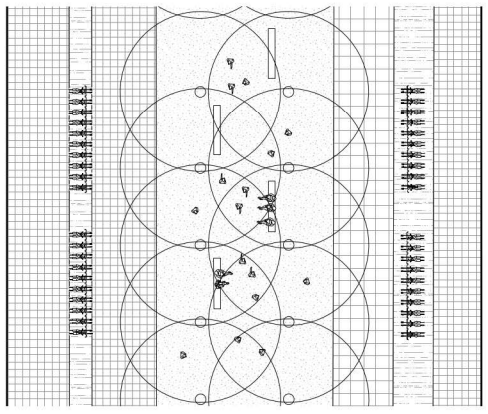

Puistikon itäosassa pyöräpysäköinti siirretään puustoalueelta pois kadun välivyöhykkeille, kuten myös nupukiveys korvataan vanhalle puustolle armollisempaan ja läpäisevämpään kivituhkapintaan.

Hovioikeudenpuistikon olevien ja uusien puujanojen rajaamat alueet vapautuvat uudella järjestelyllä joustavaksi oleskelu-, tapahtuma-, kesäkahvila- ja näyttelytilaksi. Tapahtumasähkö- ja vesipisteiden lisääminen alueille helpottavat eri käyttömahdollisuuksia. Kokonaisuuden kannalta tärkeä lähtökohta on, että toiminnot eivät saa rajata osa-alueita puistikoissa, vaan että tilaa jää vapaasti kuljettavaksi.

“PALIMPSEST”

Vaasan kauppatori - kaupunkielämän kerroksellinen sydän

Kauppapuistikon akseli, näkymä etelästä

Liikennekaavio

- Autoliikenne
- Huoltoajo
- Palopelastus/Jätepuristin
- Yksisuuntainen pyöräliikennejärjestely
- Pyöräliikenne jalankulkualueella
- Jalankulun ylitys

Liikennejärjestely

Vaasan keskustassa ja erityisesti torin ympäristössä liikennemuotojen prioriteettijärjestyksenä on jalankulku, pyöräily, joukkoliikenne, huoltoajo ja autoliikenne. Torin ympäristöön saapuvia kannustetaan toimivin ja houkuttelevin järjestelyin sekä pysäköinnin hintaohjauksella saapumaan ydinkeskustaan kestävillä kulkumuodoilla, mutta toriparkki mahdollistaa myös sujuvan saapumisen omalla autolla.

Vaasanpuistikon ja eteläisen Kauppapuistikon liikennejärjestelyt

Vaasan kauppatorin eteläreunalta kulkee pääkatuna toimiva Vaasanpuistikko, jolla nykyiset liikennemäärät ovat suuret. Katu toimii sataman pasyhteytena, jolloin siinä kulkee myos raskasta liikennetta ita-länsi suuntaisella akselilla. Kadulla on kaksi ajokaistaa suuntaansa, ja ajosuuntia erottaa puistokujanne kadun keskellä. Vaasan keskustassa aluenopeusrajoitus on 40 km/h. Nykyisin Vaasanpuistikolla pyöräliikenteen paikka on ajoradalla, mutta todellisuudessa osa pyöräilee jalkakäytävällä, sillä suuren autoliikennemäärän vuoksi ajoradalla pyöräily saattaa tuntua turvattomalta.
Kauppapuistikko torilta etelään on nykyisin niin ikään pääkatua, jossa Vaasanpuistikon tapaan on 2 kaistaa suuntaansa ja ajosuuntia erottaa puukujanne. Kauppapuistikolla Vaasanpuistikon kohdalla on toriparkin sisäänajo etelän suuntaan. Pääkääntymissuunta Kauppapuistikolta Vaasanpuistikolle on vasemmalle Vaskiluodon suuntaan. Kauppapuistikon ja Vaasanpuistikon risteyksen kääntyvien vuorokausiliikennemäärät ovat nykyisin kohtalaisia, ja Kauppapuistikon liikennemäärät (Korsholmanpuistikon ja Vaasanpuistikon välillä) ovat muihin viereisiin katuihin nähden suhteellisen suuret, mutta kuitenkin puolet Vaasanpuistikon liikennemääristä. Vaasanpuistikon tapaan Kauppapuistikon pyöräliikenne on ajoradalla.
Suunnitelmaehdotuksessa autoliikenteen kulkua Vaasanpuistikon ja Kauppapuistikon välillä rajoitetaan niin, että kääntymiset koillisen suunnasta Kauppapuistikolle ja Kauppapuistikolta lounaaseen Vaasanpuistikolle suljetaan. Kauppapuistikon läpiajava liikenne ohjataan Hietalahdenkatu-Koulukatu reitille, joka on Vaasan keskustan osayleiskaavan liikenneselvityksessä 2015 esitetty ja tarkasteltu reitti. Ehdotus perustuu Vaasanpuistikon ja Kauppapuistikon välisten kääntyvien liikennemäärien huomattavaan pienemiseen nykyisestä. Myös Kauppapuistikon vuorokausiliikennemäärät pienenevät oleellisesti Vaasanpuistikon ja Rauhankadun välillä. Keskusta-alueelle esitetään 30 km/h aluenopeusrajoitusta, mikä risteyksessä kääntyvien määrän vähenemisen ohessa parantaa torin eteläreunan alueen viihtyisyyttä ja turvallisuutta.
Suunnitelmassa Vaasanpuistikon reunoilla kulkevat yksisuuntaiset pyörätiet ja kaistojen keskellä kulkevalla puukujanteella on jalankulun polku. Vaasanpuistikon ja Kauppapuistikon risteysalueelle lisätään yksi suojatie, mikä parantaa jalankulun yhteyksiä torin, Kauppapuistikon ja Vaasanpuistikon eteläreunan välillä. Pyöräliikenteen yhteydet kadun yli on huomioitu yksisuuntaisten pyöräliikennejärjestelyiden periaatteiden mukaisesti. Ehdotuksessa torin eteläreunalla on kaksi bussipysäkkiä ja Kauppahallin edessä yksi pysäkki, jotka palvelevat 1.7.2022 voimaan astunutta uutta heilurilinjastoon perustuvaa Vaasan ja Mustasaaren bussilinjastoa.
Kauppapuistikon eteläisen osuuden liikennemäärien laskun johdosta katutilaluokitus lasketaan kokoojakaduksi ja ajokaistojen määrää pienennetään kadun itäpuolella yhteen kaistaan. Länsipuolen järjestelyt pysyvät nykyisinä. Liikennemäärien ja nopeuksien ollessa alhaisia, pyöräliikenteen luontainen paikka on ajoradalla.
Torin, Hovioikeudenpuistikon ja pohjoisen Kauppapuistikon liikennejärjestelyt
Pohjoisella Kauppapuistikon osuudella Hietasaarenkadun ja toriparkin sisäänajon välillä nykyiset liikennemäärät ovat vähäisiä, sillä kadun käyttäjät ovat pääsääntöisesti toriparkin käyttäjiä. Kadun länsireunalla on nykyisin yksi ajokaista ja pysäköintiä, kun itälaidalla ajokaistoja on kaksi. Suunnitelmassa itälaidan järjestely esitetään samanlaiseksi kuin kadun länsipuolella. Toriparkin suuaukkojen takaa kiertävä kääntöpaikka on suunnitelmassa esitetty jaettuna pihakatumaisena tilana.
Torin ympärillä Ylatorin, Alatorin ja Hovioikeudenpuistikon liikennejärjestelyt vastaavat periaatteeltaan pitkälti nykyistä, jossa toria vierustavat pihakadut. Ehdotuksessa pihakadulle ajaminen on moottorijoneuvoilta kiellettya muilta paitsi huoltoajolta ja tontille ajolta. Pihakadut ovat autoliikenteelle yksisuuntaisia, mutta pyöräliikenteelle kaksisuuntaisia. Torin pohjoisreunalle esitetään Hovioikeudenpuistikon suuntainen pyöratieyhteys, joka yhdistää pihakadut toisiinsa luoden selkeän ja jatkuvan pyöräilyn yhteyden koko Hovioikeudenpuistikon matkalta. Hovioikeudenpuistikon kävelykatu-uudistus Pitkäkadulta Ratakadulle huomioidaan suunnitelmassa. Lisäksi Hovioikeudenpuistikon kävelyalueen laajentumisen Raastuvankadulta Rantakadulle esitetään suunnitelmassa pohjautuvan ratkaisuun, jossa Kirkkopuistikolta Raastuvankadulle on yksisuuntainen ajokaista ja Kirkkopuistikolta Rantakadulle on kaksi ajokaistaa molempiin suuntiin. Vähäisten liikennemäärien johdosta pyöräily osoitetaan ajoradalle ja yksisuuntaisella osuudella pyöräily sallitaan vastavirtaan.

Pysäköinti

Ehdotuksessa asiakaspysäköinti on keskitetty toriparkkiin, johon kulku on Kauppapuistikolta sekä pohjoisen että etelän suunnasta. Keskitetyn pysäköintilaitoksen johdosta pysäköinnin tarve maan päällä on vähäisempi, jolloin periaatteena on, että torin ympäristössä kadunvarsipysäköinnin paikat on tarkoitettu ensisijaisesti liikuntaesteisten, taksien ja vähäisen kuormauksen käyttöön. Torin etelä- ja pohjoispuolella Kauppapuistikon reunoilla sekä Raastuvankadulla ja Pitkäkadulla on kadunvarsipaikoitusta. Ylätorilla hotellin edustalla on 15 minuutin pysäköintipaikka hotellin asiakkaille ja torikauppiaiden pysäköinti on torilla, myyntikojujen yhteydessä. Katuverkon ja torialueen suunnitelmat eivät estä toriparkin laajennusta eikä maanalaisen tunnelin rakentamista.

Pyöräpysäköinti

Pyöräpysäköinti on sijoiteltu keskitettynä torialueen luoteis- ja kaakkoiskulmaan läpikuljettaviin ympyrämuotoihin. Hovioikeudenpuistikon alueella pyöräpysäköinti on poistettu keskialueelta ja sijoitettu olevan pyöräpysäköinnin jatkeeksi katualueen reunavyöhykkeelle. Pyöräpysäköintialueet sijaitsevat luontevasti pyöräilyn reittien varrella. Lähtökohtana on, että pyörätelineissä haetaan yhtenäisyyttä koko torialueella, sekä että pyörätelineissä käytetään runkolukittavia malleja, jotka eivät muodosta kävelylle estettä.

Paviljonkirakennukset

Toriparkin olevat porrashuone- ja hissirakennukset ehdotetaan yhdistettäväksi uusin pysyviin paviljonkirakennuksiin, jotka korvaisivat tällä hetkellä torille väliaikaisesti sijoitettuja konttipaviljonkeja ympärivuotisella toripalvelulla. Lähtökohtana on yleisilmeen ryhdistäminen hallitumpaan suuntaan. Uudet paviljongit avautuvat sekä aukion että Ylä- tai Alatorin suuntaan, niin että nämä elävöittävät sekä katu- että toritilaa. Paviljonkirakennukset huomioivat Hovioikeudenpuistikon olevia paviljonkeja, ja muodostavat näiden kanssa tyylillisen kokonaisuuden.
Suunnitelmassa on havainnollistettu, kuinka paviljongit voivat toiminnon ja tarpeen mukaan olla eri kokoiset. Pienin (XS) paviljonki sisältää porrashuoneen, joka on saanut uuden ulkokuoren. Toiseksi pienin (S) sisältää porrashuoneen lisäksi julkisen WC:n, toiseksi suurin (M) kioskin ja suurin (L) kahvilan/ravintolan. Kaikissa paviljongeissa on kiertokulku alempiin kerroksiin ja paviljonki S, M & L myös WC-toiminnot. Paviljonki M:ssä on pienempi varastotila ja kioski/pikaruokatarjoilumahdollisuus ulkona. Suurimmassa paviljongissa L on kahvila/ravintola, jossa on vieras-WC ja ruokailutila sekä sisällä että ulkona.
Paviljonkien materiaalit on suunniteltu kestävistä ja ilmastoälykkäistä materiaaleista, kuten FSC-sertifioitu suomalainen mänty, graniitti ja metallikatto (esim. Tombak tai kupari) minimaalisen huollon saavuttamiseksi. Paviljongit suunnitellaan mukautettavaksi myöhemmin vuokralaisen tarpeiden mukaan ja mitoitetaan ja sisustetaan nimenomaan toimijan toiveiden mukaan. Kaikki elementit voidaan edullisesti esivalmistella tehtaallaja koota paikan päällä.

Suurimmat paviljongit ovat luontevat sijoittaa aurinkoiselle itäpuolelle, jossa toiminta tukee sekä tori- että tapahtuma-alueita, kuten myös rakennusten julkisivun kivijalkatoimintaa. Paviljongit tuovat lyhtymäistä valoa ja eloisuutta toriaukiolle vuoden myös vuoden pimeinä aikoina.

K-em2:
XS: Porrashuone 15m2 - tot: 15m2
S: Porrashuone 15m2 - WC 7,5m2 - tot: 22,5m2
M: Porrashuone 15m2 - WC 7,5m2 - Kiosk/Depot 20,5m2 -
L: Porrashuone 15m2 - WC12m2 - Café 108m2 - tot: 135m2

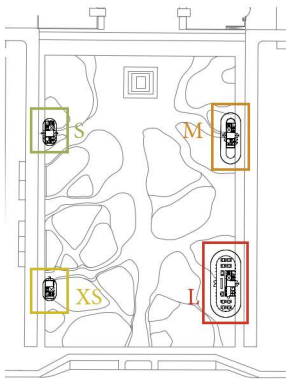

XS Pohja piirrustus S Pohja piirrustus L Leikkaus AA

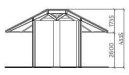

M Leikkaus AA

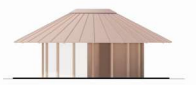

L Julkisivu

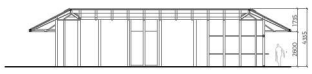

M Leikkaus BB

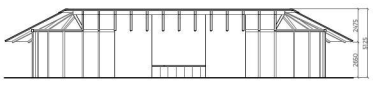

L Leikkaus BB

Paviljonki L, ravintola ja/tai kahvila, näkymä torilta.

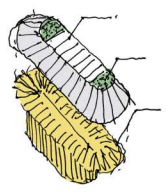

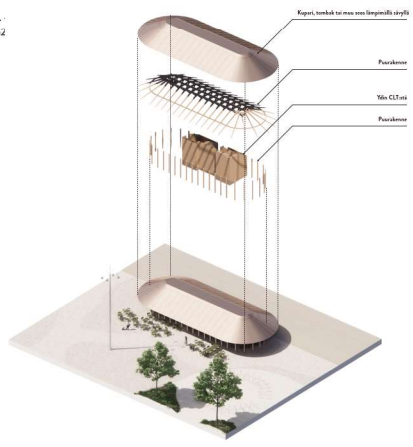

Aksonometria

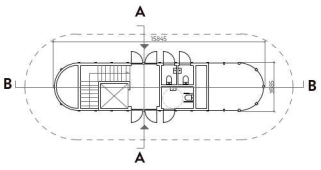

M Pohja piirrustus

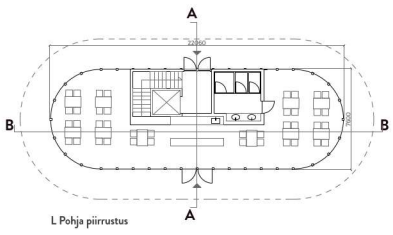

L Pohja piirrustus

Paviljonki M - kioski ja katuruokaa, näkymä torilta.

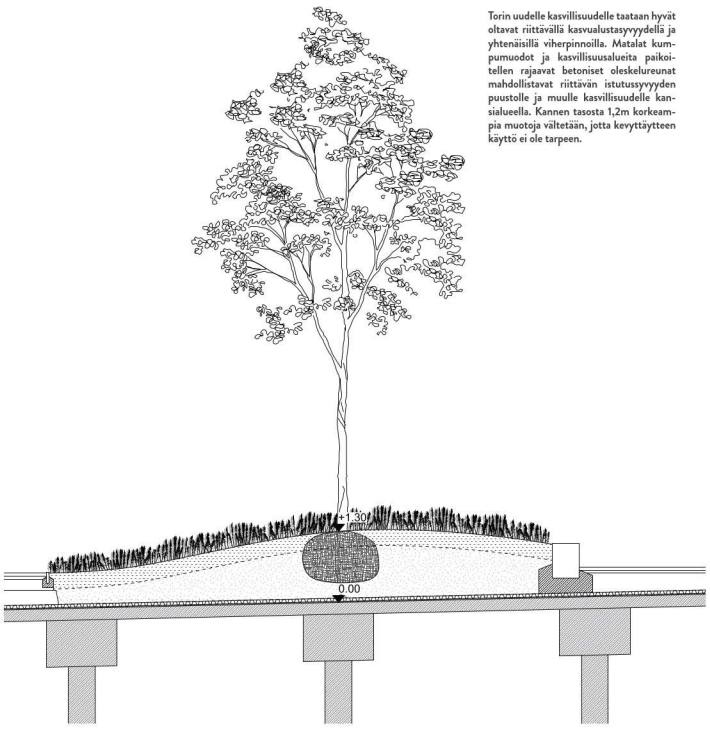

Torin uudelle kasvillisuudelle taataan hyvät oltavat riittävällä kasvualustasyvyydellä ja yhtenäisillä viherpinnoilla. Matalat kumpumuodot ja kasvillisuusalueita paikoitellen rajaavat betoniset oleskelureunat mahdollistavat riittävän istutussyvyyden puustolle ja muulle kasvillisuudelle kansialueella. Kannen tasosta 1,2m korkeampia muotoja vältetään, jotta kevyttäytteen käyttö ei ole tarpeen.

Leikkaus D-D' 1:50

Näkymä Kauppatorin avoimeen osaan

Vaasan Helmi

Kauppatori on merellisen kaupungin sydän.

Uusi kauppatori on ympärivuotisesti aktiivinen ja iloinen, kaupunkilaisten yhteinen olohuone. Torista luodaan merkittävä ajanvietto- kokoontumis- ja tapahtumapaikka uuden tilallisuuden myötä. Suunnitelma muodostaa seuraavan ajallisen kerrostuman kunnioittaen ja vahvistaen kauppatorin historiallista merkitystä kaupungin keskeisenä, avoimena julkisena ulkotilana.

Metamorfoosi kauppatorin avoimesta paraatikentästä jatkuu 90-luvun puukujanteista 2020-luvun kaupunkiolohuoneeksi; vihreät reunat korostuvat ja ne muodostavat paikkoja ja puitteet aktiiviselle kaupunkielämälle.

Aktiivinen torimyyntialue säilyy kauppatorin keskellä. Torin reunoille sijoittuvat nostetut, oleskeluportain rajatut vehreät kivetyt olohuoneet toimintoineen. Torin eteläosaan ehdotetut uudet paviljongit luovat ilmeeseen elävyyttä puumateriaalien muodossa, sekä tukevat merellistä teemaa laivoihin viittaavalla muotokielellään.

Torin pohjoisosa, Saaristoakseli taideteoksineen toimii mielenkiintoisena tilasarjana. Sen keskiössä on Muuttuva Merenkurkku -taideteos, joka kokoaa ihmiset yhteen. Hovioikeudenpuistikon puurivit ja "huonemaiset tilat" säilytetään pensasaitoineen, tilallisuutta vahvistaen ja lisää vehreyttä ja toimintoja tuoden.

Saariston helmi

Vaasa on osa ainutlaatuista, maapallon nuorinta maisemaa, jossa saaret ja kivet nousevat merestä, ja se näkyy torilla! Torille tuodaan pala upeaa saaristoa ja luontoa uniikin Muuttuva Merenkurkku -taideteoksen muodossa. Teos kuvaa hätkähdyttävää maankohoamista. Se on kunnianosoitus maailmanperintökohteelle ja linkittää keskustan mereen. Kivet ja saarimaiset alueet nousevat ohuesta vesipeilipinnasta veistoksellisesti, muodostaen ikonisen maiseman keskelle toria.

Muuttuva Merenkurkku -teos on muistuma rakkaasta merimaisemasta, joka koskettaa niin paikallisia kuin vierailijoita. Teos on informatiivinen ja inspiroi leikkiin. Se innostaa torilla vierailijoita piipahtamaan saaristoon. Teokseen voi tehdä myös interaktiivisia kivihyppelyleikkejä ja saaristoinfopelejä.

Muuttuva Merenkurkku-teoksessa näkyvä maankohoamisen muodostama maiseman rytmi toistuu myös leikkipaikan muotokielessä ja pinnoitteissa. Kiipeilytolpat ja tasapainoradat piirtävät maiseman harjanteet näkyviin, kun taas maatrampoliinit muovaavat kuoppia ja syvennyksiä pintaan. Saariston kasvillisuus istuinkivineen kytkee leikkipaikan osaksi merellistä akselia. Taideteos ja leikkipaikka muodostavat yhtenäisen visuaalisesti tunnistettavan kokonaisuuden, joka tuo iloa ja raikkautta Vaasan keskustan ytimeen.

Muuttuva Merenkurkku –taideteos

Teos koostuu oikeista kivilohkareista, jotka sijaitsevat kivipinnalla, sekä oleskelureunasta. Pinta käsitellään siten että kohonneisiin osiin kivilaatoista tehdään erilainen pintakäsittely, kun taas vesipainaumissa pinta on tasainen. Teoksen suihkulähdetekniikalla toteutettava vesipinta on aivan matala, vain ohut kalvo, mutta sen visuaalinen ja leikkisyysarvo on suuri. Teos toimii myös ilman vettä. Talviaikaan ja silloin kun vesi ei ole käytössä, veden väreily voidaan heijastaa pintaan valaistuksen avulla.

Tekninen ratkaisu

Vesi tulee altaaseen pohjassa olevien kahdeksan tulosuuttimen kautta. Vesi valuu senttimetrin syvyisestä altaasta valuu reunan yli kouruun. Lisäksi teoksen toiminta vaatii 3000 litran vettä puhdistavan vesisäiliön sekä yhden tyhjennyskaivon.

Kuten maankohoaminen on heijastunut saaristolaisten jokapäiväiseen elämään, heijastuu taideteos myös torielämään ja arkeen tuoden leikkisyyttä ja oman, pienen saaristomaiseman kaupungin keskustaan.

Visio

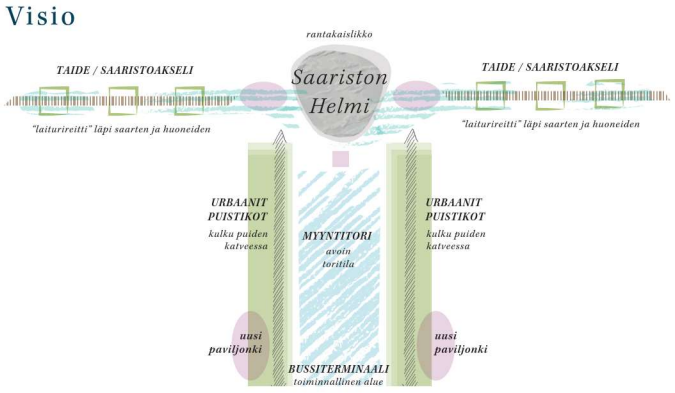

Konsepti

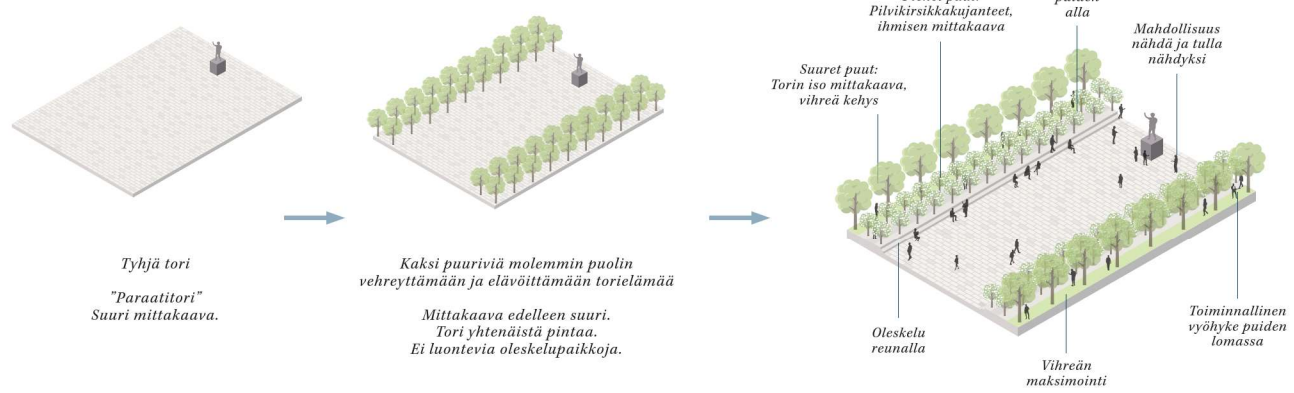

Leikkaus A-A
1:200

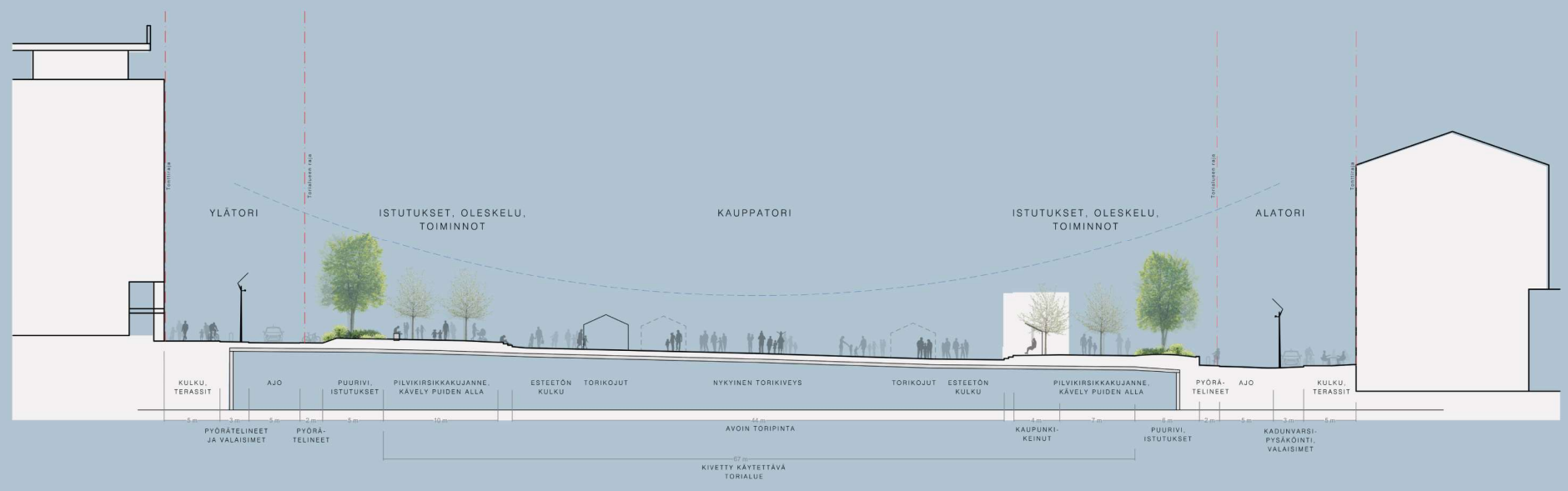

Kauppatori on vaasalaisten olohuone

Historialliset koordinaatistot

Kauppatorin suunnittelukonsepti asettuu historiallisesti arvokkaaseen kaupunkikoordinaatistoon sitä toistaen ja vahvistaen. Perusajatuksena on kehittää torin reunoja aktiiviseksi virkistys – ja oleskelualueiksi, jotka tuottavat kauppatorille merkittävää lisäarvoa.

Puurivien teemaa on kehitetty ajallisena kerrostumana; aluksi tori oli avoin, 1990-luvulla torille haluttiin tuoda vihreät reunat kahden puurivin myötä ja nyt 2020-luvulla puuriviteemaa kehitetään edelleen. Torin historiallisesti nuorin kerrostuma, puurivit, uusitaan ja järjestellään uudelleen kaupunkikuvallisesti keskeiseksi kasvillisuuselementiksi, kolmirivisiksi puukujanteiksi. Rivit jäsentävät torin toimintoja ja luovat selkeät reunat ja puitteet toritoiminnoille.

Vihreät kehykset

Kolmen puurivin reunat symmetrisesti molemmin puolin toria muodostavat aukiolle uuden, iloisen ja ihanan paikan. Vihreät kehykset luovat suojaisan kulkureitin ja tunnelmallisen oleskelualueen ja hanamin aikaan oivan selfienottopaikan.

Torinpuoleisimmiksi reunimmaisiksi puuriveiksi istutetaan pilvikirsikoita, jotka muodostavat keväisin valkoiset katokset, "unelmapilvet". Syksyllä puut hehkuvat punaisina torimaisemassa. Rakennusten puoleiset puut ovat suurempia lehtipuita, jotka liittyvät rakennusten mittakaavaan. Kookkaat puut rytmittävät torin reunoilla katutiloja. Ne muuttuvat vehreiksi, vuoden kierrossa eläviksi sokkelikerroksen liiketilojen näkymiin avautuviksi näkymiksi. Kirsikkapuurivien myötä torin mittakaavaa varioidaan ja puurivien alle tuodaan kulkemisen, leikin ja oleskelun teemoja, jotka rikastuttavat torielämää. Torin tärkeät avoimet näkymät säilyvät.

Reunojen urbaanit puistikot ja avoin myyntitori

Torin tilarakenne, peruspinta ja tärkeät näkymät säilytetään. Torikokonaisuus muodostuu avoimesta säilytettävästä toripinnasta sekä vehreistä ja urbaaneista puistikoista, jotka nousevat peruspinnasta ja tarjoavat kaupunkielämälle puitteet ympäri vuoden. Tori muuttuu ja elää arjessa ja juhlassa toukokuisesta aamukahvittelusta kesäillan kuohuviiniin kuin joulumarkkinoiden humusta sotilasvalan seuraamiseen.

Korotetuilla toripinnan osilla on kahdet kasvot. Torin avoimeen tilaan ne muodostavat reunan, jonka äärellä voi istua puiden alla penkillä tai vaikka istahtaa portaille katsomaan tapahtumia. Reuna-alueiden edustat kivetään esteettömiksi täydentämään toripinnan nykyistä esteetöntä verkostoa. Esteettömät reitit johtavat myös korotetuille reunoille "latvuspolun kautta". Vanhan torikiveyksen alueella parannetaan esteettömyyttä vanhan nupukiveyksen saumoja täyttämällä.

Ylä- ja Alatorille päin reunojen istutetut reunaluiskat tuovat vehreyttä ja viihtyisyyttä katutiloihin. Ikivihreä ja kukkiva kasvillisuus elää ja muuntuu vuoden kierrossa ja rikastaa kaupunkikuvaa sekä puurivien alla torille että katunäkymissä. Torin korotetut alueet muodostavat puuistutuksille yhtenäisen laajan kasvualustan. Ratkaisu on mahdollinen kansirakenteen päällä, kun korotuksen avulla toripinnalta jää sille mitoitettu katualueen liikennekuorma pois ja korvautuu kasvillisuuden tuottamalla kuormalla.

Pelejä ja leikkejä puiden katveessa

Muusta ympäristöstä hieman korkeammalle porrastuvat puistikot (eli toripinnan reunat) tarjoavat paikan tarkkailla torin tapahtumia kuin myös mahdollisuuden pelailuun, leikkiin ja keinumiseen. Puiden alle sijoitetaan monipuolisia oleskelun ja toiminnan alueita kuten merihenkinen leikkipaikka, penkkejä ja kaupunkikeinuja. Uudet toiminnot sijoittuvat puiden katveeseen ja niiden kaupunkikuvallinen ilme on maltillinen ja historialliseen miljööseen soveltuva. Matalia leikkivälineitä voivat olla esimerkiksi maatrampoliinit, keinut, lautakeinut ja matala kiipeilyverkko. Lisäksi puiden alle sijoitetaan pelejä ja oleskelua, kuten pöytäfutis, shakkilaudat, petankki ja piknik-pöytiä torieväiden syömiseen. Leikkipaikka sijoittuu aamupäivän aurinkoisimpaan paikkaan uuden Muuttuva Merenkurkku-taideteoksen viereen suojaan liikenteeltä.

Uudet toripaviljongit

Uudet toripaviljongit sijoittuvat kirsikkapuukujanteiden päätteeksi. Itäiseen paviljonkiin sijoittuu ilta-auringossa kylpevä kahvila-ravintola. Torin länsireunan paviljonkiin sijoitetaan 24/7 wc, sekä torin info-kioski ja liikennehubin odottelukatos sekä myös mahdollinen torimyyjien vesipiste. Rakennukset lisäävät torin elinvoimaisuutta tarjoamalla palveluita kaupunkilaisille ympäri vuoden. Mikäli toripaviljongit eivät toteudu, puurivejä jatketaan torin eteläreunalle asti.

Resurssiviisas kauppatori

Torin vanhat nupukivet käytetään uudelleen. Uusia pintamateriaaleja käytetään vain esteettömillä kulkureiteillä; esteettömiä graniittikiviä toriportaiden edustalla ja läpäisevää sidottua kivisirotepintaa puiden alla esteettömällä reitillä. Puiden alla etureunassa käytetään vanhoja torikiviä. Näin toripinta jatkuu visuaalisesti myös puiden alle. Vanhat graniittinoppakivet toimivat myös torin portaikon tasoeron esteettömyyden huomioalueena. Torin kalusteet; penkit ja keinut toteutetaan osin esteettöminä esteettömyyden erikoistason mukaisesti ja osin vanhaa penkkimallia hyödyntäen.

Hovioikeudenpuistikko

Merellinen taideakseli

Hovioikeudenpuistikko muodostaa saaristoakselin, joka taideteoksineen toimii mielenkiintoisena tilasarjana. Torin keskiakselin risteyskohtaan sijoittuu uusi Muuttuva Merenkurkku -taideteos. Myös leikkipaikka on osana merellistä akselia muotokielensä ja materiaaliensa sekä saaristokasvillisuuden kautta.

Historialliset puukujanteet

Hovioikeudenpuistikon keskeinen tilakokemus ja historiallinen perinne - periaate puukujien läpikulusta kaikkialla ja puiden alla kujanteita pitkin kulkeminen, on palautettu osaksi puistikkoa sekä alueen länsi- että itäosassa. Puut uusitaan nykyisillä lajeilla puurivein. Puuston alle istutetaan historiallisen sommitelman mukaisesti kasvillisuutta. Kasvillisuus toteutetaan saaristoluonnosta inspiroituneina monipuolisina dynaamisina istutusalueina. Länsipuolen uusittavan puuston alla myös pensasaitojen "huonemaiset tilat" uusitaan matalina leikattavina pensasaitoina.

Itäpään kookkaan puuston alle palautetaan myös istutusalueet. Istutusten valinnassa on huomioitu latvusten varjon valo-olosuhteet ja puuston juuristo ja alueelle valitaan myös varjossa viihtyviä merellisiä perennoja.

Toimintaa puiden katveessa

Puukujanteiden lomaan sijoitetaan erilaisia pelailu ja oleskelupaikkoja ja toimintoja kuten pingispöytiä, shakkipelejä yms. Lisäksi itäosan puukujannetta rytmittävät terassialueet ja reunoille sijoitetaan uusia penkkejä ja pyöräpaikkoja poistuvien tilalle, kulku kujanteen keskellä säilytetään avoimena.

Kauppapuistikko

Kauppapuistikon puukujanteen puusto säilytetään ja kulkureitti palautetaan puukujanteen keskelle. Pyörä- ja mopopysäköintipaikat järjestellään tukemaan puistikon läpikuljettavuutta. Pysäköinnin sisäänajoluiskien seinät verhoillaan uudelleen ja seinustoille istutetaan köynnöksiä ja tutkitaan mahdollisuutta ajoluiskien kattojen muuttamisesta nurmi- /viherkatoiksi.

Kauppapuistikon ravintolarakennukseen päättyvän eteläpään katualue muutetaan kivetyksi aukioksi ja ravintolarakennuksen seinustalle sijoitetaan istutusalueet, rakennuksen pohjoisseinustalle istutetaan köynnöksiä

Vaasanpuistikon ja Kauppapuistikon risteysalue

Vaasanpuistikon ja Kauppapuistikon risteysaluetta uudistetaan. Linja-autokaista suoristetaan ja säästyvä tila siirretään osaksi Kauppatorin liikenneterminaalia. Samalla Vaasanpuistikon liikennealue kapenee visuaalisesti, vaikka se toiminnallisesti säilyy ennallaan. Kauppapuistikon Vaasanpuistikkoon päättyvän pohjoispään ja Vaasanpuistikon puurivejä täydennetään.

Näkymänpääte Kauppapuistikkoa pitkin kaupunkiin saavuttaessa säilytetään; tori patsaineen sijaitsee merkittävänä näkymän päätteenä ja keskustan maamerkkinä. Näkymä on koko kaupungin identiteetin kannalta tärkeä.

Liikennehubin ja torin rajalle sijoitetaan pitkiä kiinteitä neutraaleja penkkejä ja istutusastioita, jotka asettuvat torin muotokieleen ja rytmiin. Ne jakavat torin ja liikennealueen toiminnallisesti ja tarjoavat paikan bussin odotteluun sekä toimivat ajoesteinä.

Tärkeimmät tavoitteet

Ydinkeskustan elinvoimaisuuden, houkuttelevuuden, viihtyisyyden ja toimivuuden parantaminen.

- *Puukujanteilla tunnistettava elementti ja tausta torielämälle*
- *Toripaviljongeilla eleganssia ja ympärivuotisuutta palveluihin*
- *Muuttuva Merenkurkku -teoksesta tunnistettavan maamerkki ja kohtaamispaikka historiallisten koordinaatistojen risteyskohtaan*

Lapsiystävällinen ja toiminnallinen tori kaikille

- *Torin laidoille leikki- ja pelitoimintoja*
- *Leikittävä Muuttuva Merenkurkku -taideteos on elämyksellinen vesielementti*
- *Hovioikeudenpuistikkoon toimintoja isommille lapsille*

Kulttuurihistorian huomioiminen ja omaleimaisuuden kehittäminen

- *Arvokkaat puukujanteet ja koordinaatistot huomioidaan ja vahvistetaan torin uudeksi ilmeeksi*
- *Palvelut kootaan historiasta ja purjelaivoista henkiviin uusiin toripaviljonkeihin. Rakennukset alisteisia puurivelle, korvaavat aiemmat rakennukset.*
- *Tori säilyy avoimena, historialliset "harjanteet" sekä torin peruspinta säilyvät.*

Kaupunkivihreän uudistaminen

- *Torille ja Hovioikeudenpuistikkoon lisätään puustoa ja monimuotoista kasvillisuutta kasvuolosuhteet huomioiden.*
- *Dynaamisesta koko kasvukauden kukkivasta kasvillisuudesta elinympäristöjä pölyttäjille ja muille hyönteisille.*
- *Kukkivat ja marjoja tuottavat puut ja perennat houkuttelevat lintuja.*

Kestävä liikkuminen

- *Uusi tori on helppokulkuinen ja esteetön. Ratkaisuissa huomioitu erilaiset esteettömyysvaatimukset.*
- *Bussiliikenteen terminaalista kestävän liikkumisen hubi.*
- *Toriympäristössä eri liikkumisen muodot eivät risteä ja aiheuta vaaratilanteita.*

Ydinkeskustan vahvempi yhteys merelliseen Vaasaan

- *Muuttuva Merenkurkku-taideteoksen liikkuva vesipinta linkittää alueen mereen ja kivisommitelma Merenkurkun saaristoluontoon.*
- *Hovioikeudenpuistikon kasvillisuus tuo tuulahduksen merenrantojen kasvillisuutta urbaanin ympäristöön muodostaen mielenkiintoisen kontrastin.*
- *Paviljonkien puisissa kattomuodoissa muistuma purjeveneistä.*

Tekniset tavoitteet ja toteutettavuus

- *Tori on helppohoitoinen, pääosin koneellisesti talvikunnossapidettävä.*
- *Suunnitelma on toteutettavissa useissa vaiheissa niin, että torin käyttö ei esty rakentamisen aikana.*
- *Suunnitelmassa on huomioitu resurssiviisauden ja ilmastonmuutoksen näkökulmat. Torikivet käytetään uudestaan, uusia materiaaleja käytetään ennen kaikkea esteettömyyden parantamiseksi. Kasvillisuutta ja haihduttavia pintoja on lisätty mahdollisimman paljon kuitenkin alueen RKY-status huomioiden.*

Asemapiiros 1:500

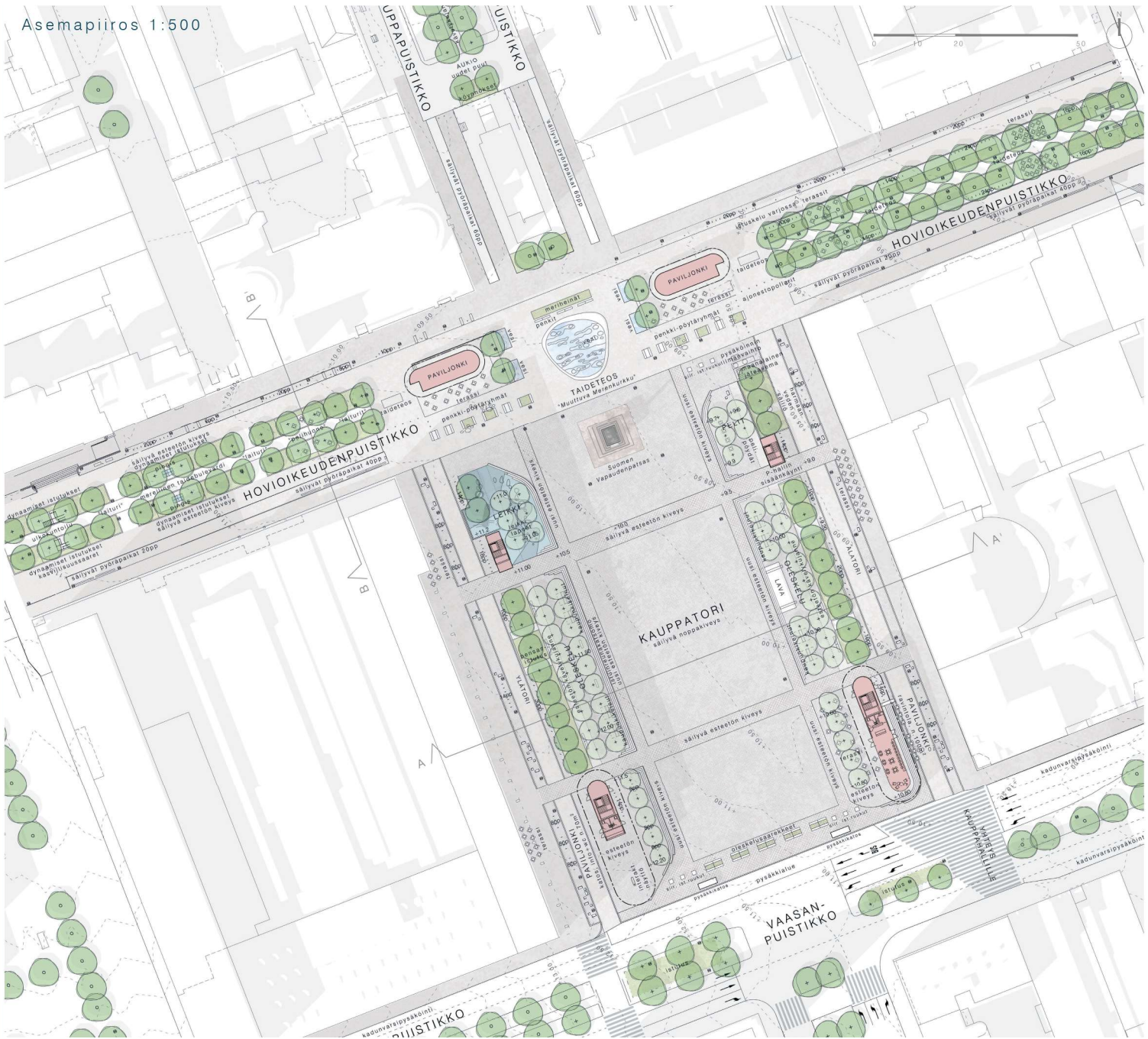

Toritoiminnot ja tapahtumakäyttö

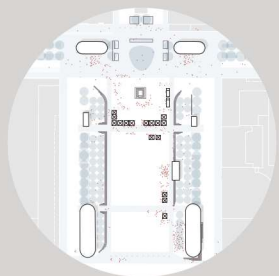

Arkitori / 200 hlö

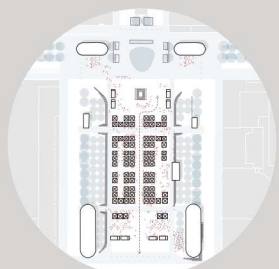

Syysmarkkinat / 500 hlö

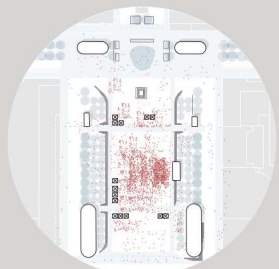

Ilmaiskonsertti / 3000 hlö

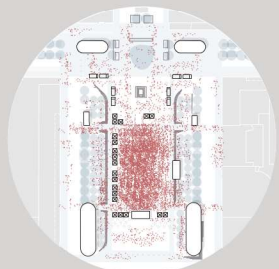

Kesäfestarit / 10 000 hlö

Liikenne, liikkuminen ja esteettömyys

Alueen kävely-yhteyksiä parannetaan. Puukujanteiden keskellä ovat esteettömät kulkuväylät sidotusta kivisirotepinnasta, joita pitkin pääsee puukujanteiden toiminnallisille alueille ja penkeille. Lisäksi torin reunoille portaiden edustalle tehdään esteettömät kivetyt ja lämmitetyt reitit torikaupan esteettömyyden parantamiseksi. Torin puustoalueille pääsee esteettömästi myös Ylä- ja Alatorilta johtavia poikittaisyhteyksiä pitkin. Yhteyttä Kauppahallille ja muihin Vaasanpuistikon eteläpuolisiin liikkeisiin vahvistetaan tunnistettavan kalustuksen ja erikoisvalaistuksen avulla.

Ajoneuvoliikenteen reitit, saatto, huolto ja pelastus, säilytetään nykyisellään. Ylätorin roolia alueellisena pyöräreittinä korostetaa. Pyöräpysäköinnit sijoitetaan pyöräreittien varrelle ja läheisyyteen. Invapaikat ja torimyyntiin liittyvät välttämättömät pysäköintipaikat sijaitsevat Ylä- ja Alatorin varrella. Esintymiislavan taakse esteetön kulku toimii Alatorin esteettömien luiskien kautta.

Torin korotetut reunat, pysäkkialueen oleskelusaarekkeet ja nykyiset suuret siirrettävät istutusruukut toimivat ajoesteinä ja estävät ajoa torille. Suunnitteluratkaisun avulla on minimoitu torin ja sen reuna-alueiden katvealueet.

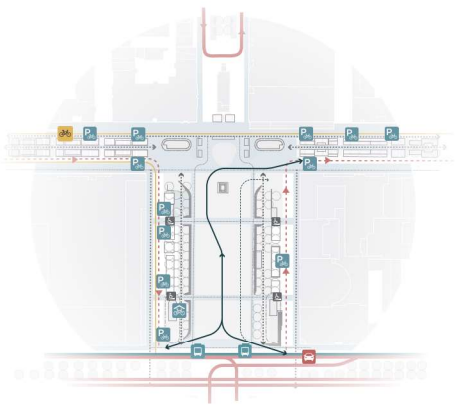

Kestävän liikenteen hub

Linja-autokaista ja pysäkkialueen reuna suoristetaan ja pysäkkialueita laajennetaan, mikä lisää väljyyttä ja mahdollistaa entistä turvallisemman jalankulun ja matkustajien sujuvan nousemisen bussiin ja ulos. Uudet laiturit toteutetaan esteettöminä. Pysäkkikatosten lisäksi matkailijoiden sääsuojana toimii läntinen toripaviljonki, jossa palvelee myös sähköpyörien latauspiste, tori-infokioski sekä yleinen wc.

REITIT, PYÖRÄPAIKAT

- Pääreitti (esteetön)
- Esteetön reitti
- Pyörätie
- Pyöräpysäköinti /katettu Pyöräpysäköinti
- Bussipysäkki
- Pihakatu
- Katu
- Huolto

Nykyisiä pyöräpaikkoja on 445 kpl ja uusia 200 kpl. Säilytettäviä pyöräpaikkoja 245 kpl. Uusia runkolukittavia pyöräpaikkoja yhteensä, joista "siirrettäviä" (korvataan vanhoja paikkoja uudella telineellä toiseen sijaintiin) 125 kpl ja kokonaan uusia 275 kpl = 400 kpl. Yhteensä suunnitelmassa pyöräpaikkoja on 645 kpl.

Toiminnot, viihtyminen, oleskelu ja leikki

Torilla liikutaan ja leikitään, siellä sattuu ja tapahtuu pitkin päivää ja vuoden ympäri. Uudet toiminnot sijoittuvat puiden katveeseen. Niiden kaupunkikuvallinen ilme on maltillinen ja historialliseen miljööseen soveltuva. Länsilaidalle sijoitetaan leikkipaikka, penkkejä ja kaupunkikeinuja. Matalia leikkivälineitä voivat olla esimerkiksi maatrampoliinit, keinut ja matala kiipeilyverkko. Leikkipaikka sijoittuu aamupäivän aurinkoisimpaan paikkaan uuden Muuttuva Merenkurkku-taideteoksen viereen suojaan liikenteeltä. Torin reunan portaat toimivat myös pienimuotoisena katsomona torilavalle. Läntiseen toripaviljonkiin sijoitetaan toria ja joukkoliikennettä palvelevia toimintoja kuten wc, tori-info, vesipiste, sadekatos ja kioski sekä sähköpyörien latausasema. Torin itälaidalle sijoitetaan pentankkia, piknikpöytiä, kaupunkikeinuja, penkkejä, shakkialue, lava, sekä toripaviljonkiin kahvila-ravintola.

Torin toiminnallisille puustoalueille ja Ylä- ja Alatorin varteen sijoitetaan erityisiä sinisiä Vaasa-tuoleja yksittäin ja parin-kolmen tuolin ryhmiin Vaasa-tuolit suunnitellaan esteettömiksi ja kaupungin brändiä ja ilmettä heijastaviksi kalusteiksi. Alatorilta ja torin itäreunasta penkkien rytmi jatkuu yli Vaasanpuistikon kauppahallille ja johdattaa kulkijat seuraamaan niitä. Tuoleja sijoitetaan myös Vaasanpuistikon puukujanteen päähän ja kauppahallin edustalle ja niiden sijainteja korostetaan erikoisvalaistuksella.

Taideteosten kanssa vuorottelemaan sijoitetaan Hovioikeudenpuistikon länsipään uusittaviin vihreisiin "huoneisiin" pelejä ja oleskelua, kuten pingis, pelilaudat, ja pienimuotoinen kuntoilupaikka. Itäpäähän sijoitetaan oleskelua ja läheisiä kahviloita ja ravintoloita palvelevia terassialueita, jotka suurien puiden katveessa valaistaan sadunomaisiksi pimeneviin elokuun iltoihin. Dynaamisten istutusten lomaan voidaan sijoittaa urbaaneja hyönteishotelleja pölyttäjille ja muille hyönteisille.

Torin toimintojen sijoittelu mahdollistaa myös monipuoliset talvikauden tapahtumat, kuten joulurauhan julistuksen ja uudenvuoden valokarnevaalin. Perheen pienimpiä ilostuttaa mäenlasku aukiolle auratuilla lumikasoilla. Uuden toripaviljongin kahvila-ravintolasta voi hakea kupposen glögiä joulutorilla kiertelyä lämmittämään.

Kaikki torimyynnin – ja toimintoalueet varustetaan tarkoituksenmukaisilla sähkö- tms tekniikkakaivoilla.

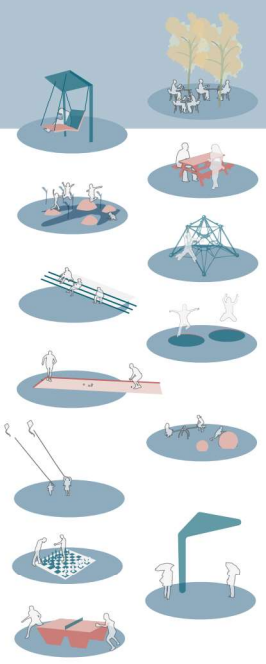

Kasvillisuus

Puukujanteet koordinaatistossa

Puut istutetaan kujanteiksi vanhaan kaupunkikoordinaatistoon. Hovioikeudenpuistikon itäpuolen vanha hyväkuntoinen puusto säilytetään. Länsipuolen puut uusitaan lehmuskujanteeksi.

Torin puusto uusitaan kokonaisuudessaan kolmirivisiksi katupuuistutuksiksi, jotka muodostavat toritilan selkärangan. Pilvikirsikat muodostavat vuoden kierrossa muuntuvan koristeellisen ja eloisan kasvillisuuselementin, joita lehmusrivistöt kehystävät. Vaasanpuistikon ja Kauppapuistikon puurivejä täydennetään nykyisten puurivien lajeilla mm. Vaasanpuistikon liikennealueen mittakaavan jäsentämiseksi.

Puurivit viilentävät kaupunki-ilmaa ja tuottavat miellyttävän mikroilmaston sekä antavat suojaa tuulella ja sateella.

Torin vehreät reunat

Ylä- ja Alatorin varteen, uusien puiden alle istutetaan monipuolisesti kukkivia ja kauniin syysvärin muodostavia lehtipensaita sekä saaristostakin tuttuja ikivihreitä, kuten esimerkiksi maanpeittoruusuja, lamohietakirsikoita ja katajia.

Dynaamiset merelliset istutukset

Hovioikeudenpuistikon puukujanteiden aluskasvillisuudeksi sekä uuden Merenkurkku- taideteoksen viereen sijoitetaan laajat dynaamiset istutusalueet, joiden ilme elää vuodenaikojen mukaan, kevätkukkijoista läpi kesän- ja syyskukkivista aina talventörröttäjiin. Meriheinä-istutusaltaassa komeilisivat kaislikkoa muistuttavat erilaiset koristeheinät. Puiden katveessa, toiminnallisten huoneiden "laitureiden" varsille sijoitetaan monilajiset perenna- ja pensasistutukset, joiden inspiraationa on Merenkurkun rantakasvillisuus. Säästettävien puiden alle, istuskeluterassien lomaan, istutetaan puiden juuristoja varoen runsaasti erilaisia maanpeiteperennoja ja sipulikukkia.

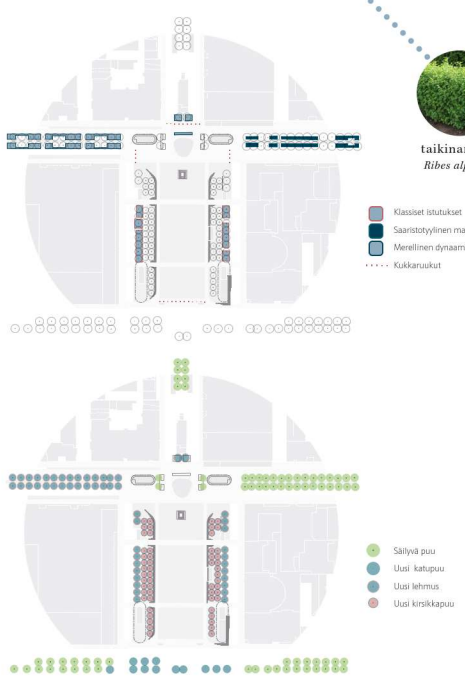

Merellinen dynaaminen istutus, saaristotyyli

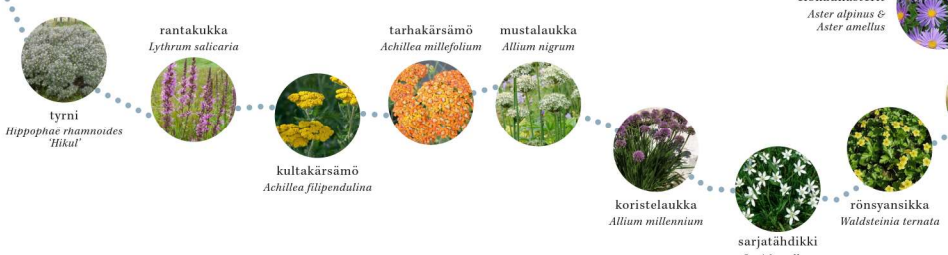

Urbaanit istutukset

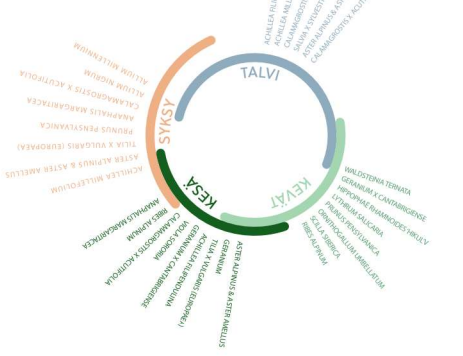

pilvikirsikka
Prunus pensylvanica

puistolehmus
Tilia x vulgaris (europaea)

Hulevedet

Torin puurivien korotetuille alueille satavat hulevedet johdetaan läpäisevien torikivien ja esteettömän pinnan muodostavan kivisirotteen läpi puuston ja muun kasvillisuuden käyttöön. Hovioikeudenpuistikon katupinnan hulevesiä ohjataan istutusten käyttöön puistikon eteläreunoilta.

Periaateleikkaus kasvillisuusalueesta 1:50

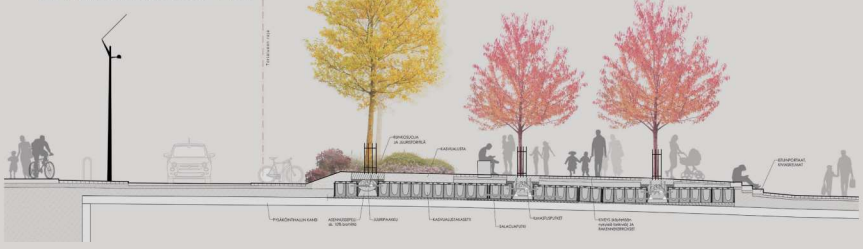

Torin reunojen puurivien kasvualustat tehdään toripinnasta noin 500 millimetriä korotettuina, jolloin kannen päällä kasvualustan kokonaispaksuudeksi saavutetaan noin 800 millimetriä. Alueet voidaan toteuttaa esimerkiksi kantavilla kennorakenteilla, jolloin puille saadaan perinteiseen kantavaan kasvualustaan verrattuna lähes kolminkertainen määrä ravinteikasta kasvualustaa maltillisillella kuormalla. Yhtenäinen kasvualusta tarjoaa puille parhaat mahdolliset kasvuolosuhteet kansirakenne huomioiden. Ylä- ja Alatorin varrellla istutukset pääsääntöisesti luiskataan, jolloin ne muodostavat kaupunkikuvallisesti mielenkiintoiset vehreät reunat. Katujen visuaalinen yhteys toriin säilyy, maanpeitepensasalueiden yli avautuu edelleen näkymät torille puiden alitse.

Leikkaus B-B 1:200

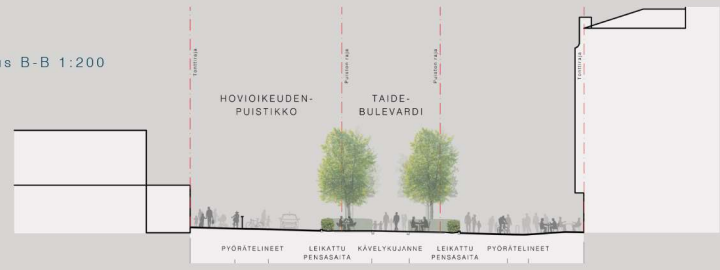

Uudet toripaviljongit

Uudet toripaviljongit sijoittuvat kirsikkakujanteiden eteläpäihin torin molemmille puolille. Ne jatkavat toripaviljonkien symmetristä sijoittelua torin laidalla. Yhdenmukaisen muototeeman kehittäminen vahvistaa torin identiteettiä ja symmetrinen sijoittelu muistuttaa sen historiasta.

Paviljonkien muoto jatkaa Hovioikeudenpuistikon varrella torin pohjoispäässä sijaitsevien paviljonkien hahmoa. Nykyisten paviljonkien pyöreäpäiset alaspäin laajenevat katosmuodot on uusissa paviljongeissa käännetty ylösalaisin dynaamisiksi venytetyiksi kartioiksi. Paviljongin vaakasuuntainen katto lepää umpinaisten seinien varassa, jotka verhoavat nykyiset toriparkin porrashuoneet ja hissit. Itäisen paviljongin sisätilan kapea runko ja sirot lasiseinät korostavat alaosan keveyttä.

Katon kolmiomainen teräsrakenne piiloutuu purjevenemäisen muodon sisään. Lasiseinien hoikat pilarit kannattavat aineettoman keveästi raskaampaa yläosaa. Läntisen paviljongin kattoa kannattaa avoimen alaosan eteläpään infotaulun sisään piilotettu pilari. Paviljonkien tekniikka piiloutuu katon sisään ja tekniset laitteet kuten piiput ja poistoilmapuhaltimet piilotetaan vesikatolle räystään taakse.

Paviljonkien seinät ja katot on verhottu puuverhouksin. Suurimittakaavainen porrastuva verhousrakenne korostaa paviljonkien hillittyä veistoksellisuutta. Paviljongit sijoittuvat nykyisten eteläisten toripysäköinin rakennusten tilalle ja korvaavat ne. Muut toripysäköintiä palvelevat nykyiset porrashuoneet voidaan verhota vastaavasti yhdenmukaisen ilmeen saavuttamiseksi.

Itäiseen paviljonkiin sijoittuu ilta-auringossa kylpevä kahvila-ravintola. Piipahduksessa kahvilaan linja-autoa odottaessa on häivähdys Pariisin puistokujien eleganssia. Torin länsireunan paviljonkiin sijoitetaan 24/7 wc, tori-info, sekä mahdollisesti kioski ja liikennehubin odotustila sekä mahdollinen torimyyjien vesipiste.

Paviljongit lepäävät toritasolla, joka jäsennetään esteettömäksi ja sovitetaan huolellisesti torin korkoihin. Vaasalainen lippakioski on linjakas, hyväsuhteinen ja ryhdikäs. Se suojaa sateelta ja paahteelta, mutta sallii talviauringon lämmittää odottajia ja tuo hymyn poskille. Paviljongit lisäävät torin elinvoimaisuutta tarjoamalla palveluita ympäri vuoden.

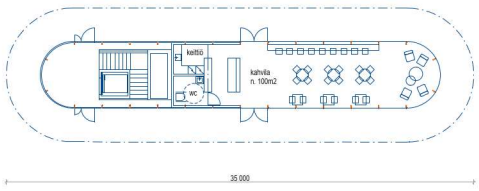

Pohjapiirros, paviljonki A, 1:200

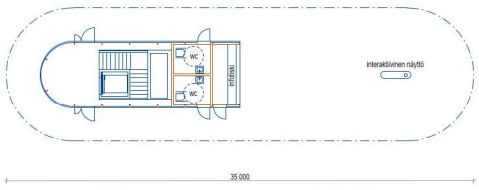

Pohjapiirros, paviljonki B, 1:200

Julkisivu, paviljonki A
1:200

Valaistus

Kauppatori

Torille luodaan kutsuva pimeän ajan ilme, jossa lähtökohtana on ihmisen mittakaava. Torin eri alueiden tunnusomaisia piirteitä korostetaan valolla, ja luodaan oma tunnistettava pimeän ajan ilme alueelle. Valaistuksessa pyritään järkeviin kustannustehokkaisiin ratkaisuihin; hyviä ja toimivia valaistusratkaisuja ei vaihdeta, ja uusittavissa pyritään hyödyntämään nykyisiä pylväspaikkoja.

Toria reunustavat puukujat muodostavat viihtyisän kävelyreitin, jossa pimeällä yläpuolinen vaijerivalaistus luo kulkijoiden ylle tunnelmallisen valoaiheen. Valaisimet ovat opaalia, valon läpäisevää materiaalia, ja niiden sävyä voidaan muokata valkoisesta värilliseen ja hyödyntää värejä tapahtuma- ja kausivalaistusilmeiden luomisessa. Valaisimesta alas tuleva kulkureitin valaiseva valo on aina lämmin valkoinen. Puiden välissä oleviin kaupunkikeinuihin integroidaan valaistusta, joka luo viihtyisyyttä ja kutsuu istumaan.

Uusien paviljonkien valaistut puiset julkisivut luovat lämpöistä tunnelmaa ja kontrastia torialueen kivi- ja teräspinnoille. Torin korkeiden pylväiden valaisimien kunto tarkistetaan ja tarvittaessa vaihdetaan uusiin. Valaisimen vaihdoksella voidaan uudistaa pimeän ajan ilmettä vaihtamalla myös nämä valaisimet opaaleihin itsensä valaiseviin malleihin. Visuaalinen ilme yhdistyy kirsikkapuukujan valaisimien kanssa. Myös nämä valaisinkuvut voidaan yhdistää tapahtuma- ja kausivalaistusilmeisiin. Ala- ja ylätorin valaisimet säilytetään ennallaan. Vapaudenpatsaan valaisimien kunto tarkistetaan ja päivitetään tarvittaessa.

Hovioikeudenpuistikko

Hovioikeudenpuistikon valaisimet uusitaan muotokieleltään modernimpiin ja vaijerivalaistus säilytetään. Kadun keskelle jäävän puukujanteen valaistustapa päivitetään hyödyntäen vanhoja pylvässijoituksia; pylväät vaihdetaan hiukan korkeampiin (5m), ylävalot uusitaan, ja pylvääseen lisätään suunnattavia kohdevaloja. Ylävaloa käytetään keväästä syksyyn, kun puissa on lehvästö. Muuna aikana kohdevaloilla luodaan valoa kulkureitille sekä kohdevalaistaan taideteoksia. Länsipään uusittavien puiden kohdevalaistuksessa voidaan alkuvuosina hyödyntää suunnattavia kohdevaloja, kun ylävaloille ei ole vielä tarvetta.

Hovioikeudenpuistikon läntisen pään identiteettiä taideakselina korostetaan pimeään aikaan kohdevalaisemalla nykyiset veistokset ja tuomalla alueelle lisää taidetta, jossa valolla on merkittävä rooli. Taiteen kohdevalaistus toteutetaan puukujanteen pylväistä. Taide korostuu pimeän ajan näkymässä ja kutsuu iltakävelylle talvellakin.

Läntisen puolen istuskelualueiden yläpuolelle sekä itäisen pään terassialueille ripustetaan "hehkulamppu"-valoketjut tuomaan lämmintä tunnelmaa. Hovioikeudenpuistikon paviljonkien räystäisiin kiinnitetään led-valoketjut luomaan lämmintä tunnelmaa.

Muuttuva Merenkurkku -teos

Teos valaistaan paviljonkien viereisistä valaisinpylväistä gobo-profiilivalaisimilla, joilla luodaan teokseen sopivia valokuvioita teoksen ympärille maahan. Pylväistä tuodaan myös kohdevaloa itse teokseen sekä alueella sijaitsevalle veistokselle. Nykyiset valaisinpylväät vaihdetaan korkeampiin.

Torin valaistuksessa huomioidaan ympäröivistä rakennuksista avautuva ylänäkymä. Kirsikkapuukujan opaalit valaisimet luovat mielenkiintoisen valoaiheen torin reunoille, ja paviljonkien ja toriparkkien uudistettu ilme tuo lämpöä torille valaistuin puupinnoin. Merenkurkku-teos myös avautuu katsojille uudella tavalla yläviistosta, kun valokuviot näkyvät kokonaisuutena.

Kauppapuistikko sekä Vaasanpuistikon ja Kauppapuistikon risteysalue

Hovioikeudenpuistikon ja Hietasaarenkadun välisen Kauppapuistikon parkkihallin sisäänkäyntien kolmiomaiset sivut puuverhoillaan uusien paviljonkien ja toriparkin sisäänkäyntien hengessä ja valaistaan pehmeästi yläreunaan kiinnitettävillä valaisimilla. Samanhenkinen verhous sitoo sisäänkäynnit arkkitehtonisesti toriin.

Vaasanpuistikon valaisimien kunto tarkistetaan ja tarvittavilta osin päivitetään. Suojatiet korostusvalaistaan kauppahallin kohdalla.

Kausivalaistus

Torialueen kirsikkakujanteiden valaisimet muuntuvat tapahtumiin ja kausivalaistukseen värillisellä toisiovaloaiheella, joka valaisee valaisimen kuvun eri sävyihin. Kirsikkapuiden kasvettua niihin liitetään kausivalaisimille ripustuspaikat, ja tämä huomioidaan jo nyt sähkövarauksissa.

Torilavasta luodaan joulunajaksi "jouluikkuna", jonka jouluilmettä tullaan koko perheen voimalla katsomaan. Torilavan nykyiset valaisimet vaihdetaan RGBW-valaisimiin, joilla saadaan luotua erilaisia ilmeitä lavalle. Torin torilavan puoleisiin valaisinpylväisiin lisätään goboprofiiliheittimet, joilla luodaan valokuvioita toripintaan ja laajennetaan joulunajan ilmettä lavan läheisyyteen. Kuviot näkyvät hyvin ylätorilta alatorille kuljettaessa. Halutessa valokuvioinnit voidaan lisätä kaikkiin toripylväisiin.

Kausivalaistuksen ilme avautuu mielenkiintoisena toria ympäröivistä rakennuksista; puukujanteen valokuvut luovat hauskan aiheen torin reunoille, ja torin pintaan heijastettavat valokuviot pääsevät oikeuksiinsa jouluilmeessä hehkuvan torilavan kanssa. Hovioikeudenpuistikossa kausivalaistus kiinnitetään vaijereihin, joista valoaiheet riippuvat ketjumaisina alaspäin tullen lähemmäksi ihmistä. Näiden lisäksi "hehkulamppu"-valoketjut luovat lämmintä tunnelmaa myös talvikaudella.

Kaikki valaisimet liitetään kaupungin C2 ohjausjärjestelmään.

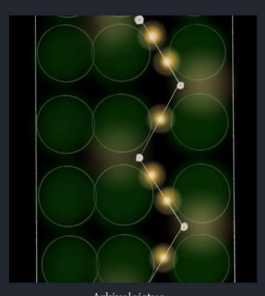

Arkivalaistus

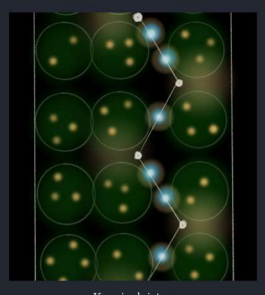

Kausivalaistus

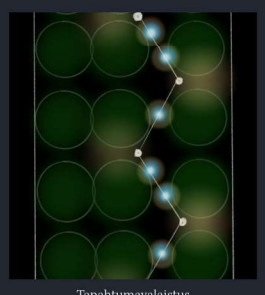

Tapahtumavalaistus

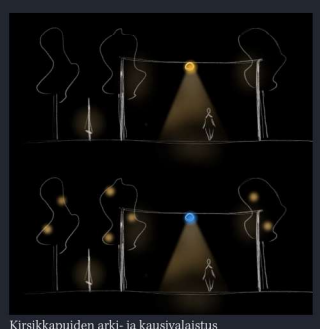

Kirsikkapuiden arki- ja kausivalaistus

Torilavan kausi-ilme

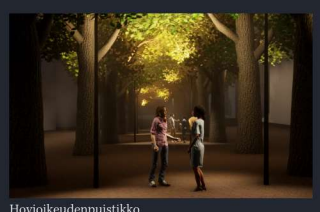

Hovioikeudenpuistikko

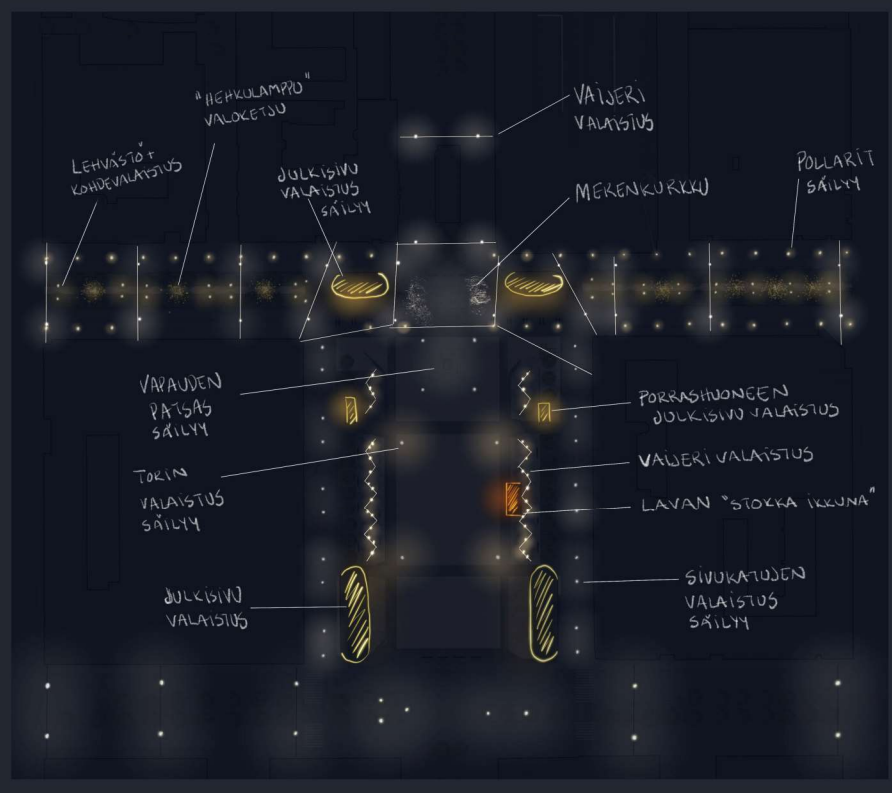

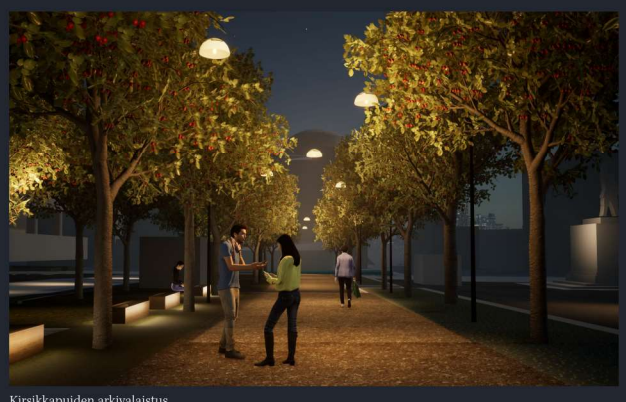

Kirsikkapuiden arkivalaistus

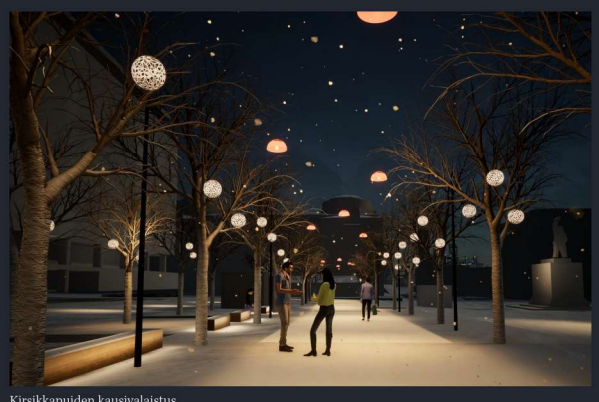

Kirsikkapuiden kausivalaistus

BILAGA: Uppgifter om skapare (lagt till 1.11.2022)

Bygdens torg. Seudun tori.

Planerare som uppgjort förslaget:

Jimmy Norrman landskapsarkitekt LAR/MSA (Funkia)

Anna Åkerberg landskapsarkitekt MSA (Funkia)

Henrik Lizell landskapsarkitekt LAR/MSA (Funkia)

Anna Edvinsson landskapsarkitekt MSA (Funkia)

Kristoff Laufersweiler arkitekt SAR/MSA (Funkia)

David Flygare landskapsarkitekt MSA (Funkia)

Malin Jansson landskapsarkitekt MSA (Funkia)

Frida Nilsson landskapsarkitektstuderande MSA (Funkia)

Alexander Cederroth ljusdesigner (Black Ljusdesign)

Dan Svensson civilingenjör Konstruktion (ELU konsult)

Per Francke trafikplanerare Samhällsplanerare Fil.mag. (Iterio)

Innehavare av förslagets upphovsrätt:

Funkia Landskapsarkitektur (Funkia AB)

Jimmy Norrman landskapsarkitekt LAR/MSA (Funkia)

Anna Åkerberg landskapsarkitekt MSA (Funkia)

Henrik Lizell landskapsarkitekt LAR/MSA (Funkia)

Hemmahamn

Planerare som uppgjort förslaget:

VSU maisema-arkkitehdit Oy, Maisema-arkkitehtuuri

Outi Palosaari, Emilia Hiltunen, Emmi Lamppu, Soila Lokasaari

Arkkitehtuuri, Schauman arkkitehdit Oy

Jari Tschernij, Ria Tamminen

Liikennesuunnittelu, Sweco Oy

Lotta Aittokallio

Planläggningen och Kommunteknik
PB 2, 65101 Vasa
Kyrkoesplanaden 26 A
Tfn +358 (0)6 325 1111
fornamn.efternamn@vaasa.fi

Valaistussuunnittelu, Sweco Oy

Matti Syrjälä, Riina Kittilä

Rakennesuunnittelu, Sweco Oy

Jari Korhonen

Övriga samarbetsparter:

Visualisointi, Modear Oy

Esa Jämsä

Innehavare av förslagets upphovsrätt:

Maisema-arkkitehtuuri: VSU maisema-arkkitehdit Oy

Arkkitehtuuri: Schauman Arkkitehdit Oy

Liikennesuunnittelu, valaistussuunnittelu ja rakennesuunnittelu: Sweco Oy

”PALIMPSEST” Vaasan kauppatori – kaupungin kerroksellinen sydän

Planerare som uppgjort förslaget:

MASU Planning, Maisema-arkkitehtisuunnittelu, projektijohto

- Malin Blomqvist, maisema-arkkitehti MARK MDL
- Sune Oslev, maisema-arkkitehti MAA
- Magnus Helke, maisema-arkkitehti MDL
- Gauthier Durey, maisema-arkkitehti MAA, arkkitehti MNAL
- Daniela Kietz, arkkitehti yo.
- Sarah van Kooten, maisema-arkkitehti yo.
- Ruyin Li, maisema-arkkitehti yo.

Schauman & Nordgren Architects, Arkkitehtisuunnittelu

- Jonas Nordgren, arkkitehti MAA, SAR
- Ted Schauman, arkkitehti MAA, SAFA
- Simon Tverå Drage, arkkitehti yo
- Tova Lundell, arkkitehti yo

Planläggningen och Kommunteknik
PB 2, 65101 Vasa
Kyrkoesplanaden 26 A
Tfn +358 (0)6 325 1111
fornamn.efternamn@vaasa.fi

Sitowise, Liikennesuunnittelu

Tiina Tuomola, ympäristötekniikan insinööri AMK

Arttu Mäenpää, iikenneinsinööri MSc

Sitowise, Rakennesuunnittelu

Topi Valtonen, Rakennesuunnittelija AMK

Jukka Ala-Ojala, Rakennesuunnittelija MSc

Innehavare av förslagets upphovsrätt:

MASU Planning

Schauman & Nordgren Architects (paviljongit)

Sitowise (liikennesuunnittelu)

”Vaasan helmi”

Planerare som uppgjort förslaget:

Loci maisema-arkkitehdit Oy

Pia Kuusiniemi, maisema-arkkitehti MARK

Milla Hakari, maisema-arkkitehti MARK

Felix Bourgeau, maisema-arkkitehti MARK

Veera Tolvanen, maisema-arkkitehti MARK

Eetu Mykkänen, maisema-arkkitehti MARK

Jussi Virta, maisema-arkkitehti MARK

Ahti Launis, nuorempi suunnittelija

Linda Pääkkönen, maisemasuunnittelija

Anni Virolainen, nuorempi suunnittelija

Jasmin Hiekkamies, nuorempi suunnittelija

JKMM Arkkitehdit

Matus Pajor, arkkitehti SAFA

Samuli Miettinen, arkkitehti SAFA

VALOA design Oy

Paulina Blomström, valaistusuunnitteilja

Tuula Koistinen, valaistusuunnitteilja

Antti Hiltunen, valaistusuunnitteilja

Ramboll Finland Oy

Ilkka Mikkola, rakennesuunnittelija

WSP Oy

Jouni Ikäheimo, liikennesuunnittelija

Innehavare av förslagets upphovsrätt:

Loci maisema-arkkitehdit Oy kokonaissuunnitelma ja kaikki suunnittelualat

JKMM Arkkitehdit Oy arkkitehtisuunnittelu

VALOA design Oy valaistussuunnittelu

Planläggningen och Kommunteknik
PB 2, 65101 Vasa
Kyrkoesplanaden 26 A
Tfn +358 (0)6 325 1111
fornamn.efternamn@vaasa.fi